

Voorjaarsnota 2023

Voorwoord

Deventer investeert in duurzaamheid, voorzieningen en groei

Deventer investeert de komende jaren in het op peil houden van bestaande voorzieningen, in een verdere verduurzaming en in de gewenste groei van de gemeente. Daarmee bouwt het college verder aan de ambities uit het bestuursakkoord 'Dichtbij, Betrokken & Bevlogen' uit juli 2022. Dat blijkt uit de voorstellen in de Voorjaarsnota 2023 die het college aan de gemeenteraad heeft voorgelegd.

'We zijn erin geslaagd om voor de komende jaren een financieel solide perspectief te presenteren én daarbij ook geld vrij te maken voor de belangrijke maatschappelijke opgaves', aldus wethouder Financiën Marcel Elferink. 'Voor de komende jaren is er financiële ruimte voor onder meer duurzaamheid, voor het onderhoud van de openbare ruimte en diverse sportvoorzieningen.'

In de Voorjaarsnota beschrijft het college hoe zij het komend jaar invulling wil geven aan de ambities en doelen uit de verschillende programma's en uit de samenleving. Na het gesprek hierover met de gemeenteraad, werkt het college de voorstellen verder uit in een ontwerp-begroting voor 2024. Die staat in het najaar op de agenda van de raad.

Meedoen

Deventer blijft de komende jaren verder groeien. Dat betekent de bouw van veel nieuwe woningen, en een bijpassende uitbreiding van de voorzieningen binnen de gemeente. Het college zorgt ervoor dat zoveel mogelijk inwoners kunnen meedoen door te investeren in cultuur en sport, in een aantrekkelijke leefomgeving en in betrouwbare dienstverlening. Via het wijk- en dorpsgericht werken vanuit de buurtvoorzieningen zorgt de gemeente voor een brede inzet van activiteiten op het gebied van gezondheid, welzijn en zorg.

Voorstellen

In de Voorjaarsnota stelt het college onder meer voor:

- Verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen.
- Renovatie van de ijsbaan De Scheg.
- Nieuwbouw van basisschool Sancta Maria in Lettele.
- Extra aandacht voor de positie van arbeidsmigranten.
- vroegtijdige signalering van schuldenproblematiek.
- Nieuwbouw sporthal Bathmen.
- Onderzoek naar een flexibele hoogwaterkering.

Buffers voor onzekerheden

Hoewel de Voorjaarsnota ruimte biedt voor extra uitgaven, blijft het college behoedzaam. Er zijn immers vele financiële onzekerheden.. Er ligt nu een eerste aanzet voor een nieuwe financieringssysteem van het Rijk, maar alles bij elkaar geeft deze niet de gewenste structurele financiële zekerheid voor gemeenten en is de invulling over de verruiming van het belastinggebied nog een onzekere. Om voorbereid te zijn op deze onzekerheden, heeft het college marges opgenomen in de Voorjaarsnota. De gemeenteraad bespreekt de Voorjaarsnota voor het eerst op woensdag 5 juli.

Marcel Elferink
Wethouder Financiën

Inleiding

Op 20 april heeft het college van B en W de 1e kwartaalrapportage 2023 en kaderbrief vastgesteld. Bij de kaderbrief besluit de raad niet tot het aanpassen van de begroting. De onderwerpen genoemd in de kaderbrief komen terug in deze voorjaarsnota. In deze voorjaarsnota wordt het financieel perspectief geschetst van 2023-2027 en doen wij voorstellen voor nieuw beleid voor de jaren 2024 en verder.

In de eerste plaats is het uitgangspunt dat wij een begroting opleveren die meerjarig structureel sluitend is met voldoende weerstandsvermogen. Wij voeren een solide financieel beleid. Waarbij het uitgangspunt is dat onze structurele lasten worden gedekt door structurele inkomsten.

Wij zien een toename van decentralisatie- uitkeringen en van de specifieke uitkeringen die wij als gemeente ontvangen. Naast dat deze middelen pas aangekondigd worden nadat de gemeentelijke begroting is opgesteld zijn dit ook incidentele middelen. Zowel het aandeel incidenteel als het aandeel 'laat bekend' lijkt de afgelopen jaren te zijn toegenomen. Dit plaatst ons in een lastige situatie omdat voor de grote opgaven voor woningbouw, stikstof en het klimaat investeringen nodig zijn die door kapitaallasten langdurig op de begroting kunnen blijven drukken. Dit maakt het lastiger om investeringen te doen en tegelijkertijd een meerjarig sluitende begroting te realiseren.

Voor wat betreft de inkomsten zijn wij, net als andere gemeenten, voor een groot deel afhankelijk van het gemeentefonds. Er is veel onduidelijkheid geweest over de structurele financiering vanuit het Rijk. Het kabinet werkt aan een andere financieringssystematiek van gemeenten. Tot publicatie van de voorjaarsnota van het Rijk was er voor 2027 onduidelijkheid over het volume accres. Op 28 april jl. heeft het kabinet de Voorjaarsnota gepubliceerd. Hierin is meer duidelijkheid gegeven over de nieuwe financieringssystematiek, met als doel een stabiele(re) financiering en meer autonomie voor medeoverheden. Het kabinet heeft aangegeven vanaf 2027 structureel 1 miljard beschikbaar te stellen voor gemeenten. De uitkomsten voor Deventer zijn pas op basis van de meicirculaire 2023 definitief te berekenen, voorlopig houden wij rekening met €5,5 miljoen voor Deventer, gelijk aan 2026.

Alhoewel wij nog steeds rekening moeten houden met onzekerheden, denk aan structurele bedragen voor de tekorten Jeugdzorg, de oorlog in de Oekraïne is nog niet ten einde en de ontwikkelingen van de prijzen, lijkt er structurele ruimte te kunnen worden vrijgespeeld na de meicirculaire 2023. Het eenmalige voordeel in 2024 en verder kan worden ingezet ter versterking van het eigen vermogen of eenmalig ingezet worden voor nieuw beleid, of een combinatie daarvan.

Voorjaarsnota in teken van duurzaamheid, voorzieningen en groei

Met het bestuursakkoord “Dichtbij, Betrokken & Bevlogen” bouwen we de komende jaren verder aan het prachtige sociale en fysieke bouwwerk dat onze stad Deventer is met haar evenzo prachtige en diverse dorpen. In het bestuursakkoord schetsen we veelal het doel en niet meteen de exacte uitwerkingsrichting. Dat gesprek over de uitwerking zijn we in 2022 gestart in samenspel met de verschillende partijen en met uw raad om onze inwoners het allerbeste te kunnen bieden.

Deventer heeft grote opgaven en ambities voor de komende jaren. Veel daarvan is in de afgelopen periode al in gang gezet, maar nog niet klaar. Nieuwe, grote opgaven die veel inzet vragen dienen zich eveneens aan. We blijven hard werken om resultaten te boeken. Komend jaar bouwen we verder aan Deventer. In deze Voorjaarsnota doen we u financiële voorstellen waarin we een bestendige koers volgen van onze doelen op de middellange en de lange termijn. We blijven de komende periode vol doorwerken aan de ambities uit ons coalitieakkoord.

Samen maken we Deventer

De ambitie om een open bestuurscultuur te hanteren geven we uitvoering bij de grote opgaven waarvoor we staan. We willen inwoners beter betrekken bij besluiten over de eigen leefomgeving of levenssfeer en hebben daarbij extra aandacht voor jongeren en groepen die minder makkelijk van zich laten horen. Participatie en modern samenspel versterken ons gemeentebestuur en creëren maatschappelijke meerwaarde.

Fijn wonen en leven

Deventer staat voor de grote opgave en noodzaak om veel woningen bij te bouwen. Met het programma Wonen en Voorzieningen geven we hier uitvoering aan en maken we keuzes over de bouwlocaties. We pakken de kansen om jong arbeidspotentieel aan ons te binden ter versterking van onze arbeidsmarkt, maar ook ter versterking van ons voorzieningenniveau.

Iedereen doet ertoe

Deventer is een gemeente die investeert in haar inwoners, in voorzieningen en in onze leefomgeving vanuit de gedachte dat iedereen mee moet kunnen doen. Met de meeste inwoners gaat het goed, maar het hebben van perspectief en van gelijke kansen is echter lang niet vanzelfsprekend voor iedereen. Armoede, het ontbreken van werk, eenzaamheid of andere problemen zorgen ervoor dat een groep inwoners het lastig heeft. We zetten in op preventie, het bemiddelen naar werk, maken werk van de inburgering van nieuwkomers en voeren het nieuwe minimabeleid uit. Via het wijk- en dorpsgericht werken vanuit onze buurtvoorzieningen zorgen we ervoor dat we preventieve activiteiten op het gebied van gezondheid, welzijn en zorg breed kunnen inzetten.

Een duurzame toekomst

Een leefbaar en fijn Deventer vraagt om inzet van ons allemaal. We maken daarbij proactieve, realistische stappen in 2023 om de klimaatdoelen te halen en waar mogelijk te versnellen. Bij de energietransitie zetten we in op een zorgvuldige dialoog en participatie met de samenleving over zowel de korte als de langere termijn. We investeren in een leefbare en schone omgeving en doen dat in gesprek met inwoners. We vragen hen input om mee te denken over de oplossingen.

Afwegingskader

De hoofdlijn van ons financieel kader blijft een solide financiële huishouding. Dit perspectief is niet zonder zorgen of risico's, gelet op de onzekerheid over de verruiming belastinggebied, de onduidelijkheid over de hervormingsagenda Jeugd en de economische omstandigheden van dit moment. Ten aanzien van de algemene uitkering heeft het Rijk in haar voorjaarsnota meer duidelijkheid gegeven. Het volume accres wordt voor gemeenten met 1 miljard doorgetrokken vanaf 2027, voor Deventer betekent dit circa €5,5 miljoen. De uitkomst van de begroting in de jaren 2024-2027 is dat we meer ruimte hebben voor eenmalige uitgaven (ruim 30 miljoen) dan voor structurele uitgaven (circa €3 miljoen).

Inzet op versterking en groei

We stellen voor om deze beschikbare middelen de komende jaren in te zetten op die activiteiten die noodzakelijk zijn voor de realisatie van de ambities uit het bestuursakkoord en uitvoering van de door uw raad aangenomen moties. We hanteren daarbij de volgende lijnen:

1. Bestaande voorzieningen

Met de ingeslagen weg van het bestuursakkoord is het van belang om te blijven zien naar de bestaande voorzieningen, de exploitatie, het beheer en onderhoud. We dragen bij aan de culturele voorzieningen de Schouwburg en het Burgerweeshuis. We doen uitgaven voor de vervanging van kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Vanwege nieuwe woonwijken en nieuwe bedrijventerreinen breiden we het onderhoud in de openbare ruimte uit (Areaalaccres). We verhogen het financieel kader voor de uitvoering van de DVO en onderhoud van sportvelden door Het Groenbedrijf en nemen het onderhoud en beheer van speellocaties over. We doen een partnerbijdrage aan De Kien, we doen onderzoek om onze inwoners te blijven beschermen tegen de invloeden van hoog water in de IJssel en zorgen ervoor dat scheepvaart in de voor- en binnenhaven mogelijk blijft. We gaan aan de slag met een waarderingstraject monumenten. We gaan investeren in de sportvoorziening in Bathmen, de bouw van de Sancta Maria School, beweegonderwijs in de buitenruimte.

2. Inzet op verduurzaming

Vanwege onze ambitie om te verduurzamen geven we het goede voorbeeld door te investeren in het verduurzamen van ons eigen vastgoed, te starten met de geprioriteerde panden vanuit het MJOP. Ook zetten we capaciteit in op beleidsontwikkeling circulariteit.

3. Groei van de organisatie en borging kwaliteit

We hebben te maken met een groei van de ambtelijke organisatie als gevolg van de groei van Deventer naar een volwaardige 100.000+ gemeente, de complexiteit van opgaven en nieuwe opgaven voor de gemeente. In het bestuursakkoord zijn structurele middelen beschikbaar gesteld om de groei van de afgelopen jaren te borgen. Onze organisatie groeit nog steeds verder door ambities op het gebied van woningbouw, energietransitie en aanvullende taken die het rijk bij gemeentes neerlegt zoals vluchtelingen. De afgelopen maanden (eerste kwartaal 2023) is onze organisatie weer verder gegroeid met 31 fte en we groeien door. Dit vraagt om goede balans in de primaire en ondersteunende functies. We stellen voor om uitgaven te doen ter versterking van de HR, juridische en F&C functie. Deze investeringen in de gemeentelijke organisatie zijn noodzakelijk voor het blijvend borgen van kwaliteit in de organisatie, het kunnen voldoen aan wettelijke vereisten, het doorontwikkelen van ondersteunende softwaresystemen en het voorbereid zijn op een pensioengolf. Circa 130 medewerkers stromen naar verwachting om die reden uit in de komende 5 jaar. Het vraagt tijd en middelen om nieuwe mensen in te werken, kennis over te brengen en op vlieghoogte te brengen. Dit is vertaald in de opzet van een meester gezelfonds.

4. Proces en informatiemanagement

Data en informatievoorziening zijn belangrijke tools om ons werk te kunnen doen en de complexe opgaven het hoofd te bieden. Het raakt het brede gemeentelijke beleid zoals de nieuwe omgevingsvisie, de groeiende behoefte aan woningen, woonzorgopgaven, werken, ontspannen, energievoorzieningen, de transitie in de landbouw, klimaat en natuur. We stellen voor om uitgaven te doen voor het aanstellen van een data analist, datagedreven milieuwaarden, een procesanalist, de I-uitvoeringplannen, formatie CIO en de Microsoft Licenties.

5. Regionale versterking

In het bestuursakkoord hebben we onze ambitie benoemd om te investeren in regionale samenwerking, nu steeds meer opgaven op bovenlokaal niveau spelen. Onze bijdrage aan de Regio Stedendriehoek levert een bijdrage aan het versterken van de lobby en profilering en de opstart van een investeringsplatform.

Financiën

Uitkomst begroting na 1e kwartaal en Kaderbrief 2023

De uitkomst van de begroting na de eerste kwartaalrapportage 2023 laat het volgende beeld zien:

bedragen x €1.000 (-/- = Nadeel)

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Uitkomst begroting na 1e kwartaalrapportage 2023	5.240	2.588	23.005	3.521	-1.985

Autonome ontwikkelingen

Na de eerste kwartaalrapportage 2023 zijn er nieuwe autonome ontwikkelingen geweest:

- Kaderbrief;
- Aangepast rekeningresultaat;
- Verzachtende maatregelen hervormingsagenda;
- Volume accres VJN Rijk.

Hierna is de uitkomst van de begroting 2023 voordelig en laat de begroting 2027 een nadelige uitkomst zien. De dekking hiervoor wordt gevonden in de stelpost autonome ontwikkelingen. Vervolgens resteert een voordelige uitkomst voor de begrotingen 2024-2027.

bedragen x €1.000 (-/- = Nadeel)					
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
1. Uitkomst begroting na 1e kwartaalrapportage 2023	5.240	2.588	23.005	3.521	-1.985
2. Kaderbrief	0	-363	-498	-598	-2.597
3. Aanpassing rekeningresultaat	-856	0	0	0	0
4. BUIG	0	0	0	0	0
5a. Verzachting maatregelen hervormingsagenda Jeugd	0	901	1.306	0	0
5b. Reservering voor maatregelen hervormingsagenda	0	-901	-1.306	0	0
Subtotaal	4.384	2.225	22.507	2.923	-4.582
6. Stelpost autonome ontwikkelingen	0	0	0	0	725
7. Rijksmededeling hoge kosten	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200
8. Volume accres VJN Rijk	0	0	0	0	5.500
9. Vrijval stelpost accres	0	0	0	2.900	ntb
Saldo	5.584	3.425	23.707	7.023	2.843

2. Toelichting uitkomst Kaderbrief 2023

De onderstaande autonome ontwikkelingen zijn in de Kaderbrief opgenomen:

bedragen x €1.000 (-/- = Nadeel)

Omschrijving	Programma	2024	2025	2026	2027
Beschut Werk	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	-200	-300	-400	-400
Kadernota GGD	Meedoen	-163	-198	-198	-198
Verkorting looptijd minnelijke schuldregeling	Meedoen	pm	pm	pm	pm
Wet inburgering	Meedoen	pm	pm	pm	pm
Rijksbijdrage Jeugd	Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	-427
Nieuwe jaarschijf 2027	Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	-1.572
Saldo		-363	-498	-598	-2.597

Beschut werk

Sinds 2015 bestaat de voorziening Beschut werk. Dit is een voorziening voor inwoners die arbeidsvermogen hebben, maar zoveel begeleiding en/of aanpassingen op de werkplek nodig hebben, dat die niet van een reguliere werkgever kunnen worden verwacht, óók niet met extra voorzieningen van de gemeente of het UWV. De inwoners die een beschut werk indicatie krijgen zijn over het algemeen jong, doordat ze van vso/pro onderwijs komen of niet meer in aanmerking komen voor de Wajong. Mede hierdoor zal het aantal inwoners met een beschut werk indicatie de komende jaren verder op blijven lopen.

Meer inwoners met een beschut-werk-indicatie betekent ook meer begeleidingskosten voor de gemeente. Doordat deze kosten toenemen is meer budget nodig voor de begeleiding van deze doelgroep. De gemeente heeft namelijk een taakstelling: voor 2023 is dat 119 beschut werkers. Het budget binnen de primitieve begroting is €209.000, deze is niet meer toereikend om de toename te dekken. De kosten nemen toe met €200.000 (2024), €300.000 (2025), €400.000 (2026 en verder). Daarnaast is er een aantal risico's ingegeven door wetswijzigingen. Advies is om dit te dekken uit de algemene middelen.

Kadernota GGD

De GGD heeft in haar kadernota 2024 een financiële vertaling gemaakt van de trends en ontwikkelingen. Een aantal ontwikkelingen hebben forse financiële consequenties zoals de invoering van het nieuwe functiegebouw per 1 januari 2023 en ontwikkelingen in wetgeving. Indien de ontwikkelingen 1 op 1 worden meegenomen in de programmabegroting 2024 van de GGD, dan heeft dit tot gevolg dat de inwonersbijdrage voor Deventer stijgt met €163.000 in 2024 en €198.000 vanaf 2025. Dit is nog exclusief loon- en prijsstijgingen. Het bestuur heeft de kadernota vastgesteld, waarbij is afgesproken dat nadere duiding volgt in programmabegroting. De verwachting is dat de genoemde ontwikkelingen grotendeels autonoom zijn. Om die reden stellen we voor om de verwachte stijging van de inwonersbijdrage mee te nemen in deze kaderbrief (verplichte uitgave GR behoren tot de autonome ontwikkelingen).

Verkorting looptijd minnelijke schuldsaneringsregeling

Recent is zowel in de Tweede als Eerste Kamer het voorstel aangenomen om de looptijd van de wettelijke schuldsaneringsregeling (WSNP) te verkorten van 36 naar 18 maanden. De ingangsdatum van deze wetwijziging is naar verwachting 1 januari 2024. In aansluiting daarop heeft de minister van SZW aangegeven dat zij er vanuit gaat dat gemeenten besluiten om ook de looptijd van de minnelijke schuldregeling van 36 naar 18 maanden terug te brengen.

Wet inburgering

Met het vaststellen van de nota 2021-2581 Inrichtingskeuzes als gevolg van de Wet inburgering 2021 is een kostenraming van de inburgeringsvoorzieningen en uitvoeringsmiddelen gemaakt. In 2022 en 2023 zal een en ander worden getoetst. In de jaren 2022 en 2023 worden de implementatie en uitvoering deels uit incidentele middelen gedekt. Er wordt een analyse gedaan en een prognose gemaakt voor de benodigde middelen in de jaren 2024 e.v. en of de beschikbare middelen daarvoor toereikend zijn. Het gaat hier zowel om formatie regievoering als subsidies/inkoop partners in de uitvoering.

Ten aanzien van de regievoering is in de nota Inrichtingskeuzes opgenomen dat wordt gewerkt met een formatie calculatiemodel en een meting, vanuit de afdeling Inkomensondersteuning. Op basis hiervan moeten mogelijk aanpassingen worden doorgevoerd. Over de bekostiging van de Onderwijsroute op langer termijn is op dit moment nog geen duidelijkheid. Omdat deze leerroute duurder is dan de B1- en Z-route hebben gemeenten in de jaren 2022 en 2023 een specifieke uitkering ontvangen. Het is nog onduidelijk of gemeenten in 2024 en verder ook deze 'aanvullende SPUK' ontvangen.

Rijksbijdrage Jeugd en hervormingsagenda

Voor Jeugd hebben wij de jaarschijf 2027 toegevoegd.

- **Compensatie tekorten**

Met betrekking tot de compensatie voor de tekorten in de Jeugdzorg heeft het Rijk aangegeven het advies van de Commissie van Wijzen op te volgen. Uit dit advies volgt op basis van inhoudelijke maatregelen een financiële reeks met extra gelden voor de jeugdzorg en besparingen oplopend tot €1 miljard structureel. Op moment van de kaderbrief ontbrak er duidelijkheid over de structurele middelen Jeugd en over de invulling van de hervormingsagenda. Er is destijds een afspraak gemaakt tussen Rijk en VNG omtrent op te nemen jeugdgeden in de meerjarenbegroting. In tegenstelling tot de 75% van het jaar 2022 mochten wij voor 2023 100% van de jeugdgeden opnemen. Wij gaan er voorlopig vanuit dat deze lijn gehanteerd blijft. Voor de jaren 2024 en verder ontvangen de gemeenten bericht zodra de landelijke hervormingsagenda jeugd is vastgesteld.

Let wel officieel zijn deze gelden nog niet toegekend, de toezichthouder heeft het opnemen van de stelpost jeugd toegestaan voor 2023, maar kan hier richting 2024 anders in staan.

- **Aanvullende besparing**

Het kabinet heeft aanvullend besloten tot het realiseren van de aanvullende besparing van structureel €511 miljoen, welke een Rijksverantwoordelijkheid is gemaakt. Concreet betekent dit dat het aan de Rijksoverheid is om de besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Het gaat daarbij om maatregelen waardoor gemeenten minder middelen nodig hebben of waarbij alternatieve inkomsten gegenereerd worden (bv door middel van de invoering van een eigen bijdrage). Ook draagt het Rijk het budgettaire risico ingeval (een deel van) deze maatregelen geen of niet tijdig doorgang vinden. Het Rijk heeft deze opgenomen voor structureel €500 miljoen, het Deventer aandeel is €3,5 miljoen. Wij zijn voorzichtig en houden voor 50% rekening met toekomstige lagere uitgaven op jeugd €1,8 miljoen (regel 4). Dit omdat wij de afgelopen jaren al fors hebben geïnvesteerd in het voorliggende veld en wij de kans reëel aanwezig achten dat er dubbelingen zullen zijn in de al uitgevoerde maatregelen.

Omschrijving (bedragen x €1.000 +/- = nadeel)	2024	2025	2026	2027	mutatie 2027 t.o.v. 2026
Raming 75% in begroting	7.461	6.846	6.846	6.846	
Raming 100% in begroting	8.776	5.529	2.546	2.081	
Saldo	1.315	-1.588	-4.301	-4.766	-465
Verlagen uitgaven jeugd (Rijk aanzet)	347	1.734	1.734	1.773	39
Totaal	1.662	146	-2.566	-2.993	-427

Nieuwe jaarschijf 2027

De jaarschijf 2027 is toegevoegd in de kaderbrief. Dit betreft: raming Algemene uitkering, structurele stelpost autonome ontwikkelingen, stelpost accres AU, toename ozb op basis uitbreiding aantal woningen en 3% tariefstijging, areaal infrastructuur en stelpost prijzen (%) en lonen/sociale lasten (%).

Voor 2027 heeft dit als gevolgd dat met betrekking tot een aantal inkomsten en uitgaven de verwachte autonome ontwikkelingen een structureel nadeel moet worden ingeboekt van €1.572.000. Normaliter is de nieuwe jaarschijf positief. Hij is nu negatief omdat er geen rekening gehouden is met accres c.q. verruiming belastinggebied.

3. Aanpassing rekeningresultaat

In de 4e kwartaalrapportage 2022 is een prognose afgegeven van een voordelig saldo na budgetoverheveling van €8,1 miljoen. Hiermee is er vroeg in het jaar een beeld gegeven van de gerealiseerde resultaten. Daarbij hebben wij tevens aangegeven dat het om een voorlopig resultaat gaat in verband met onzekerheden, zoals het sociaal domein en de accountantscontrole. In april hebben wij de productieverantwoording van onze zorgaanbieders in het sociaal domein (WMO en Jeugd) binnen gekregen en beoordeeld. Op basis hiervan is het resultaat in de definitieve jaarverantwoording bijgesteld. Het definitieve resultaat komt uit op een voordelig saldo na budgetoverheveling van €10 miljoen. Hiervan wordt €3,1 miljoen gereserveerd voor Oekraïense vluchtelingen. Het overige resultaat van €6,9 miljoen wordt gestort in de reserve. Hiervan wordt €2,6 miljoen betrokken bij de eerste kwartaalrapportage/Voorjaarsnota. In de eerste kwartaalrapportage 2023 was rekening gehouden met €3,5 miljoen. Dit betekent een negatieve bijstelling van €0,9 miljoen.

4. Uitkomst BUIG

Het macrobudget dat de Rijksoverheid per gemeente beschikbaar stelt voor de betaling van bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidie in het kader van de Participatiewet, de IOAW, IOA en Bbz 2004 leidt niet tot aanpassingen.

5a. Jeugd

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en staatssecretaris M. van Ooijen (VWS) hebben een financieel principeakkoord gesloten voor de Hervormingsagenda Jeugd (april 2023). VWS bezuinigt in 2024 en 2025 minder op het jeugdzorg budget voor gemeenten dan eerder aangekondigd.

Vertrekpunt voor de financiële afspraken van de Hervormingsagenda is het advies van de Commissie van Wijzen. Uit dit advies volgt op basis van inhoudelijke maatregelen een financiële reeks met extra gelden voor de jeugdzorg en besparingen oplopend tot €1 miljard structureel. De besparing van €1 miljard kent een ingroeipad. Het kabinet is bereid als onderdeel van de nu gemaakte afspraken het ingroeipad voor deze besparingen te verzachten met €285 miljoen (€89 miljoen in 2024 en €196 miljoen in 2025). De besparingen zijn wat verzacht maar nog altijd fors!

In het coalitieakkoord (Rutte IV) staat een aanvullende besparingsopgave op de jeugdzorg die moet leiden tot een aanvullende besparing van €511 miljoen vanaf 2025. Er is meer tijd nodig voor het invullen en daarmee realiseren van deze besparing. De besparing in 2024 €100 miljoen wordt niet gerealiseerd, het kabinet stelt hiervoor €100 miljoen beschikbaar. Dit zijn voor nu incidentele "meevallers". De structurele besparingen voor 2026 en verder blijven overeind.

Incidenteel voordeel 2024 en 2025

Omschrijving (bedragen x €1.000 -/- = nadeel)	2024	2025	2026	2027
Reeks Hervormingsagenda: Besparing €89 miljoen 2024, €198 miljoen 2025	617	1.360		
Reeks Rutte IV: Besparing 50% 100 miljoen	347			
Totaal	901	1.360		

5b. Reserve Hervormingsagenda

Het voorstel is bovengenoemde incidentele middelen vooralsnog te reserveren voor het ingroeipad uit de hervormingsagenda. Wij stellen voor om een aparte reserve Jeugd te vormen om tegenvallers op te vangen en zo het risico rondom de hervormingsagenda hierop af te dekken. Het betreft hier de risico's op de lokale en regionale jeugdhulp. Hiermee verwachten we een verdere extra bezuinigingstaakstelling op de gemeentebegroting te voorkomen.

6. Stelpost autonome ontwikkelingen

Voor het opvangen van autonome ontwikkelingen is jaarlijks een structurele stelpost beschikbaar. De bestendige gedragsregel is dat elk jaar wordt bekeken of de eerste jaarschijf van de stelpost eenmalig of structureel met worden ingezet ter dekking van de autonome nadelen.

In de kaderbrief hebben wij voorgesteld om de meerjarenraming sluitend te maken in 2027 met behulp van de stelpost autonome ontwikkeling. Argumentatie hiervoor was omdat er vanwege de onduidelijkheid van het Rijk over de financieringssystematiek wij voor 2027 helemaal geen accres hebben verwerkt. Nu er meer bekend is geworden over de structurele financiering van het gemeentefonds na 2027 kan inzet van de stelpost (€725.000) opnieuw worden overwogen.

7. Rijksmededeling compensatie hoge kosten a.g.v. prijsstijging

In 2022 is de inflatie na het uitkomen van het CEP 2022 gestegen. Daarom heeft het kabinet bij de Najaarsnota 2022 besloten om eenmalig vanaf 2023 een extra tranche prijsbijstelling uit te keren. Aangekondigd is toen €300 miljoen (structureel). In de voorjaarsnota van het Rijk blijkt dit slechts €127 miljoen (structureel) te worden. Dat is veel minder dan verwacht. Het Rijk kiest ervoor om de stijging van de loonvoet sector overheid niet mee te nemen, alleen de stijging van de prijzen overheidsinvesteringen (iboi) en nette materiële overheidsconsumptie (imoc) worden meegenomen. De stijging loon- prijsontwikkeling voor 2023 wordt naar verwachting €145 miljoen. Dit is samen €272 miljoen, voor Deventer betekent dit omgerekend circa €1,7 miljoen. Wij houden voorlopig rekening met €1,2 miljoen.

8. Volume accres Rijk

Op 28 april jl. heeft het kabinet de Voorjaarsnota gepubliceerd. Hierin is meer duidelijkheid gegeven over de nieuwe financieringssystematiek, met als doel een stabiele(re) financiering en meer autonomie voor medeoverheden. Vanaf 2026 stapt het kabinet af van de zogenaamde 'Trap op trap af', waarbij de inkomsten van gemeenten en provincie meebewegen met de uitgaven van het Rijk. Bij de miljoenennota 2023 heeft het kabinet aanvullend eenmalig het 'ravijnjaar' 2026 gecompenseerd door €1 miljard voor gemeenten beschikbaar te stellen. Voor Deventer betekende dit €5,5 miljoen.

In de voorjaarsnota heeft het kabinet aangegeven vanaf 2027 €1 miljard structureel beschikbaar te stellen voor de gemeenten. Dit is gelijk aan 2026, maar veel lager dan de stijging in 2022-2025. Voor de definitieve financiële uitwerking wachten wij op de mei-circulaire 2023, maar het zal in de orde van grote zijn van €5,5 miljoen structureel. Vanaf 2027 wordt het volume accres van het gemeentefonds geïndexeerd met het bruto binnenlandsproduct (bbp). Deze volumeontwikkeling wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, hierdoor schommelen de fondsen minder. De indexatie voor inflatie (loon- prijsontwikkeling) volgt die van het lopende jaar, waardoor de fondsen reëel 'op niveau' blijven. Wij worden bij de mei-circulaire geïnformeerd over de hoogte van de indexatie, op basis van de gegevens in het CEP.

Verruiming belastinggebied

Het blijft onbekend of het gemeentelijke belastinggebied al dan niet wordt uitgebreid of herzien. Het Rijk schrijft slechts: 'In samenspraak met de VNG wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn qua uitbreiding en modernisering van het belastinggebied'.

9. Vrijval stelpost accres 2026

In de begroting is een stelpost accres geraamd. Deze stelpost moet nadelige verschillen in de accres uitkeringen van de Algemene uitkering dekken. Op het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen van 8 juni 2022 is door de staatssecretaris voor Fiscaliteit en Belastingdienst met de VNG afgesproken het volume-accres van het gemeentefonds voor de jaren 2022, 2023, 2024 en 2025 te bevriezen. Dit betekent dat de accresen in de AU tot en met 2025 zijn bevroren (trap op trap af systeem wordt in deze jaren niet gehanteerd door het Rijk) en de stelpost in deze jaren vrijvallen.

Vorig jaar is besloten dat wij eenmalig worden gecompenseerd voor het ravijnjaar 2026. Dit betekent dat ook deze jaarschijf (€2,9 miljoen) kan vrijvallen. In de voorjaarsnota is vanaf 2027 €1 miljard beschikbaar gesteld voor de volumeontwikkeling voor gemeenten. Dit is gelijk aan 2026, maar veel lager dan de stijging in 2022-2025. De exacte omvang voor Deventer wordt bekend bij de mei-circulaire 2023. Het blijft onbekend of het gemeentelijke belastinggebied wordt uitgebreid. Daarom houden wij de stelpost voor 2027 nog in stand.

Ruimte voor nieuw beleid

De uitkomst van de begroting na de nieuwe autonome ontwikkelingen is als volgt:

(bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]

Nr. Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Uitkomst begroting na nieuwe autonome ontwikkelingen	5.584	3.425	23.707	7.023	2.843

Van deze ruimte in de begroting stellen we voor hiervan een bedrag van ruim €30 miljoen vrij te maken voor dekking van eenmalig nieuw beleid en €2,8 miljoen aan voorstellen structureel nieuw beleid. Volgens de afspraken in het bestuursakkoord presenteren we hierna een sluitende begroting met voldoende weerstandsvermogen.

Uitkomst Voorjaarsnota (bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Uitkomst begroting na nieuwe autonome ontwikkelingen	5.584	3.425	23.707	7.023	2.843
Eenmalig Nieuw beleid		-18.814	-2.804	-745	-165
Structureel Nieuw beleid	0	-2.062	-2.621	-2.845	-2.900
Sub-totaal	5.584	-17.451	18.282	3.433	-222
Storting in generieke weerstandsreserve	-5.584	0	-18.282	-3.433	0
Putting uit generieke weerstandsreserve	0	17.451	0	0	222
Saldo	0	0	0	0	0

Voorstellen nieuw beleid

Hieronder worden de voorstellen nieuw beleid weergegeven langs de lijnen van ons bestuursakkoord 'Dichtbij, Betrokken & Bevlogen' en treft u het samenvattende overzicht van deze voorstellen aan. In de afzonderlijke hoofdstukken worden de voorstellen in detail gepresenteerd.

De genoemde voorstellen zijn merendeel nieuw beleid. In een aantal gevallen zijn de nieuwe ontwikkelingen autonoom of een knelpunt. Deze autonome ontwikkelingen zijn dan voorzien van een * en knelpunten bestaand beleid zijn dan **.

Knelpunten bestaand beleid

Tegenvallers (zowel niet-beïnvloedbare als beïnvloedbare) in de uitvoering van bestaand beleid moeten binnen het programma worden opgevangen. Dit wil zeggen, dat de programma's de verantwoordelijkheid hebben primair te zoeken naar oplossingen binnen hun programma als zich tegenvallers voor (gaan) doen. Als deze bijsturing binnen het programma voor het lopende jaar leidt tot ongewenste aantasting van bestaande prestaties, dan vindt eenmalige dekking plaats uit de algemene middelen. Ook kan het in sommige gevallen zo zijn dat aanpassing van de bestaande prestatie in het lopende jaar wegens contractuele verplichtingen met derden niet mogelijk is.

De structurele oplossing moet binnen het programma worden aangedragen met een heroverwegingsvoorstel. Bij de Voorjaarsnota of de Begroting vindt integrale afweging en besluitvorming plaats over de wijze waarop het aangedragen financiële knelpunt structureel wordt opgelost.

Voor een aantal onderwerpen is heroverweging binnen het programma vooralsnog niet mogelijk deze maken onderdeel uit van onderstaande lijst en worden gedekt uit de algemene middelen.

(bedragen x €1.000)						
Opgave	Programma		2024	2025	2026	2027
Samen maken we Deventer						
AV-middelen raad	Burger en bestuur	Str	0	80	80	80
TH kamerverhuur	Openbare orde en veiligheid	Str	38	38	38	38
Uitvoering wet bibob	Openbare orde en veiligheid	Str	94	94	94	94
TH flexteam	Openbare orde en veiligheid	Str	124	124	124	124
Arbeidsmigranten	Economie en internationaal beleid	Str	35	35	35	35
Formatie HR - adviseur**	Bedrijfsvoering	Inc	105	0	0	0
Fijn wonen en leven						
Bijdrage stedendriehoek*	Burger en bestuur	Inc	151	151	0	0
Bijdrage stedendriehoek*	Burger en bestuur	Str	132	132	132	132
DVO het groenbedrijf**	Leefomgeving	Inc	30	0	0	0
Overname speeltoestellen	Leefomgeving	Inc	475	0	0	0
Onderzoek flexibele hoogwaterkering	Leefomgeving	Inc	75	0	0	0
Baggeren voorhaven	Leefomgeving	Inc	500	0	0	0
Vorbereiding verkabeling Diepenveen Colmschate	Milieu en duurzaamheid	Inc	20	30	70	100
Omgevingsvisie (datagedreven werken)	Ruimtelijke ontwikkeling	Inc	105	0	0	0
Sportvoorziening Bathmen	Meedoen	Str	0	0	120	120
DVO HGB onderhoud sport**	Meedoen	Inc	30	0	0	0
De scheg ijsbaan	Meedoen	Str	100	151	91	22
Renovatie atletiekbaan	Meedoen	Str	0	60	60	60
Sancta Maria bouw school	Jeugd en onderwijs	Inc	200	0	0	0
Sancta Maria bouw school	Jeugd en onderwijs	Str	65	65	65	65
Buitengymzaal Deventer	Jeugd en onderwijs	Inc	300	0	0	0
Deventer schouwburg huidige situatie	Kunst en cultuur	Inc	12.000	0	0	0
Deventer schouwburg huidige situatie	Kunst en cultuur	Str	650	650	650	650
Burgerweeshuis nieuwbouw	Kunst en cultuur	Inc	1.000	0	0	0
Burgerweeshuis nieuwbouw	Kunst en cultuur	Str	350	350	350	350
Cultuurvisie	Kunst en cultuur	Inc	75	0	0	0
Waarderingstraject monumenten	Kunst en cultuur	Inc	135	70	0	0

Erfgoed	Kunst en cultuur	Inc	106	0	0	0
Partnerbijdrage de Kien	Economie en internationaal beleid	Inc	25	25	25	0
Havencoördinator	Economie en internationaal beleid	Inc	89	89	89	0
TH Terrasbeleid	Economie en internationaal beleid	Inc	37	37	0	0
Iedereen doet ertoe						
Deltaview	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	Inc	125	125	0	0
Plan van aanpak bewindvoering	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	Inc	50	0	0	0
Human Capital Agenda	Jeugd en onderwijs	Inc	50	50	50	0
Een duurzame toekomst						
Nota kapitaalgoederen	Leefomgeving	Str	125	250	375	500
Areaalaccres	Leefomgeving	Inc	96	0	0	0
Circulariteit	Milieu en duurzaamheid	Inc	100	100	0	0
VTH beleid wabo	Milieu en duurzaamheid	Inc	93	93	93	0
Milieuwaarden (datagedreven werken)	Milieu en duurzaamheid	Inc	105	0	0	0
PAS	Milieu en duurzaamheid	Inc	26	26	26	0
Verduurzaming vastgoed	Herstructurering en vastgoed	Inc	1.000	1.000	0	0
Verduurzaming vastgoed	Herstructurering en vastgoed	Str		35	35	35
Organisatie						
Microsoft licenties*	Bedrijfsvoering	Str	33	70	109	108
Kwaliteit BAG	Bedrijfsvoering	Inc	129	129	129	0
I-uitvoeringsplannen*	Bedrijfsvoering	Inc	446	237	65	65
I-uitvoeringsplannen*	Bedrijfsvoering	Str	24	74	74	74
Financieel systeem*	Bedrijfsvoering	Inc	187	0	0	0
Formatie procesanalist	Bedrijfsvoering	Inc	105	0	0	0
Formatie CIO	Bedrijfsvoering	Str	139	139	139	139
Formatie juridische functie**	Bedrijfsvoering	Inc	105	105	105	0
Formatie FA versterking**	Bedrijfsvoering	Inc	102	0	0	0
FA lagere baten	Bedrijfsvoering	Str	0	21	21	21
Formatie consolidatie**	Bedrijfsvoering	Str	105	105	105	105
Formatie control framework**	Bedrijfsvoering	Str	105	105	105	105
Adviezen derden fiscaliteit	Bedrijfsvoering	Inc	50	50	50	0

Formatie subsidiebeheer**	Bedrijfsvoering	Inc	43	43	43	43
Personeel en salaris administratie (PAS)**	Bedrijfsvoering	Inc	44	44	0	0
Meestergezelfonds	Bedrijfsvoering	Inc	400	400	0	0
Formatie servicedesk DOWR-i**	Bedrijfsvoering	Inc	43	43	43	0
Duurzame mobiliteit	Bedrijfsvoering	Inc	0	0	0	0
Totaal Exploitatie Structureel			2.062	2.621	2.845	2.900
Totaal Exploitatie Incidenteel			18.814	2.804	745	165
Totaal			20.876	5.425	3.590	3.065

Resterende eenmalige post

Na inpassing van bovenstaande voorstellen resteert er nog €9,5 miljoen, dit is een eenmalig bedrag. Dit eenmalige bedrag kan, of worden gestort in de generieke weerstandsreserve, of nog nader worden geprogrammeerd. Wanneer er nader geprogrammeerd wordt, dan dient de voorportaalijst als basis. Hierop staan investeringen waarvoor nu nog geen middelen beschikbaar zijn.

Hierop staan investeringen bijvoorbeeld :

- Verkabeling Diepenveen en Colmschate
- Verduurzaming vastgoed
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

Spelregel vastgoed

Financiële spelregel eenmalige /structurele middelen bij investeringen

In het verleden zijn verschillende vastgoedinvesteringen gedekt met eenmalige middelen. Dat is niet altijd wenselijk, omdat structurele kosten met structurele middelen moeten worden gedekt. Toch kan het soms bij nieuwe investeringen wenselijk zijn deze (gedeeltelijk) te dekken met eenmalige middelen. Reden om soms te kiezen voor dekking met eenmalige middelen is dat maatschappelijke ontwikkelingen en de toekomstige vraag naar vastgoed op lange termijn lastig zijn te overzien. Op het moment dat een herinvestering wenselijk is, kan op dat moment de juiste passende keuze worden gemaakt. Door deze investeringen nu voor een deel te dekken met eenmalige (incidentele) middelen, wordt er geen beslag gelegd op structurele middelen in de toekomst.

Wat zijn investeringen?

Wat betreft investeringen wordt er onderscheid gemaakt in

- Sloop en vervangende nieuwbouw, of uitbreidingsinvesteringen
- Levensduur-verlengende investeringen (verbouw of renovatie)
- Vervangingsinvesteringen (losse componenten)

Investeringen worden geactiveerd (artikel 59 BBV). Dit is het op de balans presenteren van de financiële waarde van het aangeschafte of vervaardigde goed. De investeringslasten belasten de exploitatie jaarlijks met rente en afschrijving (kapitaallast). Kosten van onderzoek en ontwikkeling kunnen geactiveerd worden (artikel 60 BBV).

Onder desinvesteren wordt verstaan een investering van de balans halen. (door sloop, vervanging, verkoop of verbouw). Dit betekent dat het actief volledig afgewaardeerd wordt tot nul of tot een restwaarde die redelijkerwijs verwacht kan worden (artikel 65 BBV). De afschrijving gebeurt in een keer (eenmalig).

Een rekenvoorbeeld eenmalig en structurele dekking

Stel een investering van €100.000, de kapitaallasten (rente en afschrijving) zijn berekend op €10.000 per jaar met een afschrijvingstermijn van 10 jaar en 0% rente.

Mutatie op de balans

De investering wordt geactiveerd op de balans, de materiële vaste activa neemt met €100.00 toe (=boekwaarde). De boekwaarde neemt jaarlijks met €10.000 af, tot €0 na 10 jaar.

Mutaties in de exploitatie

Jaarlijks dient er dekking te zijn voor de €10.000 aan kapitaallasten. Dekking kan op verschillende manieren geregeld worden:

1. inkomsten van derden, zoals huurinkomst of heffing
2. structurele dekking vanuit de algemene middelen : gegarandeerd ruimte voor vervanging na afschrijftermijn. De structurele middelen blijven beschikbaar.
3. eenmalige dekking vanuit de algemene middelen: de middelen worden eenmalig gestort in de reserve kapitaallasten en vervolgens vindt er 10 jaar lang onttrekking plaats. Er is dekking van de kapitaallast gedurende de levensduur van het actief (de bezittingen op de balans, zoals een pand), er is geen dekking voor vervanging.

Wat zijn voorwaarden voor eenmalige dekking?

Dekking met eenmalige middelen is slechts onder voorwaarden mogelijk. Vanuit BBV regelgeving en provinciaal toezicht moet de gemeente namelijk een structureel sluitende begroting hebben en structurele kosten met structurele middelen dekken. Eenmalige middelen mogen slechts tot structurele dekking worden gerekend, indien dit via een zogenoemde reserve kapitaallasten loopt. Andere voorwaarde is dat vervanging en onderhoud gedurende de levensduur van een actief (de bezitting op de balans, zoals een pand) is gedekt in de gemeentebegroting.

Hoe werkt kostprijs-dekkende huur?

Wanneer een gesubsidieerde instelling maatschappelijk vastgoed van de gemeente huurt betaalt de instelling, conform de kadernota vastgoed (2022) een kostprijs-dekkende huur. De kostprijs-dekkende huur dekt alle vastgoedkosten, inclusief de kapitaallasten van de volledige investering. Op het moment dat er sprake is van (ver)nieuwbouw wordt de kostprijs-dekkende huur opnieuw bepaald en wordt gekeken of de instelling de huur kan betalen.

Indien de instelling niet in staat is om een sluitende exploitatiebegroting op te leveren (incl. de kostprijs-dekkende huur) is er sprake van een knelpunt. Indien gewenst wordt dit knelpunt opgelost door aanvullende subsidie te verstrekken.

Via deze spelregel wordt uiteengezet of het mogelijk is om (een deel van) de aanvullende benodigde subsidie te dekken met eenmalige middelen. De eenmalige middelen worden gestort in de reserve kapitaallasten. Deze middelen vallen gedurende de afschrijvingsduur van de investering vrij. Deze vrijval uit de reserve kapitaallasten kan beschikbaar worden gesteld aan het programma wat de subsidie aan de instelling verstrekt.

Wat zijn kanttekeningen bij eenmalige dekking?

Conform de kadernota vastgoed wordt bij een nieuwe investering de kostprijs-dekkende huur berekend. De kostprijs-dekkende huur gaat uit van instandhouding van het gebouw gedurende de levensduur. Doordat het pand 40 jaar in de oorspronkelijke staat blijft staan bestaat het risico dat het pand na verloop van tijd (vaak na circa 25 jaar) niet meer functioneel is voor de tijd. In de kostprijs-dekkende huurberekening is geen rekening gehouden met een eventuele tussentijdse herinvestering voor functionele aanpassingen. Dit is een risico voor de exploitatie van de instelling welke het pand huurt. Een minder functioneel object leidt mogelijk tot minder inkomsten en daarmee een knelpunt in de exploitatiebegroting van de instelling. Indien de initiële investering volledig met eenmalige middelen gedekt is, is daar geen begrotingsruimte voor. Indien de initiële investering (deels) gedekt is met structurele middelen, kan na circa 25 jaar op basis van een herinvestering een nieuwe kostprijs-dekkende huur worden berekend waarvoor op dat moment wél structurele dekking aanwezig is.

Generieke spelregel

Door bij nieuw-(ver)bouw, renovatie of uitbreiding van een vastgoedobject een Investeringskostenraming op te stellen conform norm NEN2699 waarbij de verschillende kosten en elementen eenduidig onderverdeeld worden kan op basis hiervan een onderbouwde en verantwoorde keuze worden gemaakt welk deel van de investering (kapitaallast) gedekt kan worden met eenmalige middelen en welke met structurele middelen. Belangrijk is dat deze overweging geldt voor alle (ver)nieuwbouw vastgoed objecten.

Uitzondering op deze regeling zijn de investeringen in onderwijshuisvesting, deze worden gebaseerd op het integraal huisvestingsplan.

Wat is een Investeringskosten raming?

Bij nieuw-(ver)bouw, renovatie of uitbreiding van een vastgoedobject wordt een Investeringskostenraming opgesteld conform de NEN 2699:2017 'Investerings- en exploitatiekosten van onroerende zaken – Begripsomschrijvingen en indeling'. Hiermee hebben wij een uniform vertrekpunt bij iedere investering. De kern van deze norm is dat de raming, afhankelijk van de fase waarin het project zich bevindt, van globaal naar gedetailleerd kan worden opgesteld. Ook kan op basis van deze raming een gewenste onderverdeling gemaakt worden naar bijvoorbeeld contractpartij of investeerder (eigenaar/ gebruiker).

De uitwerking van de Investeringskostenraming conform deze NEN-norm maakt de verschillende componenten van het vastgoed inzichtelijk om op basis hiervan te bepalen welke onderdelen mogelijk verantwoord met incidentele middelen gedekt kunnen worden.

Welk onderdelen van de investeringskostenraming kunnen eenmalig gedekt worden?

Het opstellen van de investeringskostenraming is voor ieder vastgoedobject anders. Per project moet bepaald worden welke onderdelen van de investering met structurele middelen en welk deel van de investering met incidentele middelen gedekt moet zijn. We maken daarbij bijvoorbeeld onderscheid in investeringen:

1. aankoop bestaand vastgoed;
2. fundatie, draagstructuur en gevels;
3. elementen met een beperkte technische levensduur;
4. afwaardering bestaande boekwaarde;
5. achterstallig onderhoud.

Ad 1.

Aankoop van grond en/ of gebouw hoeft in principe slechts een keer te gebeuren. Dit deel van de investering kan met eenmalige middelen gedekt worden.

Ad 2.

Een deel van de bouwkundige werken hoeft niet na afloop van de economische levensduur (direct) vervangen te worden. Dit is bijvoorbeeld de fundatie en de draagstructuur van het pand. Deze componenten uit de investeringskostenraming hoeven niet met structurele middelen gedekt te worden, vervanging is immers niet nodig.

Ad 3.

Verschillende elementen hebben een kortere technische levensduur dan de economische levensduur van 40 jaar van het hele gebouw. De vervanging- en onderhoudskosten van deze elementen zijn onderdeel van het meerjarig onderhoudsplan. Hiervoor is een structurele dotatie aan de reserve planmatig onderhoud noodzakelijk waarmee de tussentijdse vervangingen zijn afgedekt. De reserve wordt gevoed door een structurele dotatie aan de reserve onderhoud die in de begroting beschikbaar moet zijn.

De kapitaallasten van de initiële investering in deze componenten kan op basis van de investeringskostenraming met eenmalige middelen worden gedekt.

Ad 4.

Investerings in het verleden zijn soms als losse componenten geactiveerd. Indien op het moment van een herinvestering nog een boekwaarde resteert voor deze componenten, wordt deze boekwaarde met eenmalige middelen afgewaardeerd (desinvestering).

Ad 5.

Wanneer er sprake is van achterstallig onderhoud kan het op niveau brengen van het vastgoed naar de huidige normen eenmalig worden gedekt.

Herinvestering

Functionele aanpassingen zijn op termijn nodig om het vastgoedobject weer eigentijds te maken. Deze investeringen worden gedekt met structurele middelen. Hierdoor is op termijn begrotingsruimte nodig voor een noodzakelijke herinvestering.

Tot slot

Per project zal een dekkingsvoorstel worden opgesteld waar, indien gebruik wordt gemaakt van incidentele middelen, de keuzes worden toegelicht. Voor de lopende projecten zullen de financiële consequenties van deze spelregel bij de Begroting 2024 inzichtelijk worden gemaakt.

Afwegingskader

Door het college is het volgende afwegingskader gehanteerd in de beoordeling van de voorgelegde voorstellen nieuw beleid.

Algemeen

De voorstellen hebben een relatie of zijn gebaseerd op het bestuursakkoord 2022-2026 (of een verdere uitwerking daarvan), de voorportaalijst investeringsplanning begroting 2023 of eerdere besluiten van het college of raad.

De voorstellen gaan in principe pas in per 2024.

Een sluitende begroting met voldoende weerstandsvermogen.

Terughoudend te zijn met het anticiperen op meer financiële ruimte door schrappen van de opschalingskorting in 2026 en verder. De opschalingskorting conform de huidige raming dus blijven rammen vanaf 2026 (laatste jaar). Hiermee was al rekening gehouden in de meerjarenbegroting.

Niet te anticiperen op een verruiming van het belastinggebied.

Gemeentefonds

Accres 2023

De accresreeksen uit de septembercirculaire 2022 worden aanhouden bij gebrek aan betere informatie.

Uitzondering daarop is dat wij rekening houden met de nieuwe financieringsmethodiek t.a.v. het volumeaccres jaarschijf 2027 (Voorjaarsnota Rijk 2023, publicatie 28 april 2023).

Opschalingskorting

De opschalingskorting conform de huidige ramingen door laten lopen tot het maximum is bereikt.

Loon/prijsontwikkeling

In de septembercirculaire 2022 zijn prognoses meegenomen voor loon- en prijsontwikkelingen. Op basis van deze prognoses is de uitgaaf-stelpost lonen en prijzen geactualiseerd. De mei-circulaire is op het moment van schrijven nog niet beschikbaar.

Sociaal domein

Jeugdzorg

Er is een afspraak gemaakt tussen Rijk en VNG over de op te nemen jeugdgeden in de meerjarenbegroting. Kort samengevat is de afspraak dat de jeugdgeden conform de uitspraak van de commissie van wijzen mogen worden opgenomen (voor 100%).

De VNG en staatssecretaris van Ooijen hebben een financieel principeakkoord gesloten voor de Hervormingsagenda Jeugd (april 2023), deze verzachtende maatregelen maken onderdeel uit van de voorjaarsnota. Zie hiervoor ook de toelichting onder autonome ontwikkelingen.

Abonnementstarief

Geen extra baten vanuit het Rijk te rammen. Lasten rammen vanuit de eigen ontwikkeling.

Beschermd wonen

De cijfers te volgen, zoals die via de herijking en de WLZ-uitname bekend zijn per gemeente.

Nieuwe taken

Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB)

Geen structureel voordeel of nadeel op te nemen in de meerjarenbegroting in afwachting van de uitkomsten van het art.2-onderzoek.

Klimaatakkoord / woningbouw impuls

In de begroting niet meer budget op te nemen voor de uitvoering dan de feitelijke bijdrage van het rijk en aan de investeringskant vooralsnog geen baten hiervoor op te nemen. De wijze waarop het gemeentefonds meestijgt met de rijksuitgaven is aangepast: de uitvoeringskosten voor klimaat, ontsluiten nieuwbouwwoningen en stikstof en de reserveringen voor de woningbouwimpuls en volkshuisvesting zijn uitgesloten. Dit heeft geleid tot een lager accres. Daar staat tegenover dat de middelen via de specifieke uitkeringen worden uitgekeerd.

Rente ontwikkeling

De rente is in beweging. De rente heeft geen gevolgen voor het meerjarige begrotingssaldo maar wordt verrekend met de algemene reserve. Om een indicatie te geven wat de rente doet hebben wij deze alinea toegevoegd.

Om de inflatie te temperen is de afgelopen maanden de rente verhoogd door de Europese Centrale Bank. Het effect van een hogere rente voor de nieuwe leningen is doorberekend. Een rentestijging van 3,3 % naar 5% is een verhoging van de rentelast met €1 miljoen in 2026 (structureel) ten opzichte van de raming die nu in de begroting zit.

De totale rentelast daalt op basis van de cijfers in de huidige begroting (2023) door o.a. aflossing van €7,2 naar €6,4 miljoen, bij een aanname van een stijging met 5% stijgt deze licht naar €7,4 miljoen in 2026.

De kans van dit risico is moeilijk in te schatten. De rente is vorig jaar van 0 naar 3% gestegen, en dit jaar is die redelijk stabiel (tussen 3 en 3,3%). De inflatieverwachting is gedaald, maar nog steeds veel hoger dan het streef% van 2%. De verwachting is dat de rente op kort geld (<1 jr) blijft stijgen als gevolg van de ECB renteverhogingen. Of de lange rente mee stijgt is afhankelijk van het effect van de ECB maatregelen – als de economie afkoelt en de stabiliteit niet wordt verstoord dan zal de lange rente niet verder stijgen.

Er is een risicoanalyse gemaakt waarbij de kans op 50% wordt ingeschat voor een stijging naar 4%, en 25% kans op een nog hogere rente 5 %. De rente wordt omgeslagen naar een omslag rente wat leidt tot een hogere doorbelasting naar de programma's en producten. Een deel kunnen wij doorrekenen aan tarieven. Totaal wordt uitgaande van deze inschatting dan een 'beroep op weerstandsvermogen' van €190.000 in 2024 en €360.000 hogere rentelasten in 2026.

Financiële soliditeit

Financiële soliditeit (financieel solide huishouding) is een onderdeel van een structureel sluitende (meerjaren)begroting. Hierbij wordt ook gekeken of er voldoende buffers beschikbaar zijn om op korte termijn risico's en nadelen te kunnen dekken. We voldoen aan deze eisen en lichten dat toe in de volgende paragrafen.

Weerstandsratio

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (de middelen waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken) en de benodigde weerstandscapaciteit (de risico's waarvoor geen voorzieningen of verzekeringen zijn afgesloten). Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent kunnen worden ingezet om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's.

In het bestuursakkoord is afgesproken dat de ratio van het weerstandsvermogen 1,0 dient te bedragen. In deze Voorjaarsnota bedraagt de ratio in eerste instantie 0,94. Conform het gestelde in de nota reserve en voorziening (raadsbesluit januari 2018) wordt de specifieke weerstandsreserve aangevuld zodat de norm 1 wordt bereikt. Dit betreft momenteel een bedrag van €1,2 miljoen. Bij de ratio 1,0 bestaat het risicobedrag en het weerstandsvermogen (specifieke weerstandsreserve) uit een bedrag van €19,2 miljoen. Zie voor verdere toelichting de [paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing](#).

Generieke weerstandsreserve

Naast de specifieke weerstandsreserve is er ook een generieke weerstandsreserve. Deze reserve dient als dekkingsmiddel voor het opvangen van nadelen die op verschillende terreinen kunnen ontstaan zoals: opvangen verliesvoorzieningen/afwaarderingen grondexploitaties (groter dan aanwezig in specifiek weerstandsvermogen), risico's gemeentegarantie, mutaties Algemene uitkering, faseringsverschillen taakstellingen, frictiekosten heroverwegingen en taakstellingen, rentemutaties, knelpunten sociaal domein en afdekken eenmalige begrotingstekorten. Onderstaande tabel toont de stand van de generieke weerstandsreserve. Dit is excl. de mutaties van de voorjaarsnota. Deze mutaties zijn zichtbaar in de resultaatbestemming.

(bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]					
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo 31-12	24.883	23.834	24.155	26.478	29.107

Stelposten

In de begroting zijn stelposten opgenomen die dienen voor de opvang van eenmalige en structurele nadelen.

a. Stelpost accres

De stelpost accres is er om schommelingen in het accres op te vangen. De algemene uitkering van het gemeentefonds is de belangrijkste bron van inkomsten voor gemeenten. De jaarlijkse toe- en afname van het Gemeentefonds wordt het accres genoemd. Het accres is gesplitst in een volume- en een loon- en prijsdeel. In juni 2022 is het Rijk met de VNG overeengekomen om het volumedeel van het accres tot en met 2025 vast te zetten op basis van de stand mei-circulaire 2022. Door het vastzetten van het volumedeel van het accres voor gemeenten zijn bij zowel het Rijk als de gemeenten veel minder budgettaire schommelingen dan voorheen. Dit betekent dat de accres-standen voor de jaren 2022 t/m 2025 voor gemeenten slechts nog zullen wijzigen als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. Wij hebben (bij de begroting 2023) de stelpost laten vrijvallen voor de jaren 2024 en 2025.

Het bedrag in 2026 kan vrijvallen. In 2026 zijn wij eenmalig gecompenseerd voor het Ravijn jaar en in 2027 krijgen wij een structureel volume accres. In de voorjaarsnota heeft het kabinet aangegeven vanaf 2027, €1 miljard structureel beschikbaar te stellen voor de gemeenten. Dit is gelijk aan 2026 en voor Deventer €5,5 miljoen, maar veel lager dan de stijging in 2022-2025.

Vanaf 2027 wordt het volume accres van het gemeentefonds geïndexeerd met het bruto binnenlandsproduct (bbp). Deze volumeontwikkeling wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, hierdoor schommelen de fondsen minder. Het blijft onbekend of het gemeentelijke belastinggebied al dan niet wordt uitgebreid of herzien. Het Rijk schrijft slechts: 'In samenspraak met de VNG wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn qua uitbreiding en modernisering van het belastinggebied. Dit is ook een belangrijke reden om de stelpost voor 2027 in stand te houden'.

(bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Stelpost accres AU	0	0	0	2.900	3.300
Vrijval stelpost accres AU	0	0	0	-2.900	n.t.b.
Saldo	0	0	0	0	3.300

b. Stelpost autonome ontwikkelingen

Voor het opvangen van autonome ontwikkelingen, anders dan nadelen in het accres Algemene uitkering, is jaarlijks een structurele stelpost beschikbaar. De bestendige gedragsregel is dat elk jaar wordt bekeken of de eerste jaarschijf van de stelpost eenmalig of structureel met worden ingezet ter dekking van de autonome nadelen. Na de Voorjaarsnota 2023 bedraagt de stand van de stelpost:

(bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Stelpost autonome ontwikkelingen	1.725	2.155	2.590	3.040	3.500
Inzet stelpost autonome ontwikkelingen					-725
Saldo	1.725	2.155	2.590	3.040	2.775

Nieuw beleid

Samen maken we Deventer

TH kamerverhuur

Als onderdeel van het plan van aanpak arbeidsmigranten worden extra uren gevraagd voor toezicht en handhaving op illegale kamerverhuur. Voor 2022 en 2023 is er incidenteel budget voor 1 fte toezichthouder illegale kamerverhuur en 0,3 fte voor een handhavingjurist. Gevraagd wordt om deze incidentele inzet te verlengen en structureel te maken. De totale kosten zijn €99.000 een deel van de dekking €61.000 is voorzien via regeling goed verhuurderschap (onderdeel van de algemene uitkering). Resteert €38.000 waarvoor dekking voor wordt gevraagd.

In het verlengde van de kamerverhuur-problematiek is zowel landelijk, provinciaal als op gemeenteniveau de huisvesting van arbeidsmigranten een actueel thema. De werk- en leefomstandigheden van arbeidsmigranten vormen in heel Nederland een groot probleem. De schaarste op de arbeidsmarkt is voor een groot deel debet aan deze problematiek, terwijl de vraag naar arbeidsmigranten uit voornamelijk Midden- en Oost-Europa vermoedelijk alleen maar groter wordt vanwege een verwachte groei binnen de logistiek, landbouw en maakindustrie. Er is een kwalitatief tekort aan huisvesting voor arbeidsmigranten en er wordt veelal niet voldaan aan de minimale kwaliteitseisen. In de wijken Rivierenwijk, Zwolse Wijk en Keizerslanden wonen de meeste arbeidsmigranten. De toename van arbeidsmigranten in woonwijken, waarbij veelal sprake is van kamer-gewijze verhuur zorgt op haar beurt voor aantasting van het woon- en leefklimaat in woonwijken die al onder druk staan. Ook vanuit ondermijning bereiken ons signalen dat de huisvesting en inzet van arbeidsmigranten een interessant verdienmodel vormt voor criminelen.

Kader: Motie gemeenteraad van november 2021 met verzoek om een sluitend Plan van Aanpak om de overlast in wijken aan te pakken in Deventer waar veel arbeidsmigranten wonen, en om de huisvesting van arbeidsmigranten te verbeteren.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Openbare orde en veiligheid - formatie	38	38	38	38

Arbeidsmigranten

De gemeenteraad heeft in een motie in november 2021 gevraagd om een sluitend Plan van Aanpak om de overlast in wijken aan te pakken waar veel arbeidsmigranten wonen, en om de huisvesting van arbeidsmigranten te verbeteren. Binnenkort ligt het plan van aanpak arbeidsmigranten ter besluitvorming voor aan het college. Om de aanpak van het plan te implementeren en aan te jagen zijn extra middelen aangevraagd voor de inzet van een coördinator (0,3 fte) arbeidsmigranten.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Economie en internationaal beleid - Arbeidsmigranten	35	35	35	35

Uitvoering wet Bibob

In de voorjaarsnota 2021 is capaciteit toegekend voor het uitvoeren van de wet Bibob in 2022 en 2023. Voor 2024 en verder wordt opnieuw capaciteit gevraagd voor het uitvoeren van de Wet Bibob. Zonder deze capaciteit kan het huidige aantal onderzoeken niet verder worden uitgevoerd.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Openbare orde en veiligheid - Uitvoering wet Bibob	94	94	94	94

TH flexteam

In de voorjaarsnota 2021 is voor 2022 en 2023 €100.000 beschikbaar gesteld voor een extra duo toezichthouders. Dit duo wordt specifiek ingezet voor toezicht op overlastlocaties. Gezien de positieve ervaringen in 2022 en 2023, wordt voorgesteld om dit te continueren.

Door intensief samen te werken signaleren we problemen vroegtijdig, kijken we naar achterliggende problemen en oorzaken en werken we aan duurzame oplossingen. Gezamenlijk worden interventies bepaald en uitgevoerd. Dit kan preventief, zoals het organiseren van activiteiten voor jongeren en aanpassingen in de openbare ruimte, curatief, zoals het inzetten van begeleiding, ondersteuning en zorg, maar ook repressief zoals intensiever toezicht en handhavingsacties. Met de politie zijn afspraken gemaakt over regulier toezicht. Ook vinden in overlastgebieden tussen maart en november maandelijks gecoördineerde handhavingsacties plaats. Die worden uitgevoerd in samenwerking met team toezicht en handhaving (TH).

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Openbare orde en veiligheid - TH flexteam	124	124	124	124

Formatie HR-adviseur

Gevraagd wordt een tijdelijke uitbreiding van 1 fte HR-adviseur voor 1 jaar, als oplossing van een knelpunt bestaand beleid. De organisatie groeit als gevolg van alle genomen besluiten op programma ontwikkelingen. Vorig jaar is structureel geld gevraagd om de achterstand in P&O capaciteit te repareren, gebaseerd op de organisatie omvang van dat moment. In een jaar tijd is de organisatie alweer met 256 personen gegroeid, tot 1.300 man (inclusief inhuur).

De druk die dit op de advies capaciteit bij HR legt is daardoor onverminderd groot en groeiende. De uitstroom in verband met pensionering op deze capaciteit kan (nog) niet gemist worden. De ingezette interventies (ondersteuning HR) zijn nog niet 100% productief en ingezet (1 vacature loopt nog). In 2023 kan de vakgroep dit opvangen met toegekend tijdelijke knelpunt budget. De druk zal in 2024 niet minder zijn, terwijl de methodiek voor mee-ademen met de groei van de organisatie dan nog niet geëffectueerd is. Het tijdelijk budget is in die zin ter overbrugging.

Daarnaast vraagt de besluitvorming die nog in de pijplijn zit (SPM, BOO, Teamgrootte) ook de nodige capaciteit van P&O. Ook dit is niet in 2023 klaar. Om de dienstverlening aan teammanagement op peil te kunnen houden, is meer capaciteit nodig om projectmatig (dus tijdelijk) zaken op te vangen.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - HR-adviseur formatie	105			

AV-middelen Raad

De raad heeft behoefte aan extra functionaliteit op het gebied van audiovisuele (AV)-middelen. De huidige AV-middelen voor de raad zijn gerealiseerd tijdens de nieuwbouw van het Stadhuiskwartier en renovatie van de Raadzaal. Deze zijn functioneel en economisch afgeschreven, wel zijn er recentelijk kleine ingrepen gedaan om de apparatuur functionerend te houden. Om deze reden, maar ook gezien nieuwe functionaliteitswensen en eisen vanuit informatieveiligheid wordt geadviseerd toe te werken naar een volledig nieuwe totaaloplossing. Daarnaast is er behoefte aan een flexibele inzet van meubilair.

Begin 2023 is er een opdracht gegeven aan een extern bureau om een onderzoek uit te voeren, daar zal het benodigde budget uit volgen. Eerste inschatting is dat het gaat om een investering van circa €500.000. Als dit afgeschreven wordt in 6 jaar betekent dit een jaarlijkse kapitaallast van circa €80.000.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Burger en bestuur - AV-middelen Raad		80	80	80

Fijn wonen en leven

Bijdrage stedendriehoek

In het Bestuursakkoord is beschreven dat regionale samenwerking belangrijker wordt, nu steeds meer zaken op bovenlokaal niveau spelen. In de begroting 2024 van de Regio Stedendriehoek zijn voor de toenemende samenwerking structurele intensiveringen voorgesteld. De bijdragen van gemeenten worden in het voorstel structureel verhoogd t.b.v. de regionale werkorganisatie, lobby en extra profilering en de opstart van een investeringsplatform. De bijdrage van €62.000 die de gemeente Deventer 'in kind' levert, wordt omgezet in een afdracht van €113.000 (op basis van aantal inwoners).

Wanneer de Regioraad akkoord gaat met de begroting stijgt de bijdrage van de gemeente Deventer met:

- Versterking regiobureau €81.000 (structureel)
- Opstart investeringsplatform €57.000 (eenmalig)
- Lobby en externe profilering €94.000 (eenmalig)
- Omzetting 'in kind' bijdrage in procentuele afdracht €51.000 (structureel)

De totale bijdrage komt daarmee op €283.000.

Het DB Stedendriehoek heeft ingestemd met de begroting 2024. Hierbij zijn de extra middelen voor investeringsplatform en lobby incidenteel opgenomen voor 2 jaar. Na 2 jaar volgt evaluatie. Vanuit de gemeente Deventer wordt voorgesteld de bijdragen aan opstart investeringsplatform en lobby en externe profilering vooralsnog voor 2 jaar in de begroting op te nemen. In de Voorjaarsnota houden we er vooralsnog rekening mee dat de Regioraad besluit tot structurele bijdragen.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Burger en bestuur - bijdrage regio Stedendriehoek	283	283	132	132

DVO het Groenbedrijf

Eind 2022 heeft Het Groenbedrijf (HGB) haar inschrijving voor de dienstverleningsovereenkomst 2023 (DVO) bekend gemaakt. Het betreft niet alleen inschrijving voor onderhoud aan openbaar groen, maar ook voor werkzaamheden voor diverse andere taakvelden binnen de gemeente Deventer, zoals afval en reiniging, gladheidsbestrijding, onderhoud aan riolering, enzovoort.

De inschrijving wijkt af van het beschikbare financiële kader van de gemeente Deventer. Het financiële knelpunt bedraagt €42.344 en is structureel van aard. De oorzaak hiervan is dat de gemeentelijke indexering lager is dan het door het HGB gehanteerde indexeringscijfer. Het financiële knelpunt was groter maar door efficiënter te kunnen werken en scherper in te schrijven op bepaalde onderdelen heeft HGB het verschil kunnen verlagen tot €42.344. Bij de eerste kwartaalrapportage hebben we €12.500 compensatie gekregen uit de stelpost CAO.

Binnen programma Leefomgeving is gekeken of het knelpunt opgevangen kan worden. Dit is niet mogelijk gebleken zonder dat daar de door de raad vastgestelde beeldkwaliteit, of veiligheid mee in het gedrang komt. Het voorstel is het knelpunt eenmalig te dekken uit de algemene middelen.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Leefomgeving - DVO het Groenbedrijf	30			

Overname speeltoestellen

Op 19 oktober 2022 heeft de stichting Tevreden Spelen aangegeven het contract met de gemeente voortijdig te willen beëindigen waarin het beheer en onderhoud van meerdere speellocaties wordt geregeld (ruim 10% van het aantal speelplekken in de gemeente Deventer). Deze speelplekken zijn in 2016 overgedragen aan de stichting. Dit betekent concreet dat de stichting het beheer en onderhoud weer wil overdragen aan de gemeente. Hiervoor zijn echter geen middelen gereserveerd, aangezien het toen een bezuinigingsopgave was. De overname van de speeltoestellen (inclusief onderhoud) wordt geraamd op €475.000 euro.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Leefomgeving - Overname speeltoestellen	475			

Sportvoorziening Bathmen

Op 21 december 2022 is het raadsvoorstel sportvoorziening in Bathmen in de gemeenteraad behandeld met een bijbehorende investeringsraming van €16,9 miljoen (inclusief btw). Vertaald naar vastgoedlasten leidt deze investeringsraming tot een structureel exploitatietekort op de vastgoedlasten van €175.000. De raad heeft een amendement aangenomen, waarin gevraagd wordt in de uitwerking van verkenningsfase deel 2 alternatieven aan de raad voor te leggen waarin onder andere de volgende besparingsmogelijkheden zijn meegenomen:

- de keuze om de buitenkleedkamers wel of niet te integreren in de nieuwe sportvoorziening (mogelijke besparing €1,7 miljoen (inclusief btw));
- het schrappen of versoberen van de punten uit sectie 1.4 van de Bespreeknotitie financiële uitgangspunten (mogelijke besparing circa €1 miljoen);
- eventueel andere verantwoorde versoeringen die gevonden kunnen worden in het project als geheel.

Op basis van het amendement zijn 4 varianten uitgewerkt zoals hieronder toegelicht.

--> Voorgesteld wordt om variant 1 verder uit te werken en hiervoor de middelen beschikbaar te stellen. Financieel betekent dit dat voorgesteld wordt om het budget voor de vastgoedlasten met €120.000 (€175.000 minus besparing van €55.000) te verhogen. Als een besparing van €1,4 miljoen (exclusief btw) niet haalbaar blijkt, dan is variant 2 het alternatieve scenario. Deze variant heeft nadrukkelijk niet de voorkeur omdat het één-gebouw principe dan wordt losgelaten.

Variant 1 Taakstellende besparing (€1,4 miljoen ex btw) (voorkeursvariant)

Op basis ramingen Marke Zuid en notitie die is opgesteld door een adviesbureau (stukken 21-12-2022) zien wij mogelijkheden om in de investeringsbegroting kosten te besparen of lager te ramen. Als dit lukt, dan is het niet nodig om het plan aan te passen maar wel noodzakelijk om stevig op kostenbeheersing te sturen. Momenteel worden de besparingen in beeld gebracht en verder uitgewerkt. Mocht de besparing niet lukken, dan kan alsnog gekozen worden voor variant 2 'het handhaven van de bestaande kleedkamers'. Het is belangrijk dat de keuze wordt gemaakt voordat de architect begint met ontwerpen. Als het lukt om €1,4 miljoen te besparen dan wordt daarmee de exploitatielast met circa €55.000 kapitaallasten verlaagd. Voor het resterende tekort op de exploitatie van €120.000 van 2026 wordt voorgesteld deze uit de algemene middelen te dekken. Met deze variant wordt het één gebouw principe voor één centrale sportvoorziening in Bathmen in stand gehouden en hebben andere / nieuwe buitensporten de mogelijkheid om gebruik te maken van de buiten kleedkamers in de nieuwe sporthal. Deze oplossing sluit aan bij de wens van de initiatiefgroep en bij de gemeente.

Nb. Door kosten lager te ramen wordt het risicoprofiel weer hoger.

Variant 2 Bestaande kleedkamers handhaven (€1,43 miljoen exclusief btw)

Bij deze variant worden de bestaande buitensportkleedkamers gehandhaafd in bestaand vrijstaand gebouw op het terrein. Er komen dan geen buitensportkleedkamers in de nieuwe sporthal. Het integreren van de buitenkleedkamers in de sporthal zou een besparing opleveren voor ABS voor de energielasten. Deze besparing vervalt in dit geval. Onderhoud van de kleedkamers blijft dan voor rekening van ABS. Dit scenario levert de gemeente een besparing op in onderhoud en kapitaallasten van circa €93.000 per jaar.

Voor deze variant is op dit moment geen draagvlak bij de initiatiefgroep. Hoewel het stedenbouwkundig inpasbaar is wordt het plan wezenlijk anders. De initiatiefgroep geeft het volgende aan: Voor wat betreft het besparingspotentieel voor de sporthal, willen wij als initiatiefgroep niet op voorhand al aangeven dat wij het laten staan van de kleedkamers als een optie zien. Zoals aangegeven zijn er wellicht betere of andere opties. Eerst aan de tekentafel om de opties te bekijken, daarna het besparingspotentieel aangeven.

Variante 3 Besluit doorschuiven naar de begroting 2024

Het doorschuiven van het besluit naar de begroting 2024 geeft de mogelijkheid om beide varianten te onderzoeken in samenhang met de eerste schetsen van de architect. Nadeel hiervan is dat het budget dan voorlopig nog niet beschikbaar is en daardoor onduidelijk is wat de opdracht van de architect is. Dit zorgt voor onduidelijkheid en/of vertraging. Dat is onwenselijk.

Variante 4 Hogere kapitaallasten accepteren

De hogere lasten voor de sporthal accepteren en bij het uitwerken van het plan zo sober en doelmatig mogelijk verder uit werken om ervoor te zorgen dat de uiteindelijke kapitaallasten lager uit vallen. Bij deze variant wordt niet voldaan aan het amendement.

Net als bij de sporthal Marke Zuid is het uitgangspunt in de begroting is dat we de btw via een SPUK uitkering kunnen compenseren. Er lopen nog juridische procedures over het al dan niet mogen toepassen van deze uitkering op bewegingsonderwijs. Daarom houden we in het weerstandsvermogen rekening met dit risico (risicobedrag van €535.000 met een kans van 70%).

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Meedoen - Sportvoorziening Bathmen			120	120

DVO HGB onderhoud sport

Het Groenbedrijf voert het beheer en onderhoud van de sportvelden in eigendom van gemeente uit. Door klimaatverandering (onder andere droogte) en door (extreme) prijsstijgingen in de aankoop van materialen en verhoging minimumloon, staan de werkzaamheden van Het Groenbedrijf onder druk. Door binnen het taakstellend budget te moeten werken, is er afgelopen jaren bezuinigd op posten van onderhoud van onder andere hekwerken en bomen. Hierbij komt de veiligheid van sporten op de velden in het geding.

Door droogte is er afgelopen jaar veel meerwerk uitgevoerd voor beregening. Sinds vorig jaar worden daarom de beregeningsinstallaties volgens het MJOP vervangen door installaties die op afstand te bedienen zijn. Dit levert op termijn besparing op in arbeidsuren. Voor het uitvoeren van alle werkzaamheden in het DVO van het Groenbedrijf hebben we een structureel knelpunt van €35.000 (jaarlijks onderhoud bomen en bezuiniging in 2023 ten opzichte van 2022). Hiervoor wordt bij de begroting 2024 een heroverwegingsvoorstel voorgelegd. In 2024 is verder een eenmalig bedrag van €30.000 nodig voor onderzoek naar het nulpunt benodigd onderhoud en naar de veiligheid van bomen op sportparken (530 stuks). We stellen voor om dit uit de algemene middelen te dekken.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Meedoen - Onderhoud sportvelden	30			

Sancta Maria bouw school

Zoals toegelicht in de raadsessie van februari 2023 is extra geld nodig om de nieuwbouw van de school Sancta Maria mogelijk te maken op de locatie bij de Spil. Voor de aanleg van een kunstgrasveld is €700.000 extra nodig; de investeringsraming is €1,2 miljoen terwijl €500.000 gereserveerd was. De extra uitgaven voor plan- en projectkosten worden ingeschat op €200.000, boven op de oorspronkelijk inschatting van €150.000. Daarnaast zijn er kosten voor onderhoud van het kunstgrasveld en is er een compensatie nodig aan de voetbalvereniging voor de vervanging te zijner tijd van de toplaag.

In deze Voorjaarsnota stellen we voor om ten laste van de algemene middelen het budget voor de kapitaalslasten van het kunstgrasveld structureel te verhogen met €65.100 en het budget voor plan- en projectkosten eenmalig te verhogen met €200.000.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Jeugd en onderwijs - Sancta Maria school	265	65	65	65

Deventer schouwburg huidige situatie

In de raadsbehandeling van project De Nieuwe Keizer op 22 februari 2023 is besloten het project te pauzeren in afwachting van de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek 'onder een dak'. Deze worden begin juli 2023 verwacht.

Het open houden van de Deventer Schouwburg en Kunstcircuit vraagt structureel om meer subsidie. Om door te kunnen op de huidige voet is structureel jaarlijks €650.000 nodig. Deze is verwerkt in onderstaand schema. Daarnaast is investeren op korte termijn noodzakelijk om door te kunnen exploiteren. De investering bestaat uit (achterstallig) onderhoud, vervanging en verduurzaming van het vastgoed en bedraagt naar schatting tussen de €12 miljoen en €18 miljoen.

De exacte omvang, planning en duur van de verbouwing hangt samen met een aantal fundamentele keuzes over de duurzame langjarige toekomst van de schouwburg en cultuureducatie. Besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden. De exacte verdeling in jaarschijven is daarmee lastig en dus nog niet verwerkt in onderstaande tabel; naar verwachting is een éénmalige grootschalige verbouwing noodzakelijk waarbij de deuren van de Schouwburg en het KC voor een bepaalde periode gesloten moeten worden.

Daar investering in het pand door vertaald wordt naar een (hogere) kostprijs dekkende huur zal ook nieuw concept (ongeacht welk concept) structurele subsidie vragen. De middelen die hier worden geraamd ten behoeve van het continueren van de huidige functie kunnen, al naar gelang de besluitvorming richting een vervolg, worden ingezet voor behoud van deze functie, in een mogelijk nieuw concept.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Kunst en cultuur - Deventer schouwburg exploitatie	12.650	650	650	650

Burgerweeshuis nieuwbouw

Met het raadsbesluit Burgerweeshuis van 22 februari 2023 heeft de raad besloten het project richting Burgerhaven (stiho pand Haveneiland) naar de volgende fase (de ontwerpfase) te brengen. De eerste stap daarvan, het scherper in beeld brengen van de (vastgoed) risico's wordt momenteel uitgevoerd. De resultaten worden begin juli 2023 opgeleverd. Deze stukken zijn de basis voor de verdere besluitvorming.

Vooruitlopend daarop: voortgang van dit project vraagt incidenteel en structurele middelen. Bij de verhouding dekking van de kapitaallast 50/50 incidenteel en structureel is een aanvullende structurele dekking van €350.000 nodig, is de eenmalige investering in het pand gedekt uit reeds gereserveerde middelen en circa €1 miljoen aan projectkosten nodig om te komen tot de realisatie.

In het hoofdstuk 'Spelregel vastgoed' wordt uitgelegd op welke wijze kader wordt gegeven aan wat financieel verantwoord is om eenmalig, dan wel structureel te dekken. Hierdoor kan de overall verdeling in percentages incidenteel/structureel iets veranderen. De exacte vertaling van deze spelregel naar de cijfers van dit project zal plaats krijgen richting de begroting 2024.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Kunst en cultuur - Burgerweeshuis nieuwbouw	1.350	350	350	350

Omgevingsvisie (datagedreven werken)

De behoefte aan data-analyse en digitaal kaartmateriaal vanuit de diverse beleidsvelden neemt toe; heel fors en snel en ook. Dit vraagstuk komt naar voren vanuit de maatschappelijke ontwikkelingen rondom digitalisering, maar wordt ook meer en meer aangejaagd door wettelijke ontwikkelingen waaronder de Omgevingswet en het bijbehorende digitaal stelsel. Je ontkomt er als gemeente niet aan informatie anders te verwerken. In onze i-visie is vastgelegd dat we een snelle volger willen zijn bij digitalisering en datagedreven werken.

Binnen onze organisatie neemt het toepassen van en werken met data een steeds belangrijker plek in. Dat is ook nodig omdat data ons steeds meer inzicht geven, en daardoor een goede leidraad kunnen zijn om de complexe opgaven die er op ons af komen goed binnen de gemeente te laten landen. Het raakt het sociaal en ruimtelijk domein vooral bij het maken van een nieuwe omgevingsvisie, de woonzorg opgaven, de groeiende behoefte aan woningen, werken, ontspannen, energievoorzieningen, de transitie in de landbouw, klimaat en natuur.

Voor 2024 wordt capaciteit gevraagd om ervoor te zorgen dat informatie over de ruimtelijke consequenties van de diverse opgaven centraal en doelgericht verder wordt ingericht. Het betreft capaciteit voor het vertalen van inhoudelijke gegevens naar leesbare, voor iedereen toegankelijke kaarten met heldere toelichtingen. Het gaat onder andere om het vertalen van informatie over ruimtelijke visies, woningbouwontwikkelingen, economische ontwikkelingen en ontwikkelingen in het buitengebied naar bruikbare visuele data/informatie. Aansluiten bij digital twin van Deventer, met vakinhoudelijke invulling, dit om een heldere afweging bij ruimtelijke projecten mogelijk te maken.

We vragen middelen aan voor het jaar 2024 zodat we een eerste slag kunnen slaan om informatie te genereren.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Ruimtelijke ontwikkeling - Omgevingsvisie	105			

Buitengymzaal Deventer

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om naast onderwijshuisvesting ook het beweegonderwijs mogelijk te maken. De gemeente heeft eigen gymlokalen, soms wordt er een gymlokaal of sporthal gehuurd voor beweegonderwijs. Ook buitengym behoort tot mogelijkheden.

Vanaf schooljaar 2023-2024 zijn scholen verplicht om minstens 90 minuten beweegonderwijs aan te bieden waarbij het advies is dit aan te bieden in 2 lessen van 45 minuten beweegonderwijs. Door deze ontwikkeling maar ook door de toename van kinderen in de vijfhoek, de roosterindeling van vakleerkrachten en het verkorten van het lesrooster (door het continuo-rooster) is er een knelpunt ontstaan op de voorzieningen voor beweegonderwijs in de Vijfhoek. Het is een hele puzzel geworden om de gym-roosters voor de 5 basisscholen (De vijf-er, De Rank, De Wizard, De Ontdekking, De zonnebloem) passend te krijgen. De wens van een aantal scholen om méér dan de 2 x 45 minuten aan te bieden (bijvoorbeeld 2 x 60 minuten) is nu niet mogelijk.

De kinderen van deze 5 scholen gaan nu naar de gymzaal aan het Andriessenplein (helemaal vol gepland) en kijken uit naar de Polakkers (bij het Zwaluwenburg). Deze laatste gymzaal is 1,9 km fietsen voor de scholen aan het Andriessenplein en voor de kinderen van de Vijf-er 2,2 km fietsen. De gemeente Deventer hanteert in de verordening een maximale fietsafstand van 2,5 km. Hierbij moet de kanttekening gemaakt worden dat dit is een oude norm is, in de modelverordening van de VNG wordt een afstand van 1 km genoemd. De norm is vanuit de gemeente gezien een reden om niet gedwongen te worden een gymzaal te bouwen maar voor de scholen en kinderen absoluut onwenselijk omdat het ten koste gaat van bewegingsonderwijs en onderwijstijd. Omdat het fietsen tijd kost wordt het zoveel mogelijk aan het begin en aan het eind van de lesdag gepland, uiteraard alleen voor de oudste leerlingen in verband met zelfstandig fietsen. De wens van de scholen om het advies van de overheid te volgen of om vaker dan 2 keer 45 minuten te gymmen is praktisch niet mogelijk (niet de moeite waard, kost te veel lestijd). Door extra capaciteit te creëren in de vijfhoek, bij de basisschool de vijf-er, is bewegingsonderwijs voor de scholen toegankelijker en gaat er minder onderwijstijd verloren

Deze extra capaciteit willen we realiseren met een buiten-gymzaal. Het is een nieuw concept. Deventer kent nog geen buitengymlokaal, andere steden al wel. Een buiten-gymzaal kost circa €300.000, een binnen-gymzaal €1,5 miljoen (norm). Door nu alvast de buiten-gymzaal als pilot te realiseren kunnen we ervaring opdoen voor de toekomstige visie op het beweegonderwijs. Mocht blijken dat dit een volwaardig alternatief is voor bewegingsonderwijs in een binnen-gymzaal kan er bij de nieuwbouw van het Zwaluwenburg een gymzaal minder worden gebouwd. Tevens is de voorziening ook na schooltijd toegankelijk voor buurtbewoners om te bewegen/sporten, BSO, naschoolse activiteiten bijvoorbeeld in het kader van school en omgeving en natuurlijk als speelplek voor kinderen in de buurt.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Jeugd en onderwijs - Buitengymzaal	300			

Partnerbijdrage de Kien

Stadscampus de Kien wordt de verbindende schakel op het gebied van ICT en (civiele) Tech. Daarvoor worden partijen bij elkaar gebracht, kennis en competenties gebundeld en duurzame business vergroot door bestaande en/of nieuwe bedrijven. De Kien geeft toegang tot een 'ecosysteem' met relevante partners, waaronder onderwijsinstellingen, overheden en toonaangevende ICT-bedrijven, advies- en ingenieursbureaus.

Een van de deelnemers/partijen is de gemeente Deventer. Alle deelnemende partijen dragen gezamenlijk bij aan de ontwikkeling van de Kien, ook financieel. Als partner van de Kien draagt de gemeente, evenals andere partners, jaarlijks €25.000 bij aan de gezamenlijke begroting. Deze gezamenlijke financiële inbreng is van belang om de Kien verder te ontwikkelen, maar ook als inbreng voor co-financiering van subsidietrajecten en de aankomende tranche van de regiodeal.

Vanwege de samenwerking met bedrijven en onderwijs, worden vanuit programma economie en internationaal beleid middelen gevraagd ter dekking van de bijdrage aan deze samenwerking, in eerste instantie voor 3 jaar incidenteel.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Economie en internationaal beleid - Partnerbijdrage de Kien	25	25	25	

Havencoördinator

Verlenging inzet Havencoördinator na 2023. De vele projecten in het gebied zoals de containerterminal, wachtplaats, kadebeleid, onderzoek vernieuwing sluis, duurzaamheidseisen en economisch belang van de haven vragen om een coördinator en 'gezicht naar buiten' voor 2,5 dag in de week. De raad heeft voor 2023 €100.000 beschikbaar gesteld voor een coördinator inclusief uitvoeringsgeld. Het verzoek is om dit voor een aantal jaren te verlengen om de ambities uit het document 'Beroepshaven Port of Deventer 2030' te verwezenlijken.

Daarnaast is de constatering dat Port of Zwolle en Port of Twente over havendirecteuren beschikken en Deventer niet. Zonder een havencoördinator hebben we geen capaciteit te opereren in regionale of andere netwerken op het gebied van binnenhavens, interne projecten op elkaar af te stemmen en de positie van de beroepshaven met gedegen informatie een plek te geven in het traject 'ruimte voor werken'

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Economie en internationaal beleid - Havencoördinator	89	89	89	

TH terrasbeleid

Continueren toezicht en handhaving terrassenbeleid en verleende vergunningen de Brink, ook na 2023. Voor 2023 is een bedrag van €150.000 vrijgemaakt om het beeld van een chique en ingetogen Brink te handhaven. Er is gestart met het in kaart brengen van alle terrassen en het vastleggen van de bevindingen van de toezichthouders in een proces-verbaal. Op basis van deze bevindingen kan een handhavingstraject volgen.

Als eind 2023 alle terrassen gecontroleerd zijn en zo nodig handhaving is ingezet om alles terug te brengen conform de terrasvergunning en het terrassenbeleid, is het zaak om dit in stand te houden. De ervaring leert dat het nalevingsgedrag van de horecaondernemers relatief laag is. Er bestaat dus een grote kans dat een deel van de terrassen na verloop van tijd opnieuw gaat afwijken van het terrassenbeleid/vergunning.

Er wordt financiering gevraagd voor inzet van een toezichthouder (400 uur) en handhavingsjurist (230 uur)

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Economie en internationaal beleid - Formatie toezicht terrassenbeleid	37	37		

Cultuurvisie

Deventer heeft de ambitie uitgesproken te groeien met 11.000 woningen en te willen verjongen. Om deze doelgroep prettig te laten werken, wonen en verblijven in Deventer is een goed cultureel klimaat met passende voorzieningen van groot belang. De huidige Cultuurvisie en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma Cultuur dateren van voor corona en lopen tot en met 2024. Ze zijn toe aan vernieuwing, passend bij die ambitie.

Gedurende de looptijd hebben zich veel ontwikkelingen voorgedaan. Onder andere de effecten van corona, de voortgang van de projecten De nieuwe Keizer en Burgerweeshuis, de ontwikkelingen op gebied van ateliers en evenementen en het Rekenkamer-onderzoek. De effecten hiervan zijn groot en vragen herijking in een nieuwe Cultuurvisie 2025-2028.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Kunst en cultuur - Cultuurvisie	75			

Waarderingstraject monumenten

Ruim tien jaar zijn, in afwachting van de Omgevingswet, nauwelijks nieuwe monumenten aangewezen. Dit leidde recent tot een voorstel van de erfgoedpartijen om alsnog meer dan 100 nieuwe monumenten aan te wijzen. Daarop is besloten een quickscan uit te voeren om zo waarden te inventariseren en de achterstanden in te lopen. In totaal zijn (in 2021 en 2022) 360 panden onderzocht. Voor het vervolgtraject worden hier middelen gevraagd.

Het is nadrukkelijk niet de bedoeling alle gebouwen uit de quickscan als monument aan te wijzen. Door in 2024 in de geest van de Omgevingswet een gevarieerd instrumentarium te ontwikkelen, kan meer maatwerk worden geleverd, gericht op deelbescherming en/of inspiratie. Daarnaast vloeit uit het traject ook een nader te bepalen aantal aanwijzingstrajecten voor monumenten voort die in 2024 en 2025 vorm moeten krijgen. Het exacte aantal aan te wijzen monumenten is afhankelijk van het nieuwe instrumentarium en hierbij is er ook ruimte voor (inhoudelijke) keuzes. Op korte termijn (2023) worden circa 20 gebouwen met voorrang behandeld.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Kunst en cultuur - Waarderingstraject monumenten	135	70		

Erfgoed

De afgelopen vijf jaar hebben binnen gebouwd Erfgoed (bovengrondse erfgoedzaken zijn de niet archeologie - ondergronds) veel personele veranderingen plaatsgevonden. De ontwikkeling van nieuw beleid, het uitwerken van efficiëntere (werk)processen en communicatie hierover zijn daardoor in het gedrang gekomen. Inmiddels zijn alle vacatures vervuld maar het werven en inwerken van nieuwe medewerkers en ziekte hebben geleid tot forse achterstanden. Door de grote opgaven waarmee onze organisatie te maken krijgt, ontbreekt de tijd om deze achterstanden in te lopen.

Duidelijke kaders, participatie en een situationele afweging van belangen zijn belangrijke uitgangspunten van de Omgevingswet. In de geest van de wet is veel geïnventariseerd en gewaardeerd maar met het uitstellen van de invoering van de wet is ook het opstellen van een omgevingsplan en nieuwe regels steeds weer uitgesteld. Er is destijds bewust voor gekozen om geen nieuw beleid op te stellen, maar door de lange weg naar besluitvorming, is hiermee ook een achterstand ontstaan. Door nu eenmalig de achterstand weg te werken kan een solide basis worden gecreëerd voor het werken binnen de Omgevingswet.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Kunst en cultuur - Erfgoed formatie	106			

De Scheg ijsbaan

De Scheg is een belangrijke voorziening in de stad, 30 jaar oud en is dringend toe aan groot onderhoud en verduurzaming. Op dit moment wordt aan de toekomst visie voor de Scheg gewerkt. Uit onderzoeken en uit consultatie van college en raad blijkt het belang van de voorziening voor de gemeente. Ook is geconcludeerd dat de ijsbaan van De Scheg als een belangrijke recreatieve voorziening voor Deventer wordt gezien. Deze conclusies worden meegenomen in de visie van de Scheg, waarvoor de komende maanden verschillende scenario's worden uitgewerkt.

Vooruitlopend op de definitieve visie wordt voorgesteld om een bedrag te reserveren voor de renovatie van de ijsbaan en een stelpost voor voorbereiding van verduurzaming. Deze investeringen zullen in de scenario's terugkomen, waardoor bij vaststelling van de visie en scenario de nu gevraagde investeringen geen kapitaalvernietiging zijn. De ijsbaan is dringend aan renovatie toe in verband met leidingen en installatie die sterk verouderd zijn en waardoor risico is dat de leidingen gaan lekken of knappen. De afgelopen jaren zijn er tijdens de ijs-seizoenen meerdere lekkages geweest op het binnenterrein en curling baan, en bij de 400 meter baan voor het ijs-seizoen. Dit levert een veiligheidsrisico op in verband met het vrijkomen van koolstofmonoxide. In alle gevallen is geconstateerd dat door betonrot de leidingen zijn gaan roesten, waardoor lekkages zijn ontstaan. Tot op heden heeft het Sportbedrijf altijd de reparaties kunnen uitvoeren zonder dat ijsbaan gesloten moest worden. Mochten er lekkages ontstaan op de 400 meter baan tijdens het ijs-seizoen dan moet de ijsbaan gesloten worden om de reparaties uit te kunnen voeren. Het aantal lekkages en reparaties neemt gestaag toe. De vriesinstallatie van de ijsbaan is gekeurd in 2021 (PGS13 keuring). Gezien de technische staat van de vriesinstallatie (ammoniak) is het certificaat afgegeven voor 3 jaar, normaliter is dit 6 jaar. Voor 2024 is onderhoud/revisie benodigd om verlenging van het certificaat te krijgen. Mocht er geen certificaat afgegeven worden dan kan de ijsbaan niet open.

Zwembaden en ijsbanen zijn grootverbruikers van gas en elektra. Door de alsmaar stijgende prijzen en onzekerheid liepen de kosten van het verbruik van elektra en gas door Sportbedrijf Deventer sterk op afgelopen jaar. Om hierop in te spelen is een plan van verduurzaming nodig. Voor de voorbereiding verduurzaming in 2024 een stelpost van €100.000 nodig. De indicatieve investeringsraming in de ijsbaan (400m baan en middenterrein) bedraagt €4 miljoen (exclusief btw). Het gaat hierbij om vervangen leidingwerk in vloer, afwerklaag, ijsmachine, restwarmte-koppeling WTW en regeltechniek. Bij deze investeringsraming komen de kapitaalslasten/ de extra subsidie op €186.000 per jaar (30 jaar annuïtair). Het Sportbedrijf heeft gekeken welk deel van de kapitaalslasten zij kan opvangen binnen de exploitatie. In de komende jaren loopt een aantal leningen af. De hiermee vrijvallende rente en aflossingen bij het Sportbedrijf worden als dekking ingezet, waardoor de bijdrage vanuit de gemeente naar verwachting afneemt van €151.000 in 2025 naar structureel €22.000 vanaf 2027.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Meedoen - De Scheg ijsbaan	100	151	91	22

Renovatie atletiekbaan

Bij het college en raadsvoorstel investeringen buitensport 2023 is aangekondigd dat het beschikbare budget in het MJOP van €400.000 niet voldoende is om atletiekbaan van AV Daventria te renoveren. Dit bedrag is gebaseerd op een gedeeltelijke renovatie van de atletiekbaan. Uit het eerste onderzoek en inspectie van de Atletiekunie blijkt dat zowel de 400 meter baan als alle voorzieningen voor atletiekonderdelen, zoals (polsstok)hoogspringen, verspringen, kogelstoten en dergelijke niet meer voldoen aan de eisen van de Atletiekunie voor wedstrijden en een aantal onderdelen niet qua veiligheid.

Uit het vooronderzoek in 2022 blijkt, dat in 2024 minimaal €950.000 extra nodig is om de gehele baan te renoveren/nieuw aan te leggen. Op het moment dat de atletiekbaan niet wordt gerenoveerd, zal de 400 meter baan inclusief alle atletiekonderdelen worden afgekeurd door de Atletiekunie en wordt de licentie om wedstrijden te mogen organiseren ingetrokken. Dit heeft grote consequenties voor zowel de vereniging (met boegbeelden als Emma en Hanneke Oosterwegel, Eefje Boons) als voor de stad. In 2023 wordt nader onderzoek uitgevoerd om precieze kosten in beeld te brengen. Voorgesteld wordt om de kapitaalslasten vanaf 2025 (voorlopig ingeschat op €60.000) te dekken uit de algemene middelen.

Ook worden in 2023 gesprekken met AV Daventria gevoerd over de werkzaamheden die de vereniging zelf zou kunnen uitvoeren en de eigen bijdrage die de vereniging kan inbrengen voor de renovatie van de atletiekbaan. Jaarlijks worden onderhoudstaken bij de vereniging gelegd om de baan, inclusief voorzieningen, te beheren en te onderhouden. Zoals voor veel vrijwilligersorganisaties geldt heeft ook AV Daventria moeite om voldoende vrijwilligers in te kunnen zetten voor alle verenigingsactiviteiten.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Meedoen - Renovatie atletiekbaan		60	60	60

Verkabeling Diepenveen en Colmschate

Op 9 maart 2022 heeft de raad het Initiatiefvoorstel Verkabeling Diepenveen/Platvoet en Deventer/Colmschate aangenomen.

De kosten voor het Basis Ontwerp werden op dat moment door Tennet berekend op €260.000. Zoals aangegeven bij de derde kwartaalrapportage 2022 zijn de kosten voor het basisontwerp gestegen naar €553.000. In de raadsvergadering van 19 april is besloten om de raad bij de voorjaarsnota 2023 een integrale afweging te laten maken ter honorering van nieuw beleid. Hierdoor is de gedane offerte voor het basisontwerp door Tennet verlopen. In overleg met Tennet is de offerte nu geldig tot en met 1 augustus 2023. Door deze verlenging stijgen de kosten met 8% naar €598.000 als gevolg van inflatiecorrectie. Indien de raad hiervoor akkoord geeft en na oplevering van het basisontwerp de raad alsnog afziet van de investering levert dit een desinvestering op van het offertebedrag, aangezien Tennet geen restitutie verleend. Daarnaast geeft Tennet aan dat door de vertraging capaciteit anders wordt ingezet in 2023.

De kosten voor realisatie van de verkabeling op €4.515.251. Inmiddels is duidelijk dat de kosten van Tennet meer dan verdubbeld zijn. Voor de gemeente Deventer geldt een eigen bijdrage van 20% op de totale investering. Gemeente Deventer wordt op zijn vroegst in 2025 opgenomen in het Investeringsplan van Tennet. Dat is nu nog niet het geval. De kosten zullen dus nog verder stijgen. Onafhankelijk van de stijgende kosten van Tennet blijft de provinciale bijdrage €1.250.000. Meer details zijn te vinden in het financieel overzicht 'dossier Verkabelen' wat de raad op 3 april 2023 ontvangen heeft.

Dit alles overziend, is het college is van mening dat ten aanzien van het verkabelen van de hoogspanningstracées in Diepenveen en Deventer langs de N348 de maatschappelijke kosten en baten niet met elkaar in balans zijn en de raad negatief zal adviseren. Ten behoeve van de gezondheidsbevordering als verbetering van het leefklimaat zijn er veel projecten uit te voeren die minder kosten en meer opleveren dan de verkabeling.

De toekomstige investering is opgenomen in de voorportaalijst zodat de raad op de hoogte is/blijft. De voorbereidingskosten worden in de voorjaarsnota gereserveerd.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Milieu en duurzaamheid - Bijdrage verkabeling Diepenveen	20	30	70	100

Onderzoek flexibele hoogwaterkering

De hoogwaterkering van de IJssel loopt dwars door het centrum van de stad via de Polstraat, onder de Lebuïnuskerk door naar de Noordenbergstraat. Dat is de formele hoogwaterkering zoals deze door het waterschap wordt gehanteerd. Dat betekent dat een stuk van de binnenstad in de uiterwaarden ligt. Bij waterstanden boven de 6,30m+NAP loopt het IJsselwater deze uiterwaarden binnen. De gemeente beschermt dit deel van de binnenstad door met bigbags afsluitingen te maken. Daarnaast nemen de bewoners langs dit deel van de IJssel de nodige maatregelen bij hun deuren en tuinmuurtjes om het water tegen te houden. De gemeente stelt daar zandzakken voor beschikbaar. De bigbags zijn aan elkaar gekoppeld om zo een stevige constructie te maken. Ze kunnen echter slechts éénmaal gebruikt worden. Er is momenteel nog maar één set bigbags beschikbaar. Een set aan elkaar gemonteerde bigbags kost circa €80.000.

Momenteel zijn er modernere systemen beschikbaar om de stad tegen hoog water te beschermen. Gedacht wordt aan aluminium profielen. We willen onderzoeken of een dergelijke kering in Deventer aangebracht zou kunnen worden, wat daar technisch voor nodig is en welke kosten daar mee gemoeid zijn. De kosten voor dit onderzoek bedragen circa €75.000.

Voor de daadwerkelijke realisatie wordt op voorhand een raming van €800.000 - €1.000.000 gehanteerd. Deze wordt vooralsnog opgenomen op de voorportaalijst.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Leefomgeving - Flexibele hoogwaterkering	75			

Baggeren voorhaven

Er is sprake van verondieping van de voorhaven en van de ingang van de jachthaven. Dit geeft problemen bij lage waterstanden in de IJssel. Daarnaast zijn er ondiepe plekken in delen van de binnenhaven. Dit levert vertraging op bij het laden en lossen van schepen. Dit is niet goed voor de haven van Deventer. Wanneer schepen niet meer de haven in en uit kunnen raakt dit ondernemers in hun bedrijfsvoering en daarbij in hun broodwinning. Om te voorkomen dat de scheepvaart andere keuzes gaat maken (andere havens kiezen) is het noodzakelijk om de wateren in de voor- en binnenhaven weer op diepte te brengen en uit te baggeren. Het gaat om een incidenteel budget voor 2024.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Leefomgeving - baggeren voor- en binnenhaven	500			

Iedereen doet ertoe

Human capital agenda

Er is in de raadsvergadering op 21 december 2022 besloten om bij de Voorjaarsnota vanuit voortschrijdend perspectief ook de aanvullende dekking voor 2024, 2025 en 2026 nader in te vullen (Van de HCA). Per jaar gaat het om €175.000.

In deze Voorjaarsnota stellen we voor om €50.000 jaarlijks voor de periode 2024 tot en met 2026 voor het programma Jeugd en Onderwijs beschikbaar te stellen uit de algemene middelen. Voor het programma Jeugd betreft het voornamelijk Actielijn 1, 'sectoren aan zet' uit de HCA vraagt de nodige inzet om te komen tot samenwerking tussen onderwijs, bedrijven en overheid. Het gaat hierbij om de sectoren onderwijs, zorg en welzijn. We helpen partijen bij elkaar te komen en ondersteunen in het tot stand brengen van de samenwerking. Vanuit de sectorteam wordt aan de hand van door hen zelf opgestelde actieplannen gericht actie ondernomen om onder andere de mobiliteit van werk tot werk richting tekort en groeisectoren stimuleren, aansluiting van opleiding en werk verbeteren, en de overstap van mbo naar hbo te faciliteren.

Voor het programma Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt gaat het om €125.000 in 2024, €125.000 in 2025 en €125.000 in 2026. Het voorstel is de ESF afrekening van de ESF periode 2020-2022 (verwacht €754.000) ter dekking van deze bedragen voor de jaren 2024 t/m 2026 in te zetten.

Voor het programma Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt gaat het om een brede inzet voor met name de actielijnen 1 en 2. Het doel van actielijn 2 is dat Deventer de leer- en ontwikkelcultuur wil versterken om zo een bijdrage te leveren aan een goed werkende, toekomstbestendige arbeidsmarkt waarin het vanzelfsprekend is dat mensen zich een leven lang blijven ontwikkelen (LLO). Hiervoor komt een herkenbaar centrum voor leven lang ontwikkelen de Gasfabriek. Het is belangrijk om 1 herkenbare plek te creëren waar werkgevers en/of werknemers terecht kunnen met hun vraag en waar zij direct geholpen worden. Hiervoor is dienstverlening nodig die werkt voor wie het nodig heeft. Deze doelstelling past in de ambitie van het kabinet om in iedere arbeidsmarktregio minimaal één loket in te richten met dezelfde naam (Regionaal Werkcentrum). Bij dit loket kunnen werkenden, werkzoekenden en werkgevers met al hun arbeidsmarkt gerelateerde vragen terecht. UWV en gemeenten faciliteren dit gezamenlijk. Echter, de nadere uitwerking van het kabinet om dit te realiseren wordt halverwege 2023/ begin 2024 verwacht. Door in Deventer een voorschot te nemen om één centrum in te richten, is het mogelijk om beter aan te sluiten bij de ontwikkelingen van de regio.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Jeugd en Onderwijs - Human capital agenda	50	50	50	
Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt - Human capital agenda	125	125	125	
Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt - dekking uit ESF	-125	-125	-125	

Deltaview

Sinds 2021 is vroegsignalering een wettelijke taak binnen de schuldhulpverlening. Vroegsignalering is dé manier om te voorkomen dat betalingsachterstanden verder oplopen en zich ontwikkelen tot een problematische schuldsituatie. Het helpt maatschappelijke kosten voor schuldhulpverlening te verminderen en zorgt ervoor dat schuldeisers hun geld eerder krijgen.

DeltaView is een systeem dat de signalen, die de gemeente ontvangt over betalingsachterstanden, kan weergeven op de kaart van Deventer. Op deze manier kan de gemeente tot op adresniveau achterhalen wie te maken heeft met betalingsachterstanden, en wordt het inzichtelijk in welke buurten veel schuldenproblematiek bestaat. Met behulp van Deltaview zorgen we er voor dat huishoudens met een hoog risico op financiële problemen zo vroeg mogelijk in beeld zijn. Vervolgens kunnen we hen actief benaderen, outreachende hulp aanbieden, financiële problemen vroegtijdig oplossen en ernstige schuldsituatie voorkomen. Door de financiële problemen in de context van het huishouden te plaatsen kan de ondersteuning duurzaam en efficiënt ingezet worden.

Deltaview is door de gemeente zelf ontwikkeld. Gemeentebreed is er de ambitie om Deltaview te blijven gebruiken als instrument voor vroegsignalering, maar ook om het breder in te zetten binnen het sociaal domein (preventie sociaal domein). Daarnaast past het in de opgave van de gemeente in het kader van het datagedreven werken. Er is echter geen structureel budget voor de ontwikkelkosten en de projectleider/innovatieadviseur. De ontwikkelkosten kunnen ook in de I-uitvoeringsplannen landen.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt - Deltaview	125	125		

Plan van aanpak bewindvoering

Aan de gemeenteraad is toegezegd om een plan van aanpak te maken op de aanbevelingen onderzoek beschermingsbewind. We vragen voor 2023 en 2024 2 x €50.000 voor projectleiderskosten ten behoeve van implementatie in de organisatie van de verbeterpunten.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt - Bewindvoering plan van aanpak	50			

Een duurzame toekomst

Nota kapitaalgoederen

De kwaliteit van de openbare ruimte staat al enige onder druk en loopt geleidelijk achteruit. Er zijn daarom aanvullende middelen nodig om het tij te keren. Vanuit programma Leefomgeving is daarom een Nota Kapitaalgoederen (NKG) opgesteld. Daarmee is het onderzoek uitgevoerd zoals opgenomen in het bestuursakkoord: 'De kwaliteit van de openbare ruimte staat onder druk. Het budget voor inrichting, beheer en onderhoud knelt. We zijn bereid om blijvend meer te investeren in de leefomgeving en onderzoeken welke aanvullende bijdrage passend is.'

De openbare ruimte is opgebouwd uit kapitaalgoederen. Dat zijn de assets(producten) in de leefomgeving. Het gaat om assets zoals wegen, bruggen, speeltoestellen maar ook bomen, heesters en gras zijn belangrijke assets. Deze onderdelen van de openbare ruimte dragen integraal bij aan het functioneren van de gemeente en haar gemeenschap in sociaal en economisch opzicht. Kortom: ze dragen bij aan gezonde en leefbare wijken en dorpen!

Vanuit wetgeving heeft de gemeente een aantal belangrijke zorgplichten voor de openbare ruimte. Onderhoud van de openbare ruimte is niet vrijblijvend. Daarnaast dient te worden voldaan aan het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV). Dat laatste betekent dat vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte financieel dienen te worden geactiveerd. De kapitaallast die daaruit ontstaat dient in de exploitatiebegroting te worden gedekt. Voor een deel van de opgave is de begroting daar op dit moment niet op ingericht. Dit zal (beter) geregeld moeten worden om daarmee volledig te voldoen aan de regelgeving.

In de NKG is de financiële context vergeleken met de opgave waar het programma voor gesteld is. Het gaat daarbij om onderhoud en vervanging van de openbare ruimte. Er blijkt sprake te zijn van een forse discrepantie tussen de opgave en de beschikbare financiële middelen. Om de gemeente- begroting niet direct te zwaar te belasten is in de nota kapitaalgoederen een ingroei-scenario opgenomen om op korte termijn deze discrepantie te verminderen en op de langere termijn toe te groeien naar een situatie waarbij de financiën, de opgave en de organisatie op elkaar zijn afgestemd. Het gaat om een scenario met meerjarig financiële impact en tijd om zaken te implementeren.

Voorstel is om in stappen naar een gewenste situatie toe te groeien. Via deze voorjaarsnota wordt met behulp van de opgestelde NKG een eerste stap gezet. In 2027 wordt deze Nota Kapitaalgoederen geactualiseerd om te bezien welke vervolgstap nodig is. De afweging is dan moet de groei bestendig worden of moet er naar boven of naar beneden bijgesteld worden.

Doordat conform de BBV gewerkt moet worden is het, ook bij gelijkblijvend onderhoudsniveau, onvermijdelijk dat op termijn meer middelen nodig zijn. Op dit moment wordt de vervanging van een aantal assets direct uit de exploitatiebegroting gedekt. Dat is niet geheel conform de BBV. Deze vervanging dient te worden geactiveerd in de begroting. De kapitaallast die hieruit ontstaat bestaat uit afschrijving en rente. Deze kapitaallast dient in de exploitatiebegroting te worden gedekt. De rentecomponent is een nieuwe component waar dus ook bij ongewijzigde inspanning aanvullend middelen voor gevonden moeten worden.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Leefomgeving - Nota kapitaalgoederen	125	250	375	500

Areaalaccres

Er wordt dagelijks gewerkt aan het uitbreiden (en inbreiden) van de stad. Zo ontstaan nieuwe woonwijken en nieuwe bedrijventerreinen. Deze nieuwe delen van de stad, bevatten ook weer nieuwe openbare ruimte en moeten daarna worden onderhouden. Daarvoor zijn extra middelen nodig. Dat is het areaalaccres.

In de meerjarenbegroting wordt tot op heden rekening gehouden met een jaarlijks areaalaccres ter waarde van €225.000.

Het bedrag van €225.000 wordt sinds de economische crisis van 2010 gehanteerd. Voor de economische crisis werd rekening gehouden met een bedrag van €320.000. De huidige reservering van €225.000 past niet meer bij de groeiambities die Deventer op dit moment heeft. Er dient daarom een hoger bedrag te worden gereserveerd.

De systematiek van berekening van het accres kan vrij eenvoudig door dit te koppelen aan de groei van het aantal woningen. Op dit moment kost het beheer van de openbare ruimte circa €535 per woning. Dit bedrag is opgebouwd door de totale kosten van het beheer en onderhoud in de openbare ruimte te delen door het totaal aantal woningen. Deze methode wordt landelijk op meer plaatsen gehanteerd.

Uitgaande van een groei van 11.000 woningen tot 2035 zou er een jaarlijkse groei zijn van circa 920 woningen. Momenteel wordt dit niet helemaal waargemaakt. Afgelopen jaar was er sprake van een groei van 464 woningen. Het lijkt op dit moment reëel om de komende jaren uit te gaan van een groei van 600 woningen per jaar. Dat betekent dat we rekening moeten houden met een accres van €321.000 per jaar. We houden jaarlijks in de begroting rekening met €225.000 Dit betekent een toename van €96.000 per jaar.

Op basis van het werkelijk accres aan woningen zal (een deel van) dit bedrag jaarlijks daadwerkelijk aan de begroting van programma Leefomgeving worden toegevoegd. Toename van het areaal betekent tevens toename van de noodzakelijke beheerinspanning. Om die reden wordt een deel van het budget toegevoegd aan de apparaatskosten.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Leefomgeving - Areaalaccres	96			

Circulariteit

Bij de begroting 2023 is budget beschikbaar gesteld voor het onderwerp Circulariteit. Dit is ook een belangrijke voorwaarde voor nieuwe bedrijven die zich op bedrijventerrein A1 willen vestigen.

Zowel binnen de organisatie van de gemeente Deventer als erbuiten is men ervan bewust dat de transitie naar een circulaire economie noodzakelijk is. Mensen zijn betrokken, willen actie ondernemen en er zijn al verschillende succesvolle initiatieven en projecten. Waar het echter aan ontbreekt zijn heldere kaders, een vastgesteld doel en bijbehorende richtlijnen en stappen die gevolgd kunnen of zelfs moeten worden om dat doel te bereiken. Hierdoor mist de organisatie regelmatig de benodigde slagkracht om de landelijk gestelde doelen na te streven (en de daarmee samenhangende problemen aan te pakken en de kansen te verzilveren).

Om de ambitie uit het bestuursakkoord te realiseren (op weg naar een duurzaam en circulair Deventer) werken we op dit moment aan een zogenaamd 'ambitiedocument Circulariteit' waarin we op gemeentelijk niveau doelen met betrekking tot circulariteit vast willen leggen. Deze doelen dienen ter onderbouwing van acties en handelen vanaf het moment dat deze zijn vastgesteld. Deze doelen dienen als beleidskader en worden uitgewerkt en concreet gemaakt.

Het voorstel is om na 2023 hier ook budget voor beschikbaar te stellen zodat er uitvoering aan het beleid op het gebied van circulariteit gegeven kan worden.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Milieu en duurzaamheid - Circulariteit	100	100		

VTH beleid wabo

In het coalitieakkoord is het behoud en versterking van de biodiversiteit in zowel het stedelijk als landelijk gebied opgenomen. Aangegeven wordt in te zetten op ecologische inrichting en beheer van de openbare ruimte. Bij een kwalitatief goed woonmilieu horen ook thema's als verduurzaming, klimaatadaptatie, circulair en natuur-inclusief bouwen. Om dit te realiseren is ook handhaving van dit beleid nodig. Om invulling te geven aan de [wettelijke eis](#) (kwaliteitscriteria handhaving Wabo regelgeving) dient minimaal 1,33 fte. te worden besteed aan groene handhaving.

Deze groene handhaving heeft betrekking op meerdere programma's. Zowel de Wet natuurbescherming, bouwvergunningen met natuur-inclusief bouwen, APV-houtopstanden, historische landschapselementen, kapvergunningen, herplantplicht, enzovoorts. Voor 2024 en verder wordt capaciteit gevraagd voor het toezicht hierop. Hiervoor is 1,33 fte benodigd.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Milieu en duurzaamheid - VTH beleid wabo	93	93	93	

Milieuwaarden (datagedreven werken)

De behoefte aan data-analyse en digitaal kaartmateriaal vanuit de diverse beleidsvelden neemt toe; heel fors en snel en ook. Dit vraagstuk komt naar voren vanuit de maatschappelijke ontwikkelingen rondom digitalisering, maar wordt ook meer en meer aangejaagd door wettelijke ontwikkelingen waaronder de Omgevingswet en het bijbehorende digitaal stelsel. Je ontkomt er als gemeente niet aan informatie anders te verwerken. In onze i-visie is vastgelegd dat we een snelle volger willen zijn bij digitalisering en datagedreven werken.

Binnen onze organisatie neemt het toepassen van en werken met data een steeds belangrijker plek in. Dat is ook nodig omdat data ons steeds meer inzicht geven, en daardoor een goede leidraad kunnen zijn om de complexe opgaven die er op ons af komen goed binnen de gemeente te laten landen. Het raakt het sociaal en ruimtelijk domein vooral bij het maken van een nieuwe omgevingsvisie, de woonzorg opgaven, de groeiende behoefte aan woningen, werken, ontspannen, energievoorzieningen, de transitie in de landbouw, klimaat en natuur.

Voor 2024 wordt capaciteit gevraagd om ervoor te zorgen dat informatie over de kwaliteit van onze leefomgeving centraal en doelgericht verder wordt ingericht. Het betreft capaciteit voor het vertalen van inhoudelijke gegevens naar leesbare, voor iedereen toegankelijke kaarten met heldere toelichtingen. Het gaat om het vertalen van data over milieuwaarden, waaronder de landelijke flora- en faunadatabase, naar bruikbare visuele data/informatie. Aansluiten bij digital twin van Deventer, met vakinhoudelijke invulling, dit om een heldere afweging bij ruimtelijke projecten mogelijk te maken.

We vragen middelen aan voor het jaar 2024 zodat we een eerste slag kunnen slaan om informatie te genereren.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Milieu en duurzaamheid - Milieuwaarden (datagedreven werken)	105			

PAS

Nog steeds is er veel beweging maar onduidelijkheid wat betreft de aanpak van het stikstofvraagstuk (programma aanpak stikstof, PAS). Rijk en provincie gaan voorop in het maken van beleid, dat in de gebieden en gemeenten moet landen. In de opmaat naar dat beleid en naar verwachting ook in het traject daarna, wordt er van de gemeente een meer dan verwachte bijdrage gevraagd om onze brede belangen goed in te brengen. Dit kan niet uit de reguliere ruimte van het programma worden voorzien. In de afgelopen 3 jaar is eveneens incidenteel ruimte beschikbaar gesteld om proactief aan dit traject bij te dragen.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Ruimtelijke ontwikkeling - PAS	26	26	26	

Verduurzaming vastgoed

In het bestuursakkoord en de kadernota vastgoed hebben wij aangegeven dat wij een voorbeeldfunctie hebben als het gaat om de verduurzaming van ons eigen vastgoed. Nieuw te bouwen gebouwen gaan wij maximaal energiezuinig realiseren zodat deze voldoen aan ENG. Gebouwen die gerenoveerd worden maken we gelijktijdig zo energiezuinig mogelijk, bij voorkeur op ENG

De portefeuillestrategie en het investeringsprogramma verduurzaming vastgoed zijn geactualiseerd en worden medio 2023 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Om de klimaatwet doelstellingen van 55% CO2 reductie in 2030 te realiseren is een bruto investering van 69,5 miljoen nodig. Netto is dat 48,3 miljoen omdat een deel van de investering gedekt wordt uit de energiebesparing en onderhoudsbudgetten. De verduurzaming kan grofweg opgesplitst worden in een viertal strategieën:

1. Componentsgewijs verduurzamen: losse (soms wettelijk verplichte) maatregelen gekoppeld aan planmatig onderhoud;
2. Integrale verduurzaming/ renovatie van bestaande gebouwen;
3. Nieuwbouw;
4. Alleen aardgasvrij maken.

In het bestuursakkoord zijn structurele middelen opgenomen voor de verduurzaming van het eigen vastgoed, dat neerkomt op een investeringsbudget van ongeveer €4,5 miljoen. Dat budget wordt ingezet voor geprioriteerde panden vanuit het meerjarenonderhoudsprogramma die wij componentsgewijs gaan verduurzamen. Daarbovenop stellen wij in deze voorjaarsnota voor de jaren 2024 en 2025 €2 miljoen eenmalig beschikbaar voor componentsgewijze verduurzaming. Voor lopende nieuwbouw onderwijsgebouwen reserveren wij aanvullende structurele middelen van €35.000 om deze gebouwen te laten voldoen aan ENG. De resterende benodigde middelen van €41 miljoen zetten wij op de voorportaallijst.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Herstructurering en vastgoed - Verduurzaming vastgoed	1.000	1.035	35	35

Organisatie

Microsoft licenties

De afgelopen jaren is de organisatie flink gegroeid en daarmee ook het aantal Microsoftlicenties (+19%). De kosten hiervan konden tot nu toe binnen het budget voor Microsoft licenties opvangen worden. Het driejarige contract met Microsoft loopt medio 2023 af; inmiddels zijn de nieuwe tarieven voor de MS-licenties vanuit de raamovereenkomst van VNG met Microsoft bekend geworden. Door verdere groei van het aantal accounts en het Microsoft-prijzmodel (E5 licenties) is additioneel budget nodig.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
<u>Bedrijfsvoering - Licenties</u>	33	70	109	108

Kwaliteit BAG

De BAG is een belangrijk onderdeel van het overheidsstelsel van basisregistraties. In de basisregistraties staan de belangrijkste gegevens die de overheid nodig heeft om haar werk te doen. Denk bijvoorbeeld aan persoonsgegevens, namen en adressen van bedrijven en eigenaren van percelen. In verschillende wetten is de kwaliteit van deze gegevens gewaarborgd. Deze registraties zijn essentieel voor een goede dienstverlening van de overheid. Ze zijn van groot belang voor openbare orde en veiligheid, bestrijding van fraude en bij de voorbereiding van nieuw beleid.

De BAG is vastgelegd in een wettelijke regeling, waarin onder andere kwaliteitsborging via ENSIA is vastgelegd. De ENSIA-score van de BAG van de gemeente Deventer zit in een negatieve trend op het onderdeel gegevenskwaliteit (score 2020: 91% - Score 2022: 75%).

Uit de audit komen de volgende constatering:

- Laatste luchtfoto signalering en kartering vanuit de BAG is uitgevoerd in 2017;
- Er gelden verruimde regels voor vergunningsvrij bouwen;
- De (tijdige) verkrijging van gereed meldingen van verblijfsobjecten aan de BAG beheerder is onvoldoende, grotendeels door een tekort aan capaciteit bij toezicht;
- Er zijn binnen de gemeente Deventer diverse objectenregistraties BAG/BGT/WOZ. Tussen deze registraties bestaat geen uniformiteit.

Het voorstel is om de gegevenskwaliteit van de BAG op orde te maken en structureel te houden door in 2024 t/m 2026 signalering en kartering uit te voeren op alle bouwwerken op basis van de luchtfoto en de verwerking in het BAG onderdeel uit te laten maken van het reguliere beheer €75.000.

Om aan de wettelijke taak van de BAG-registratie te voldoen zijn vanaf 2024 de structurele kosten:

Regisseur BAG	€10.000
BAG-beheerder (Inhuur VGI-Support)	€75.000
Inmeet- en tekenwerk bureau Hoogstraat (wettelijke taak binnen 4 dagen)	€45.000
Jaarlijkse signalering en kartering en verwerking in BAG	€75.000
Totaal	€205.000

In mindering komt een interne verrekening met DOWR-i van €76.941. Per saldo is van 2024 t/m 2026 €128.059 benodigd.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - Kwaliteit BAG	129	129	129	

I-uitvoeringsplannen

In de i-Uitvoeringsplannen is het Strategisch Informatieplan (STiP) van Deventer, Olst-Wijhe en Raalte uitgewerkt naar concrete initiatieven voor 2024-2027 en de financiële vertaling daarvan. De i-Uitvoeringsplannen zijn opgesteld voor de domeinen Sociaal, Fysiek, Dienstverlening en Participatie en Bedrijfsvoering.

De volgende prioriteitstelling is gehanteerd:

- AO = autonome ontwikkeling. Dit betreft initiatieven die vanuit wet- en regelgeving noodzakelijk en onvermijdelijk zijn, bijvoorbeeld vanwege het bereiken van de vervaldatum van een contract voor software of vanwege nieuwe wetgeving;
- Prioriteit 1 = Noodzakelijk voor de opgave van het domein.

In veel gevallen gaan het om de aanbesteding en vervanging van bestaande ICT-systemen (bijv. Belastingen, GIS-systeem en zaakstelsel) of het verbeteren van de digitale dienstverlening aan inwoners (bijvoorbeeld het ontwikkelen van digitale interactie van inwoners in Sociaal domein).

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - I-uitvoeringsplannen	470	311	139	139

Financieel systeem

De aanbesteding voor het nieuwe financiële systeem is gegund. Bij de begroting 2023 zijn hiervoor eenmalige implementatiekosten begroot en gedekt. Toen is aangegeven dat de kosten begroot zijn op de minimale variant en dat er een risico bestaat dat de eenmalige project- en implementatie kosten hoger uitvallen. Dat laatste doet zich nu voor. Dit betekent dat eenmalig aanvullend €303.000 noodzakelijk is. Dit betreft licentiekosten voor het afmaken van de jaarrekening 2023 in het huidige financiële systeem (€186.500 in 2024) en implementatie- en projectvoorbereidingskosten (€116.500 geheel 2023).

Door capaciteitskrapte is er een risico dat de beoogde implementatiedatum per 1-1-2024 niet realiseerbaar is. Dat betekent een risico op eenmalige hogere projectvoorbereidingskosten en licentiekosten. De omvang nog nader te bepalen.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - Financieel systeem	187			

Formatie procesanalist

Al enkele jaren wordt vanuit verschillende incidentele budgetten, waaronder de Omgevingswet, Datagedreven werken en het project 5Wetten, een procesanalist ingezet om wet- en regelgeving te vertalen naar werkprocessen, om werkprocessen te verbeteren en om werkprocessen te vernieuwen. Dit is nodig omdat één van de grootste gesignaleerde knelpunten in de organisatie het procesbewustzijn is. Vanuit alle domeinen wordt dit vraagstuk naar voren gebracht. Processen lopen in Deventer over teams en programma's heen. Daarnaast is procesbewustzijn een randvoorwaarde om datagedreven te kunnen werken, wat helpt om processen te ondersteunen en minder afhankelijk te maken van schaarse menselijke capaciteit.

Voorstel is om deze expertise algemeen in huis beschikbaar te hebben en een procesanalist aan te trekken in eerste instantie voor 2024.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - Procesanalist	105			

Formatie CIO

Als gevolg van de snelle ontwikkelingen op het gebied van digitalisering zullen we als organisatie verder moeten professionaliseren. Tot op heden werd in Deventer de rol van CIO erbij gedaan door een bestaande functionaris. De ontwikkelingen in het takenpakket vragen om een volwaardige invulling van de CIO als functie.

Een CIO (Chief Information Officer) binnen de gemeente Deventer doet voorstellen voor de ontwikkeling van het informatiemanagement en datatechnologieën die worden gebruikt binnen de organisatie. Dit omvat zowel interne systemen voor het efficiënt laten functioneren van de gemeente, als systemen die worden gebruikt om diensten te verlenen aan de bewoners van Deventer.

De CIO zal ervoor moeten zorgen dat de informatiesystemen en de informatievoorziening op een efficiënte manier worden gebruikt en dat ze aan de behoeften van de organisatie voldoen. Dit betekent dat de CIO moet werken aan het ontwikkelen en implementeren van nieuwe technologieën en systemen en het oplossen van problemen die zich voordoen.

Daarnaast stelt de CIO de strategische visies, kaders en plannen voor de toekomstige ontwikkeling van het informatiemanagement van de gemeente op. De CIO zal ook moeten werken aan het onderhouden van goede relaties met externe partners om ervoor te zorgen dat de gemeente Deventer beschikt over de juiste technologieën en middelen om haar doelen te bereiken.

Binnen Deventer wordt nadrukkelijk de ontwikkeling, de vervanging en het beheer van de informatietechnologie uitgesloten als taak en verantwoordelijkheid binnen deze functie. Dit heeft Deventer belegd bij de CTO (teammanager DOWR-i).

In samenwerking met de directie, het managementteam en andere afdelingen binnen de gemeente, zal de CIO een belangrijke rol spelen in het bepalen van de informatiestrategie van de organisatie en het optimaliseren van de informatie-infrastructuur om de doelstellingen van de gemeente te behalen.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - Formatie CIO	139	139	139	139

Formatie juridische functie

In 2021 is een analyse gemaakt van de juridische kwaliteitszorg en juridische functie in de Deventer organisatie. Uit deze analyse komt naar voren dat bij sommige teams, waaronder Beleid, Publiekscontacten en Facilitaire zaken, de juridische capaciteit onvoldoende is om taken goed uit te kunnen voeren. Deze teams maken veelal gebruik van externe advisering of gaan op zoek binnen de organisatie voor deze advisering. Dit voorstel is erop gericht om teams en programma's te faciliteren bij de inzet van juridische capaciteit indien deze capaciteit onvoldoende aanwezig is. Uitgangspunt blijft dat teams de uitvoering van taken zo volledig mogelijk decentraal binnen de eigen teams uitvoeren.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - Formatie juridische functie	105	105	105	

Formatie FA versterking

De werkdruk in het team Financiële Administratie (FA) is dit jaar en naar verwachting in 2024 erg hoog. Dit kent meerdere oorzaken: hoog aantal in- en uitgaande facturen door toegenomen gemeentelijke taken (zoals energietransitie en opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne), een aantrekkende economie, langdurig ziekte, complexere klantvragen en de aanstaande implementatie van een nieuw financieel systeem. En de winkel is 'gewoon' open, waarbij verantwoorde kwaliteit moet worden geleverd.

Door dit alles staat de kwaliteit (betalingstermijnen, interne controles) onder druk en wordt er een te groot beroep gedaan op medewerkers. Voorstel is om in 2024 de formatie tijdelijk te verhogen met 1 fte boekhoudkundig medewerker, salarisschaal 10. Hiervan komt 30% ten laste van het implementatiebudget financieel systeem. Voor Deventer betekent dit een bedrag van €50.000.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - Versterking formatie FA	102			

FA lagere baten

Een uitbreiding van de senior-functie bij FA ad €27.000 is tot 2022 opgevangen door gedeeltelijke toerekening van de teammanager FA aan de Personeels- en salarisadministratie (PSA). Vanaf 2023 geeft de teammanager FA geen leiding meer aan PSA en zijn de inkomsten vervallen. Structureel zijn vanaf 2023 de meerkosten voor Deventer 78% is €21.000.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - FA lagere baten		21	21	21

Formatie consolidatie

De gemeente heeft een intensieve P&C-cyclus. Per jaar worden er één begroting, één jaarrekening, één voorjaarsnota en vier kwartaalrapportages door F&C opgesteld. De complexiteit en intensiteit van deze producten neemt de afgelopen paar jaar alleen maar toe. Ze worden exacter, ze bevatten meer complexe besluitvorming en er worden steeds meer onderdelen aan toegevoegd. Alle bijdragen uit de programma's en teams worden door één medewerker bij F&C geconsolideerd, gecontroleerd aangesloten en vierkant gerekend en samengevoegd tot één product. De aangeleverde bijdragen moeten extra kwalitatief worden getoetst en het eindproduct moet gereed gemaakt worden voor besluitvorming. De jaarrekening moet ook toetsbaar gemaakt worden voor de accountant. Dit vraagt een zeer grote inspanning waarvoor slechts één medewerker beschikbaar is. Deze medewerker voert tevens een groot deel van de regie.

De nu beschikbare capaciteit is hiervoor volstrekt ontoereikend en raakt de consolidatie overbelast. Uitvoering is dringend nodig om de belastbaarheid weer in balans te brengen en de benodigde kwaliteit te waarborgen. Dit was in 2019 al het geval, maar hier is de afgelopen paar jaar geen invulling aangegeven en dat is onverantwoord.

Momenteel is er voor de werkzaamheden 1,0 fte beschikbaar. Aanvullend is structureel 1,0 fte nodig.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - Formatie consolidatie	105	105	105	105

Formatie control framework

Het controlframework van de gemeente wordt bij team F&C onderhouden. Hierin ligt vast op welke wijze de control gemeente breed wordt uitgevoerd. Tevens bevat dit ook het VIC-programma, waarin de verbijzonderde interne controles worden uitgevoerd. Deze controles op de financiële processen van de gemeente is een belangrijke onderlegger van de rechtmatigheid en steunmateriaal voor de accountantscontrole bij de jaarrekening. Uit het controlframework en de VIC's volgt gerichte kwaliteitsverbetering van gemeentelijke processen en blijft de gemeente in control.

De complexiteit van de omgeving en de organisatie neemt toe en zo ook de eisen die extern gesteld worden aan het controlframework en controlobjecten (door de wetgever en accountant). Zo wordt in 2023 voor het eerst de rechtmatigheidsverklaring door het college opgesteld. Dit stelt andere en hogere eisen aan de verantwoording. Daarnaast heeft de gemeente met ingang van het boekjaar 2022 een nieuwe accountant en dit leidt ook tot andere en hogere eisen. Het onderhoud van het controlframework vraagt zeer specialistische kennis. Momenteel is hier één medewerker mee belast en dit is te weinig om de functie verantwoord uit te kunnen voeren en te voorkomen dat er gaten vallen. Momenteel leidt dit ook tot een forse overbelasting.

Momenteel is er 1,0 fte beschikbaar. Aanvullend is structureel 1,0 fte junior adviseur (nieuwe functie) voor versterking proces en werkzaamheden nodig.

Daarnaast speelt hier een pensioneringsvraagstuk waardoor er voor een periode uitbreiding van 1,0 fte senior adviseur op korte termijn nodig is voor borging huidige kennis zodat de continuïteit gewaarborgd wordt. Zie hiervoor ook het voorstel meester gezelfonds.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - Formatie control framework	105	105	105	105

Adviezen derden fiscaliteit

De fiscale wet- en regelgeving neemt toe in complexiteit en raakt steeds meer velden van de gemeente. In een aantal gevallen zorgt deze complexiteit ook voor tegenstrijdigheid en wordt het ingewikkelder te bepalen welke fiscale acties genomen moeten worden. Daarnaast heeft de gemeente in 2022 een nieuw convenant met de Belastingdienst gesloten. Dit zorgt voor vertrouwen bij de Belastingdienst, maar brengt meer werken verplichtingen met zich mee. Zo moet de gemeente 27 key risks bewaken en mitigeren. Tevens leidt dit tot extra zelf uit te voeren fiscale audits. Bij zeer complexe fiscale vraagstukken is ook specialistische externe ondersteuning. In de begroting is hierin niet voorzien.

Om alle fiscale vraagstukken en audits het hoofd te bieden en de fiscale kennis meer organisatie breed te borgen is er een werkbudget van €50.000 benodigd voor externe specialistische inhuur en gerichte uitbesteding van fiscale vraagstukken. Deze inhuur is kostbaar, maar wel noodzakelijk. Dit draagt bij aan het in de hand houden van onze onvoorziene fiscale afdrachten. Vaak komen deze wanneer wij het binnen de gemeente niet goed hebben geregeld als boetes en naheffingen, die zeer aanzienlijk kunnen zijn (deze lopen in de tonnen).

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - Adviezen derden fiscaliteit	50	50	50	

Formatie subsidiebeheer

De gemeente ontvangt extra geld van het Rijk om specifiek beleid van de Rijksoverheid uit te voeren; de zogenoemde specifieke uitkeringen. De verantwoording over de besteding van dit geld verloopt via de SiSa-systematiek. Volgens deze systematiek moet de gemeente elk jaar aan de Rijksoverheid melden of en hoe ze het geld hebben besteed. Dit betekent eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. Deze verantwoording hoort als bijlage bij de jaarstukken van de gemeente. Deze Sisa-werkzaamheden worden uitgevoerd door de subsidiebeheerder van team F&C.

De afgelopen paar jaar is het aantal SiSa-regelingen verdubbeld (van 17 naar 37) en het aantal is nog groeiend. Met de SiSa-regelingen wordt weliswaar eenmalig informatie verstrekt, maar de kwaliteit en volledigheid sluit wel nauw en vraagt veel inspanningen van de subsidiebeheerder. De accountant voert op alle SiSa-verantwoordingen een aparte controle uit. Dit vraagt daarom om meer en specifieke dossiervorming, beantwoording van vragen, etc.. Daarnaast vraagt dit ook steeds meer tijd in het ondersteunende proces en het organiseren van de informatiestromen om dit in goede banen te leiden.

Deze werkzaamheden zijn in de nu beschikbare tijd niet meer uit te voeren, omdat de werkzaamheden van de subsidiebeheerder ook andere stromen betreft zoals de door de gemeente aangevraagde subsidies. Ook dit volume neemt sterk toe en worden de verantwoordingen complexer en uitvoeriger. Dit zet nog meer spanning op de functie.

Momenteel is er voor de werkzaamheden 0,44 fte beschikbaar. Aanvullend is structureel 0,5 fte nodig om alle werkzaamheden goed uit te voeren.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - Subsidiebeheer versterken	43	43	43	43

PSA

De werkdruk binnen het DOWR-team Personeels- en salarisadministratie (PSA) is nog steeds hoog. Tijdelijke uitbreiding van de formatie is noodzakelijk. Vooral door de uitbreiding van personeel in de DOWR-gemeenten zijn de werkzaamheden in 2022 structureel toegenomen met 15 tot 20% t.o.v. 2021. Dit is in 2022 onder meer opgevangen door veel extra uren, waardoor een verlofstuwmeer is ontstaan. Daarnaast is het noodzakelijk om de standaard dienstverlening en de daarbij behorende werkprocessen te professionaliseren. Dit kan op termijn een efficiëntie voordeel opleveren. De omvang hiervan is nog niet bekend.

Voorgesteld wordt de komende 2 jaar formatie tijdelijk uit te breiden, zodat enerzijds toenemende taken vervuld kunnen worden en er ruimte ontstaat te professionaliseren. Dan kan in 2025 de situatie opnieuw beoordeeld worden met behulp van de behaalde resultaten en de ontwikkeling van de werkelijke aantallen. Voor de Helpdesk DOWR PSA een urenuitbreiding noodzakelijk is van 0,6 Fte (salarisschaal 7) en voor het onderdeel Salarisadministrateurs een urenuitbreiding van 0.6 Fte (salarisschaal 8). Aangezien het gastheerschap van DOWR PSA bij gemeente Raalte ligt, vindt formatie-uitbreiding (€87.000) daar plaats en wordt de bijdrage van gemeenten Deventer (50,7%) en Olst Wijhe verhoogd.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - PSA	44	44		

Meester gezelfonds

Bij pensionering van medewerkers willen we kennis tijdig overdragen naar (nieuwe) collega's, zeker als het gaat om kwetsbare één-pit functies. Vanuit strategisch personeels management (SPM) zijn er meerdere van dit soort situaties in beeld de komende jaren. Doel is om gedurende een aantal maanden (per functie te bepalen) een collega mee te laten lopen met de functionaris die vertrekt. Dit betekent dubbele loonkosten, die gedekt worden uit het meester-gezelfonds.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - Meester gezel fonds	400	400		

Formatie servicedesk DOWR-I

Het aantal accounts dat DOWR-i beheert is vanaf 2020 behoorlijk gestegen door een toename van het aantal medewerkers. Vorig jaar is reeds een stijging gemeld van ruim 17% in twee jaar. Met het nieuwe jaar hierbij gerekend is het aantal accounts met ruim 19% gestegen in de afgelopen 3 jaar. Dit betekent meer vragen en meldingen bij de Servicedesk ICT. Daarom is een toename van de formatie noodzakelijk bij de Servicedesk. De huidige bezetting is 6,0 fte. Wanneer wij de stijging van 19% hier tegenover zetten zou de formatie met 1,14 fte moeten stijgen. Een uitbreiding op de Servicedesk met 1,0 fte wordt voorgesteld. Dit is een DOWR-brede aanvraag. Het Deventer' deel van de kosten bedraagt 64,5% hiervan voor 3 jaar.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - Uitbreiding formatie servicedesk DOWR-I	43	43	43	

Duurzame mobiliteit

In de huidige krappe arbeidsmarkt benaderen we regelmatig kandidaten die verder van Deventer vandaan wonen. Hierbij valt op dat veel werkgevers reeds een reiskostenvergoeding bieden. Deze bedragen zijn vaak substantieel. Een tegemoetkoming in reiskosten wordt op deze manier concurrentiegevoeliger en daarmee vaker bepalend bij de overwegingen van sollicitanten.

Bij gemeente Deventer blijkt steeds vaker in sollicitatieprocedures dat het niet bieden van een tegemoetkoming in reiskosten een belemmerende factor is om de juiste kandidaten aan te trekken. Met regelmaat accepteren kandidaten een aangeboden functie niet omdat er geen reiskostenvergoeding wordt geboden en de geboden fiscalisering van reiskosten woon-werkverkeer als te weinig wordt beoordeeld: dit in tegenstelling tot andere (gemeentelijke) werkgevers. Zo is Gemeente Zwolle inmiddels wel overgegaan tot het bieden van een reiskostenvergoeding (volledige vergoeding ov-kosten). Gemeenten Apeldoorn, Arnhem en Enschede zitten nog in de onderzoeksfase t.a.v. de diverse opties voor een tegemoetkoming in reiskosten. Potentieel zullen zij een meer aantrekkelijke positie hebben, ook op onze arbeidsmarkt. Dit is een tijdelijke regeling tot en met 2025.

De kosten zijn op jaarbasis €425.000. Voor OV-business cards voor circa 280 medewerkers €390.000 en voor autovergoeding voor specifieke functionarissen €35.000. Per jaar dus €425.000. In 2023 is eenmalig €45.000 nodig voor tegemoetkoming in aanschaf van een fiets. Kosten kunnen binnen bestaande budgetten worden opgevangen.

Programma (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Bedrijfsvoering - Duurzame mobiliteit	0	0		

Investeringsplanning

Inleiding

Naast de voorstellen nieuw beleid bestaat er een voorportaalijst investeringen. Bij de voorportaalprojecten gaat het om investeringen waar we bestuurlijk prioriteit aan geven, maar waarvoor op dit moment geen geld beschikbaar is. Voor deze activiteiten gaan we actief op zoek naar dekking uit andere dan gemeentelijke bronnen en zoeken we aansluiting bij investeringsambities van partners om zo via een publiek private aanpak de gemeentelijke prioriteiten te kunnen realiseren. Daarnaast zijn we voortdurend alert op mogelijkheden om voor lopende activiteiten uit de begroting subsidies bij voornamelijk medeoverheden en fondsen aan te vragen. Dit kan financiële ruimte scheppen voor activiteiten op de voorportaalijst. Uitgangspunt is om met meer pragmatisme een maximaal multipliereffect na te streven van de huidige begroting. Het gaat om kansen benutten vanuit lopende projecten en activiteiten in de huidige meerjarenbegroting (subsidies zoeken bij geprioriteerde projecten en niet andersom). Potentiële insteek is dat elke euro in de gemeentebegroting gemacht kan worden met subsidies of financieringsarrangementen door investeringsfondsen. Waar we kansen zien, benutten we de samenwerking met bedrijven, instellingen, sociaaleconomische partners en medeoverheden intensiever om onze investeringsambities een stap dichterbij te brengen. De maatschappelijke opgaven waarvoor we ons gesteld zien vragen een gezamenlijke inspanning. Door publiek privaat samen te werken beogen we onze investeringsambities sneller of met meer kwaliteit te realiseren.

Voorportaal investeringen

Bij deze voorjaarsnota 2023 presenteren we de geactualiseerde voorportaalijst:

- Wonen, werken en verjongen;
- Gebiedsprogramma Centrumschil;
 - Agenda binnenstad;
 - Culturele voorzieningen;
 - Herontwikkeling industriële gebieden.
- Poort van Deventer;
 - Infrastructuur rondom Poort van Deventer;
 - Hoogwaardig openbaar vervoer.
- Energietransitie en warmtetransitie;
- Verduurzaming gemeentelijk vastgoed;
- Verkabeling Diepenveen en Colmschate;
- Programma Fiets;
- Onderwijsgebouwen;
- Vastgoed de Ulebelt;
- 3e IJsselbrug
- Waterveiligheid en maatregelen IJssel (richting 2050);
- Hoogwaterkering binnenstad;
- Vergroten capaciteit/vervanging sluiscomplex.

Voorstellen

Wonen, werken en verjongen

Vanuit het traject wonen, werken en verjongen wordt het scenario "Versterken arbeidsmarkt en Verjongen" uitgewerkt. Niet alle woningontwikkelingen zijn rendabel. Om onze ambities waar te maken en ook voldoende woningen betaalbaar te hebben voor jongeren en sociale doelgroepen, zullen we bereid moeten zijn bij te dragen in onrendabele toppen van ontwikkelingen. De omvang van de benodigde investeringen wordt op een later moment bepaald.

Gebiedsprogramma Centrumschil

Op basis bestaande beleidskaders is een gebiedsprogramma Centrumschil opgesteld. De centrale ambitie is om Deventer in 2030 de meest aantrekkelijke woonstad in Nederland voor creatieve stedelingen te laten zijn. Het opwaarderen en versterken van het gemengde woonmilieu in en rondom de binnenstad biedt Deventer kansen om zich landelijk te profileren. Deventer heeft hier goud in handen door een relatief grote omvang van te transformeren gebieden. Deze gebieden zijn vaak oude industriële complexen of de 'oude' werklocaties van maatschappelijke voorzieningen. Deze locaties bieden de kans om nieuwe (gemengd) stedelijke milieus te creëren met een mix van wonen, werken en voorzieningen, waarbij het accent per gebied kan verschillen. Deze locaties zijn relatief dichtbij het centrum en het station en zijn hierbij in trek door hun veelheid aan stedelijke voorzieningen en goede fietsroutes naar centrum en buitengebied.

Het gebiedsprogramma omvat een uitvoeringsprogramma van bijna €90 miljoen. Hierin zijn projecten opgenomen die ondertussen in uitvoering zijn en worden bekostigd vanuit de gehonoreerde subsidieaanvraag voor de woningbouwimpuls. De volgende investeringsblokken resteren:

- Agenda Binnenstad;
- Culturele voorzieningen;
- Herontwikkeling industriële gebieden - Haveneiland;

Agenda binnenstad

Bewoners en bezoekers zoeken in de binnenstad sfeer en beleving. Hiervoor zijn onmisbare ingrediënten: een onderscheidend en verrassend aanbod van winkels, horeca, culturele en toeristisch/recreatieve voorzieningen, een aangename ambiance en activiteiten. Daarbij zijn kwaliteit en uitstraling een voorwaarde. Het merendeel van deze ingrediënten is in Deventer ruim voor handen: het monumentale karakter van de binnenstad, het relatief grote aanbod van winkels met een 'couleur locale', de karakteristieke inrichting van de openbare ruimte en landelijk bekende evenementen zoals 'Deventer op stelten', het 'Dickens festijn' en de boekenmarkt. De binnenstad zal de komende jaren een transformatie moeten ondergaan van 'place to buy' naar 'place to be'. In de agenda binnenstad zijn diverse investeringsprojecten opgenomen:

- Masterplan Verlichting: €2,0 miljoen;
- Stad aan de IJssel: €6,0 miljoen (Entrees en Welle met stadsbalkons);
- Herinrichting Broederenplein: €2,0 miljoen;
- Fietsvoorzieningen (parkeren, routing en verhuur): €2,0 miljoen.

Culturele voorzieningen

De uitwerking van onze ambitie voor de culturele sector is uitgewerkt in een nieuwe visie op de cultuurinstellingen. Een rijk cultureel leven is een belangrijke vestigingsvoorwaarde voor inwoners. Meer mensen die wonen in en rondom de binnenstad kunnen dan weer zorgen voor meer financiële basis voor de huidige instellingen. De omvang van culturele voorzieningen past al bij onze ambitie. Belangrijk is dat instellingen die interessant zijn voor inwoners blijven bestaan. Met name de situaties rondom de podiumkunsten zijn hierbij zorgelijk. Op dit moment lopen locatiestudies naar een nieuwe locatie voor het Burgerweeshuis. Ook verbouwen op de bestaande locatie is nog een optie.

Bij de voorjaarsnota 2021 en begroting 2022 is er €3,3 miljoen aanvullend gereserveerd voor het Burgerweeshuis. Deze aanvulling komt bovenop de beschikbare €1,0 miljoen die deels wordt en is ingezet om de huidige kosten te dekken. De totaal benodigde investering is echter hoger dan de gereserveerde middelen. Conform de Leidraad Grote Projecten, wordt eerst de initiatieffase doorlopen met een uitwerking en vergelijking van verschillende scenario's en bijbehorende business cases (inclusief overige dekkingsbronnen).

Herontwikkeling industriële gebieden - Haveneiland

Deventer biedt kansen voor een uniek vestigingsklimaat, met de ligging aan de IJssel en de nabijheid van de binnenstad als aantrekkelijke en inspirerende werkomgeving. Het Havenkwartier en het Rotokwartier vormen de schakel tussen de binnenstad en groot Bergweide, hier bieden we ruimte voor meer stedelijkheid en een brede mix van functies.

Voor de ontwikkeling van de Roto Smeets locatie is een handelingsperspectief gemaakt. De verwachting is dat deze ontwikkeling anterieur kan plaatsvinden zonder aanvullende financiering vanuit de gemeente. In het document 'Havenkwartier in de stadsassenzone' zijn in 2013 ten behoeve van de Ontwikkelagenda Overijssel – Stedendriehoek – Deventer de kansen rond het Havenkwartier in beeld gebracht. Project 1 (Hanzeweg) en 2 (Mr. De Boerlaan) zijn nu in uitvoering. De woningbouw in het Havenkwartier is onrendabel en wordt gesteund met middelen vanuit het Rijk (1e tranche woningbouwimpuls). Het Haveneiland is de laatste in de rij. Bij de herijking Groot Bergweide is voorgesteld het haveneiland te ontwikkelen in co-creatie met ondernemers. Toch zal de ontwikkeling van het Haveneiland een onrendabele top kennen. Ongeacht de uitkomst van verdere samenwerking, zijn om de ontwikkeling van het gebied Haveneiland te versnellen investeringen nodig.

Er zijn een paar rand voorwaardelijke investeringen in beeld:

- Bodemsanering oude BP-locatie
- Eventueel aanvullende ontsluiting naast de St. Olafstraat
- Verbeteren/ versterken kadeconstructies.

Voorlopig ramen we het benodigde bedrag op €5,875 miljoen.

Poort van Deventer

Innovatie en toekomstbestendigheid zijn belangrijke onderdelen van het ondernemerschap dat we overal in het werklandschap tegenkomen. Langs het eerste deel van het Hanzetracé (komende vanaf de A1) bevinden zich onze bedrijventerreinen. Het totale gebied omvat één van de grootste aaneengesloten bedrijventerreinen in Oost-Nederland. Hier is een mix van grootschalige en diverse functies aanwezig.

Samen met het bedrijfsleven werken we aan bedrijventerreinen die klaar zijn voor de toekomst. We investeren in energietransitie, herontwikkeling van verouderde deelgebieden, energietransitie, de beroepshaven en duurzame mobiliteit/bereikbaarheid, zodat de bedrijventerreinen van nu hun waarde ook in de toekomst behouden. Door de dynamiek kunnen bedrijven elkaar versterken. In het uitvoeringsprogramma toekomstbestendige bedrijventerreinen is een budget beschikbaar van € 2,0 mln. Hiervoor zijn de projecten geprogrammeerd.

Op het S/park (oud AKZO terrein) willen we een campus ontwikkelen voor startups en bedrijven in de veeleisende en hoog reactieve chemie en technologie. De huidige gebiedsontwikkeling S/Park is niet geslaagd. Het aantal gecreëerde arbeidsplaatsen bleef ver achter op de voorspelling. De overeenkomst S/Park is inmiddels ontbonden. We zoeken wel naar mogelijkheden voor een doorstart. De voormalige gasfabriek is een centrum van innovatieve startups. Marktpartijen slaan hier de handen ineen. Voor het Hartenaasje sturen we op de ontwikkeling van een bijzondere 'buitendijkse' locatie met ondersteunende faciliteiten en diensten voor de oude terreinen van de gasfabriek en AKZO.

Genoemde gebieden moeten zich zo ontwikkelen dat deze qua functies iets zeggen over Deventer. We faciliteren de dynamiek van afzonderlijke bedrijven en nodigen hen uit om zich te profileren. De voormalige terreinen van de gasfabriek en AKZO zijn verbonden met de 'Centrumschil' via de Zutphenseweg/Mr. De Boerlaan en de Handelskade. De ontwikkelingen van de Centrumschil liggen geografisch rondom deze wegen. Langs deze as vestigen zich kennisintensieve bedrijven. Deze entree van de stad moet stedenbouwkundig zich ook meer ontwikkelen naar een zichtbare Kennisas.

Infrastructuur rondom Poort van Deventer

De Poort van Deventer vormt dé toegangspoort naar Deventer. Het gebied biedt ruimte aan economische activiteit, maar kent ook een sterke landschappelijke kwaliteiten. De gemeente wil de economische kwaliteit in het gebied een impuls geven en tegelijkertijd de ruimtelijke kwaliteiten van het gebied toegankelijk maken. Zowel voor autoverkeer, maar misschien meer nog wel voor langzaam verkeer.

De verkeersader Zutphenseweg in het gebied Poort van Deventer vormt een belangrijke schakel binnen het verkeersnetwerk van Deventer en is in de spitsen het drukste wegvak van Deventer. Plannen om het gebied te transformeren hebben niet alleen impact op de (auto)bereikbaarheid van de Poort van Deventer, maar ook op die van de hele stad. Voor de ontwikkeling van de stad als geheel is het van belang dat de verkeerskundige structuur wordt verbeterd zodat Deventer aantrekkelijk blijft, zowel voor bewoners en bezoekers van de stad als voor huidige en toekomstige bedrijven. Het kruispunt tussen de Zutphenseweg en de Visbystraat/Teugseweg zit in de huidige situatie tijdens de spitsperiodes al aan zijn maximumcapaciteit. Hierdoor ontstaat regelmatig filevorming. Daarom zijn nieuwe economische ontwikkelingen in de Poort van Deventer, die leiden tot een grote toename van verkeersbewegingen, zonder ingrepen niet mogelijk. Bij een toename van verkeer versterkt dit effect en nemen opstoppingen voor het kruispunt in aantal en intensiteit toe.

Om de stad op lange termijn bereikbaar te houden, is het noodzakelijk infrastructureel in te grijpen. Er zijn verkeerskundige deelprojecten in en om het gebied uitgewerkt, die het verkeerskundig systeem als geheel flexibeler maken en capaciteit toevoegen voor alle vervoersstromen. Deze deelprojecten creëren bovendien economische kansen in het gebied.

Deze maatregelen zijn ook op effectiviteit onderzocht. Conclusie uit dit onderzoek was dat een combinatie van deze maatregelen, met uitzondering van de slimme knip in de Zweedsetraat, leiden “tot een robuust stedelijk verkeersnetwerk”. Tevens passen deze maatregelen goed binnen het dakpanprincipe, dat de gemeente Deventer binnen de Omgevingsvisie hanteert.

Maatregel	Bedrag x €1.000
Aanleg verbindende infrastructuur tussen Teugseweg en Zutphenseweg en verplaatsen hoofdaansluiting Gasfabriek	2.500
Terugbrengen van de Zutphenseweg ten noorden van de Hanzeweg tot 2 x 1 rijstrook	1.500
Versterken fietsnetwerk / aanleggen fietspad over de dijk	450
'Slimme Knip' Zweedsestraat	300
Verplaatsen tankstation en gebied stadsentree	640
Aanleg voet- en fietsverbinding over het water	Nntb
Aanleg extra rijstrook Deventer richting A1 (deels uitgevoerd, overig niet noodzakelijk)	0
Totaal	5.390

Hoogwaardig Openbaar Vervoer

Centraal Centraal hierbij staat de as (Zutphenseweg, Mr. H.F. de Boerlaan, Handelskade). De gebiedsontwikkelingen in de Centrumschil zijn allemaal gerelateerd aan deze as. Vanwege de kennisintensieve bedrijven die aan deze as liggen, noemen we deze as ook wel de Kennis-as. Deze as had in het verleden een pure verkeersfunctie. Meer en meer zal de Kennis- as zich ontwikkelen naar een hoogwaardige openbaar vervoer functie. Hiervoor zijn investeringen nodig. Er worden twee grote investeringen voorzien:

- Transferium €2,5 miljoen;
- Hoogwaardig openbaar vervoer verbinding €3,0 miljoen.

De kosten zijn sterk afhankelijk van de definitieve planvorming.

Energie- en warmtetransitie

De grote opgave waar we als maatschappij voor staan, is de energie- en de warmtetransitie. Dit heeft ook grote financiële impact maar is vooralsnog moeilijk te kwantificeren. Dit kan niet zonder rijksmiddelen maar ook niet zonder investeringen van de gemeente. De opwekking van energie zal CO2-neutraal moeten plaatsvinden. Dit betekent ook dat we een andere infrastructuur nodig hebben om de opgewekte energie op het juiste moment op de juiste plek te krijgen. Ook het aardgasvrij maken van de bebouwde omgeving vraagt forse investeringen van bedrijven, particulieren, corporaties en overheden. Dit kan naar verwachting niet zonder rijksmiddelen.

De gemeente zal zelf nauwelijks investeren in hardware voor de grootschalige energieopwekking (wind/zon) of de warmtetransitie. Dat is voor de warmtetransitie met name aan particuliere huisbezitters, beleggers en corporaties. Energieleveranciers staan aan de lat voor verzwaren van het netwerk om zo voor de toekomst de energievoorziening te kunnen garanderen. Op het niveau van het laagspanningsnet zijn er in de bebouwde kom van Deventer ca. 120 extra transformatorhuisjes nodig tussen nu en 2030 en 1 op de 3 straten gaan daarvoor op de schop. De investering van de transformatorhuisjes en het leggen van nieuwe kabels zijn voor rekening van de netbeheerder. Naast de uren voor vergunningverlening zullen we als gemeente ook kosten maken voor de herinrichting van de openbare ruimte. Door dit zo veel mogelijk te combineren met andere geplande werkzaamheden kunnen de kosten worden beperkt.

De ontwikkeling en realisatie van Smart Energy Hubs als remedie tegen de netcongestie vraagt naar verwachting ook om gemeentelijke investeringen.

Commerciële partijen en/of energiecoöperaties investeren in de aanleg en exploitatie van windmolens en zonneparken. Voor de realisatie van zonnepanelen boven parkeerplaatsen (solar carports) zal de veelal onrendabele top gefinancierd worden met publiek geld. De Tweede Kamer heeft in maart 2023 besloten dat parkeerterreinen zo veel mogelijk overdekt moeten worden met zonnepanelen. De financiële consequenties hiervan voor gemeenten, dus ook voor Deventer, is nog onbekend.

Er zijn onderdelen van het energiesysteem die nu nog niet belegd zijn en waar een investering van de gemeente gevraagd zal worden. Het gaat dan met name over energie infrastructuur.

- De Warmtewet 2.0 treedt in werking op 1 juli 2024. Hierin wordt geregeld dat de bestaande en nieuwe warmte-infrastructuur voor minimaal 50% + 1 in publieke handen komt. Na de inwerkingtreding is er een ingroeperiode van 7 jaar. Na deze periode moeten alle warmtebedrijven voldoen aan deze eis. Dit kan grote investeringen vragen van de gemeente waartegenover inkomsten staan in de jaren ná de investeringen. Nog niet te overzien is het of hiervoor ook onrendabele investeringen van de gemeente nodig zijn. Het gaat niet alleen gelden voor Slim Warmtenet Zandweerd maar ook voor alle bestaande netten (bijvoorbeeld in de Deltabuurt en Keizerslanden) en andere mogelijke nieuwe warmtenetten.
- Toekomstbestendige energievoorziening op bedrijventerreinen in Deventer vraagt niet alleen Netverzwaring. Slim uitwisselen, omzetten en opslaan, en duurzaam laden van transport zijn belangrijke onderdelen van een toekomstbestendige Smart Energy Hub. De gemeentelijke rol zal vooral gericht zijn op procesbegeleiding en onafhankelijke informatievoorziening.
- Verschillende boerenbedrijven in de gemeente Deventer willen biogas opwekken uit rundveemest. Dit biogas kan omgevormd worden tot groen gas, waardoor het op de bestaande gasleiding ingevoegd kan worden. Dat is alleen haalbaar in een businesscase als boeren dat gezamenlijk doen. Dat vraagt een investering in een klein biogasnetwerk naar een gezamenlijk opwerkstation. We verwachten een financieringsvraag van deze ondernemers. Niet alleen voor het biogasleidingwerk maar mogelijk ook voor een toekomstgericht opwerkstation (waar in de toekomst meer boeren op kunnen aansluiten).

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Verduurzaming van het gemeentelijke vastgoed is niet vrijblijvend. De uitdaging om de uitstoot van broeikasgassen terug te brengen is vertaald in de Klimaatwet. Hoofddoel voor de gebouwde omgeving is het bereiken van 95% CO2 reductie in Nederland in 2050 ten opzichte van 1990 en als tussendoel streven naar minstens 55% CO2 reductie in 2030 ten opzichte van 1990. In aanloop naar de voorjaarsnota 2023 ligt de portefeuillestrategie en het investeringsprogramma verduurzaming vastgoed ter besluitvorming aan de raad voor. Met deze kaderstellende stukken geven wij aan op welke wijze wij willen toewerken naar het realiseren van de klimaatwetdoelstellingen.

Voor de gemeente Deventer betekent dit dat om de doelstelling 2030 te halen jaarlijks 5,2% CO2 reductie gerealiseerd moet worden. Om het totale gemeentelijke kernbezit (incl. onderwijshuisvesting en sportbedrijf) van de gemeente Deventer dat verwarmd wordt (ruim 153 panden) in 2050 energieneutraal te krijgen is een investering van ongeveer €128 miljoen bruto noodzakelijk.

De grootste opgave ligt in de periode 2023 tot en met 2030. Om de doelstelling 2030 te realiseren is een investering van bruto €69,5 miljoen bruto nodig. Dat is netto €48,3 miljoen, omdat een deel van de investering gedekt kan worden uit het budget planmatig onderhoud en deels uit de energiebesparing door afspraken te maken met huurders. Een deel is reeds gedekt, waarmee een resterende investering van €41,7 miljoen resteert. Per jaar is een investering van oplopend naar ruim €6 miljoen netto nodig, dat leidt tot een structurele kapitaallast van €2,8 miljoen in 2031. Daarnaast zullen aanvullende structurele middelen (€25.000) nodig zijn voor energiemangement (monitoring, coaching van energieverbruik van de gebruikers, het inregelen van de installaties en projectleiding). In het investeringsprogramma zijn de investeringen en de dekkingsbehoefte in meerjarig perspectief weergegeven. In het investeringsprogramma is een jaarlijks gemiddelde aangehouden. Aandachtspunt is het investeringsritme; wanneer het een logisch moment blijkt een groot pand al in de eerste jaren (bijv. 2024) te verduurzamen, zal de investeringsbehoefte en dus de noodzakelijke financiële middelen naar voren schuiven. En vice versa. Dergelijke bijstellingen maken onderdeel uit van de portefeuillestrategie.

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Investering (eenmalig) jaarlijks	2.240	3.640	4.740	6.040	6.040	6.040	6.040	6.040	ntb
Investering (eenmalig) cumulatief	0	5.880	10.620	16.660	22.700	28.740	34.780	40.820	40.820
Exploitatie (structureel)									
- kapitaallasten	0	51	364	730	1.123	1.525	1.934	2.351	2.777
- energiemangement	25	25	25	25	25	25	25	25	ntb
Totaal	25	76	389	755	1.148	1.550	1.959	2.376	2.777

Verkabeling Diepenveen

Op 9 maart 2022 heeft de raad het Initiatiefvoorstel Verkabeling Diepenveen/Platvoet en Deventer/Colmschate aangenomen. De kosten voor het Basis Ontwerp zijn gedekt. De kosten voor realisatie van de verkabeling worden gereamd op € 10.790.000, voor de gemeente Deventer. Dit is een eigen bijdrage van 20% op de totale investering.

Gemeente Deventer wordt op zijn vroegst in 2025 opgenomen in het Investeringsplan van Tennet. Dat is nu nog niet het geval. De kosten zullen dus nog verder stijgen. Onafhankelijk van de stijgende kosten van Tennet blijft de provinciale bijdrage €1.250.000. Meer details zijn te vinden in het Financieel overzicht dossier Verkabelen wat de raad op 3 april 2023 ontvangen heeft.

Programma Fiets

Het college heeft het programma fiets vastgesteld voor de periode 2021-2025. De afgelopen jaren is veel energie gestoken in het op peil brengen van het fietsnetwerk omdat de fiets hét vervoermiddel is voor in en buiten de gemeente. Binnen de meerjarenprogrammaring van zowel wegonderhoud als investeringen op gebied van infrastructuur, heeft de fiets altijd een prominente plek. Vanzelfsprekend betekent het inpassen van fietsinfrastructuur in de bestaande, soms historische omgeving ook het doen van compromissen.

Er ligt een grote opgave om de lijn van de afgelopen jaren voort te zetten en bij voorkeur zelfs een impuls te geven. De ambitie om in toekomst 'dé slimme gemeente van Overijssel op gebied van positieve gezondheid en duurzame bereikbaarheid' te worden vraagt om een schaa sprong in kwaliteit en investeringen. De focus ligt hierbij op de fiets in het economisch verkeer. Fietsen moet vanzelfsprekend worden naar werk, winkel en school. De kracht van het fietsbeleid ligt in de combinatie van maatregelen, op fysiek vlak én in gedrag, gebruikmakend van ontwikkelingen op gebied van intelligente verkeerssystemen en datagebruik. De fiets als hoofd-, voor- en natransport kan, al of niet in de vorm van deelmobiliteit, de logische stap worden naar een duurzaam bereikbare en gezonde Deventer samenleving.

De totale ongedekte investering, bedraagt €70,65 miljoen. De grootste projecten uit deze lijst zijn:

- Fietspad spoorbrug IJssel €16,0 miljoen;
- Fietsbrug IJssel F1 parallel langs A1 €20 miljoen;
- Spoor- en wegekruising Siemelinksweg langs Schipbeek €10 miljoen.

Onderwijsgebouwen

De stad en onze dorpen veranderen, de samenleving verandert en het onderwijs verandert. Verandering veroorzaakt ook dat we op een andere manier naar onderwijshuisvesting kijken. Van sober en doelmatig, klassikaal en enkelvoudig gebruik, naar geschikt en ondersteunend aan het onderwijs, een goed binnenklimaat, faciliterend in doorgaande lijnen, het tegengaan van kansongelijkheid en zo duurzaam mogelijk.

Er is een mismatch tussen vraag en aanbod en het gebouwenbestand voldoet in meerdere opzichten niet aan deze toegenomen eisen. Er moeten grote stappen gezet worden en tempo gemaakt worden om hoge ambities te halen. Het gaat niet alleen om onderwijskundige ambities, maar juist ook duurzaamheidsambities en de wens om maatschappelijk vastgoed efficiënter in te zetten. Het probleem wordt, naarmate er geen tempo wordt gemaakt, steeds groter.

Er is sprake van een oude bouwvoorraad en weinig financiële middelen. De normvergoeding zoals berekend voor de realisatie van onderwijshuisvesting is al een tijd aan de lage kant en ook de (voormalige) mi-vergoeding van scholen lijkt passend voor een spiksplinternieuw gebouw, maar levert voor oudere gebouwen tekorten op. Daarnaast zijn beide budgetten niet geoormerkt, waardoor huisvesting niet altijd (financiële) prioriteit krijgt. De stijgende gasprijzen en hoge energielasten van de afgelopen jaren zorgen bij meerdere scholen in Deventer voor forse rekeningen. Verduurzamen wordt steeds rendabeler, maar verduurzaming van een gebouw pak je bij voorkeur groot en integraal aan (bijvoorbeeld in combinatie met een grootschalige renovatie).

Planvorming vindt in Deventer om de 4 tot 6 jaar plaats met een IHP (Integraal HuisvestingsPlan), en waar mogelijk wordt jaarlijks bijgestuurd en aangevuld met het programma/overzicht. Er is geen doorkijk naar de toekomst, iets wat met gebouwbeheer noodzakelijk is. Wij hebben de ambitie om te komen tot een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs voor primair- en voortgezet onderwijs dat door zowel schoolbesturen als gemeente gezien wordt als leidend in de manier waarop wij samen onze taken op het gebied van onderwijshuisvesting vormgeven. Het Integraal Huisvestingsplan heeft als startpunt een inhoudelijke visie die onderliggend is aan de huisvestingsverantwoordelijkheden.

In het kader van de IHP-ontwikkeling worden 3 scenario's op hoofdlijnen financieel vertaald. Het gaat hierbij om de volgende drie scenario's:

1. Losse actie: Alle scholen een Frisse school

Voor dit scenario worden de volgende aannames gedaan:

- Een Frisse School wordt in de raming gedefinieerd als een school met goede ventilatie en indien nodig een koelsysteem. Dit is een 'minimale' variant ten opzichte van aanvullende eisen die voort kunnen komen uit het PvE Frisse Scholen (waarbij bijvoorbeeld ook wordt gekeken naar daglichttoetreding);
- Het bedrag is inclusief begeleidingskosten en btw en geraamd op hoofdlijnen op basis van het type gebouw en de kennis over het gebouw als gevolg van de gebouwschouw uit het najaar van 2022. Hierbij wordt gerekend met het wel/niet aanwezig zijn van een systeem en de leeftijd van een systeem (ouder 10 jaar leidt bijvoorbeeld tot revisie). Mogelijk voldoen bestaande aanwezige ventilatiesystemen niet aan de eisen, op dit detailniveau is aanvullend onderzoek nodig;
- De financiële vertaling is alleen voor het plaatsen/verbeteren van ventilatie en koeling, er zijn geen kosten geraamd voor het toenemende elektraverbruik en daarmee hogere exploitatiekosten.

Voordelen	Nadelen
<ul style="list-style-type: none">• Snelle manier om scholen op het gebied van ventilatie/binnen klimaat een boost te geven	<ul style="list-style-type: none">• Veel gebouwen hebben een kostbare verbouwing nodig, terwijl ze ook binnen nu – 20 jaar in aanmerking komen voor grootschalige renovatie/nieuwbouw
	<ul style="list-style-type: none">• Exploitatie- en onderhoudslasten stijgen, terwijl er geen aanvullende maatregelen worden getroffen op het gebied van verduurzaming. Deze lasten komen te liggen bij het schoolbestuur
	<ul style="list-style-type: none">• Ontbreekt aan een integrale blik op het vraagstuk
	<ul style="list-style-type: none">• Er wordt weinig aandacht besteed aan het gebruik van een gebouw en hoe dit van invloed is op het binnen klimaat
	<ul style="list-style-type: none">• Als gemeente neem je 'plaats' op de stoel van een schoolbestuur (zeker met het nieuwe wetsvoorstel, waarbij binnen klimaat onder de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur valt)
Financiële vertaling	Enmalig €7.000.000

2. De huidige huisvestingssituatie over een periode van 30 jaar vernieuwen, investering voor de komende 20 jaar

Voor dit scenario worden de volgende aannames gedaan:

- Het huisvestingsbestand wordt geleidelijk aan vernieuwd. Het aantal vierkante meters blijft gelijk;
- Er is sprake van (een deel) versnelde afschrijving in de eerste jaren. Dit betekent meer desinvestering. Daarnaast zijn er meer renovatiekosten. In scenario 2 moeten meer losse gebouwen tussentijds gerenoveerd worden. Dit zijn relatief dure vierkante meters, omdat ze in een korte periode worden afgeschreven en wel fors zijn;
- Doorrekening voor onderwijshuisvesting en de huisvesting van bewegingsonderwijs is meegenomen;
- De variant 'A' is sober en doelmatig, de variant 'B' is energieneutraal, duurzaam. Aanname is dat er in een energieneutrale/duurzame variant in het begin meer geïnvesteerd wordt, wat terug te zien is bij de onderhoudslasten en exploitatielasten. De investering in duurzaamheid kan gedeeltelijk terugverdiend worden;
- We gaan uit van de 'Total Cost of Ownership', waarbij zowel initiële investering als exploitatie/onderhoudslasten zijn berekend over een periode van 40 jaar. Rond 20 jaar vindt er een grote renovatie plaats. De kosten van een gebouw horen bij zowel schoolbesturen als gemeente. Er is een fictief onderscheid gemaakt om de verdeling in beeld te brengen.

Voordelen	Nadelen
<ul style="list-style-type: none"> • Passend binnen huidige wet- en regelgeving, bekend hoe we als gemeente en schoolbesturen samen acteren • Met nieuwe wetgeving (verwacht 1/1/2025) ook wettelijke kaders voor aanpak Binnen Klimaat en renovatievraagstukken 	<ul style="list-style-type: none"> • Maatschappelijke meerwaarde is projectafhankelijk, geen duidelijke beleidsafpraak • Tempo wordt niet gemaakt, wordt niet integraal gekeken op het gebied van duurzaamheid, efficiency/schaalvergroting, slim samenwerken enzovoort

Financiële vertaling

Een totale investering van 30 jaar van (A): €400.000.000 of (B): €500.000.000

Jaar	A			B		
	Totaal	Gemeente	Schoolbestuur	Totaal	Gemeente	Schoolbestuur
5 jaar	€16.600.000	€10.800.000	€5.800.000	€17.800.000	€12.000.000	€5.700.000
10 jaar	€17.500.000	€11.400.000	€6.100.000	€18.800.000	€12.900.000	€5.900.000
30 jaar	€19.700.000	€12.400.000	€7.300.000	€21.500.000	€13.700.000	€7.200.000

3. Versnellen en comprimeren onderwijshuisvesting: duurzame en gestandaardiseerde onderwijshuisvesting vanuit Total Cost of Ownership gedachte, investering over 20 jaar

Voor dit scenario worden de volgende aannames gedaan:

- In snel tempo worden meer vierkante meters vernieuwd. Er worden minder vierkante meters gebouwd en wat wordt gebouwd is efficiënter. Daarbij andere (inhoudelijke) schaalvoordelen. Een aantal (kleinere) locaties voor onderwijs worden afgestoten.
- Er is nog niet gerekend met kostenbesparingen vanwege bijvoorbeeld standaardisatie in het ontwerp/bouw/onderhoudsproces. Bouwkosten/stichtingskosten gaan omlaag door bijvoorbeeld 1 type installatie te gebruiken, samen te werken in (meerjaren)onderhoud, meer scholen gelijktijdig aan te besteden etc.
- Doorrekening voor onderwijshuisvesting en de huisvesting van bewegingsonderwijs is meegenomen.
- De variant 'A' is sober en doelmatig, de variant 'B' is energieneutraal, duurzaam. Aanname is dat er in een energieneutrale/duurzame variant in het begin meer geïnvesteerd wordt, wat terug te zien is bij de onderhoudslasten en exploitatielasten. De investering in duurzaamheid kan gedeeltelijk terugverdiend worden.
- We gaan uit van de 'Total Cost of Ownership', waarbij zowel initiële investering als exploitatie/onderhoudslasten zijn berekend over een periode van 40 jaar. Rond 20 jaar vindt er een grote renovatie plaats. De kosten van een gebouw horen bij zowel schoolbesturen als gemeente. Er is een fictief onderscheid gemaakt om de verdeling in beeld te brengen

Voordelen	Nadelen
<ul style="list-style-type: none"> • Vraagstuk wordt integraal aangevlogen, vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid schoolbesturen en gemeente 	<ul style="list-style-type: none"> • Vraagt om een andere manier van samenwerking en organisatie, hier zijn we nu nog niet op ingericht
<ul style="list-style-type: none"> • Gezamenlijke verantwoordelijkheid maakt standaardiseren op Deventerschaal mogelijk. Dit levert (financieel) voordeel op bij bouw, onderhoud enzovoort 	<ul style="list-style-type: none"> • Autonomie bij onderwijs/gemeente wordt minder

Financiële vertaling

Een totale investering van 30 jaar van (A): €400.000.000 of (B): €500.000.000

Jaar	A			B		
	Totaal	Gemeente	Schoolbestuur	Totaal	Gemeente	Schoolbestuur
5 jaar	€12.100.000	€8.500.000	€5.500.000	€12.100.000	€8.500.000	€5.500.000
10 jaar	€13.900.000	€9.700.000	€5.500.000	€13.900.000	€9.700.000	€5.500.000
30 jaar	€16.800.000	€10.300.000	€6.500.000	€16.800.000	€10.300.000	€6.500.000

Vastgoed de Ulebelt

In het kader van de toekomstvisie voor de Ulebelt is ook de ambitie opgenomen om het bestaande vastgoed te verduurzamen. Deze investering kan de Ulebelt zelf niet dragen. De hoogte van het benodigde investeringsbedrag is nog niet bekend.

In het bestuursakkoord Dichtbij, Betrokken & Bevlogen heeft het college uitgesproken het vastgoed te verduurzamen waaronder de Ulebelt. Daarnaast heeft het college aangegeven de Ulebelt breder dan alleen een milieu en duurzaamheidscentrum te zien en een wijkvoorzieningsfunctie passend te vinden voor deze locatie. De exploitatie van de Ulebelt staat al langere tijd onder druk, daarom is afgelopen maanden gewerkt aan een toekomstvisie.

De adviezen in de 'Oplegbrief SME bij de Toekomstvisie' van de Ulebelt zijn in de raadsvergadering van 19 april vastgesteld. Onderdeel was ook om te starten met het uitwerken van te nemen investeringsmaatregelen in de Ulebelt volgens de kadernota Vastgoed om daarmee het vastgoed en terrein op orde te brengen. Om dit te realiseren is een investering nodig met van circa €1,525 miljoen voor alleen het hoofdpaviljoen. Deze investering is opgebouwd uit meerdere pijlers te weten verbouw/nieuwbouw, onderhoud en verduurzaming. Bij de verbouw/nieuwbouw van de Ulebelt is het een natuurlijk moment om het onderhoud en de verduurzaming mee te nemen (werk met werk maken). Er zijn reeds middelen beschikbaar vanuit de verduurzaming en de liquidatie van de NV Milieucentrum van €0,5 miljoen. In de voorportaalijst wordt de resterende investering opgenomen.

3e IJsselbrug

Willen we Deventer ook in de toekomst bereikbaar houden, dan heeft de hoofdwegenstructuur van Deventer aandacht nodig. Onze ambities, waaronder woningbouw, hebben een behoorlijk effect op de mobiliteitsopgave. Daarom gaan we kijken naar de bijdrage die een derde IJsselbrug op langere termijn zou kunnen leveren. Gecombineerd met twee goed functionerende verkeersaders (Hanzetracé en N348) zal dit de binnenstad ontlasten. Daarmee ontstaat er op termijn ruimte voor infrastructurele maatregelen elders in de stad, bijvoorbeeld de afweging om de Welle af te waarden en meer bij de binnenstad te betrekken.

Waterveiligheid en maatregelen IJssel

Nieuwe landelijke waterveiligheidsnormering zullen op lange termijn > 2050 gevolg hebben voor hoe rond de binnenstad de waterveiligheid kunnen garanderen. Tegelijkertijd spelen daar de nodige die van invloed kunnen zijn op lokale waterstanden en waterkeringen. Zoals ontwikkelingen met betrekking tot de binnenvaart. Ook hebben we aandacht voor klimaatadaptatie bij ruimtelijke ontwikkelingen. Op lange termijn zijn investeringen in waterveiligheid nodig.

Hoogwaterkering binnenstad

De hoogwaterkering van de IJssel loopt dwars door het centrum van de stad via de Polstraat, onder de Lebuïnuskerk door naar de Noordenbergstraat. Dat is de formele hoogwaterkering zoals deze door het waterschap wordt gehanteerd. Dat betekent dat een stuk van de binnenstad in de uiterwaarden ligt. Bij waterstanden boven de 6,30m+NAP loopt het ijsselwater deze uiterwaarden binnen. De gemeente beschermt dit deel van de binnenstad door met bigbags afsluitingen te maken. Daarnaast nemen de bewoners langs dit deel van de IJssel de nodige maatregelen bij hun deuren en tuinmuurtjes om het water tegen te houden. De gemeente stelt daar zandzakken voor beschikbaar. De bigbags zijn aan elkaar gekoppeld. Ze kunnen slechts éénmaal gebruikt worden. Er is nog één set bigbags beschikbaar. Een set aan elkaar gemonteerde bigbags kost circa €80.000. Momenteel zijn er modernere systemen beschikbaar om de stad tegen hoog water te beschermen. Gedacht wordt aan aluminium profielen. We willen onderzoeken of een dergelijke kering in Deventer aangebracht zou kunnen worden, wat daar technisch voor nodig is en welke kosten daar mee gemoeid zijn. Voor de daadwerkelijke realisatie wordt op voorhand een raming van €800.000 - €1.000.000 gehanteerd. Deze wordt voornamelijk opgenomen op deze voorportaalijst.

Vergroten capaciteit/vervanging sluiscomplex

Als gevolg van de ontwikkeling van de Haven, wordt duidelijker dat de functionele capaciteit van de sluis beperkt is. De maximale schepen op de IJssel (CEMT klasse Va) zijn groter dan de afmetingen van de sluis. Daarnaast komt over 10 tot 20 jaar het einde van de levensduur van het sluiscomplex in zicht. Gezien de ambities rond de haven, de ontwikkeling van de logistiek, de problematiek rondom waterveiligheid en klimaat- en duurzaamheidsopgave, moet het vergroten/ vervangen van het sluiscomplex worden opgepakt. De benodigde middelen zijn zo groot, dat we tijdig moeten gaan reserveren. Daarnaast kunnen we deze investering nooit alleen doen. Er zijn in Nederland zeer weinig gemeenten die een volwaardig sluiscomplex in een primaire waterkering moeten onderhouden (en vervangen). Het rijk, provincie, regio en het bedrijfsleven zullen moeten bijspringen.

Renovatie de Scheg

Op dit moment wordt aan de toekomstvisie voor De Scheg gewerkt. Uit onderzoeken en uit consultatie van college en raad blijkt het belang van de voorziening voor de gemeente. Ook is geconcludeerd dat de ijsbaan van De Scheg als een belangrijke recreatieve voorziening voor Deventer wordt gezien. Deze conclusies worden meegenomen in de toekomstvisie voor De Scheg, waarvoor de komende maanden verschillende scenario's worden uitgewerkt. Zwembaden en ijsbanen zijn grootverbruikers van gas en elektra. Door zeer oude installaties en de alsmaar stijgende prijzen en onzekerheid liepen de kosten van het verbruik van elektra en gas door Sportbedrijf Deventer sterk op afgelopen jaar. Om hierop in te spelen is een plan van verduurzaming nodig. Voor de hoognodige investeringen in de ijsbaan is -gelet op de urgentie op korte termijn- een voorstel opgenomen onder nieuw beleid

Samenvatting

Voorportaallijst (bedragen x €1.000)	Korte termijn	Middellange termijn	Lange termijn
Wonen, werken en verjongen	pm	pm	pm
Gebiedsprogramma Centrumschil inclusief de Kien			
Agenda Binnenstad	2.000	7.000	3.000
Culturele voorzieningen - Burgerweeshuis		pm	
Herontwikkeling industriële gebieden - Haveneiland		5.875	
Poort van Deventer			
Infrastructuur rondom poort van Deventer	5.390		
Hoogwaardig Openbaar Vervoer		2.500	3.000
Energietransitie en warmtetransitie	pm	pm	pm
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	28.740	22.522	41.770
Verkabeling Diepenveen en Colmschate		10.790	
Programma fiets	9.653	15.000	46.000
Onderwijsgebouwen (afhankelijk van gekozen scenario)	pm	pm	pm
Vastgoed de Ulebelt		pm	
3e IJsselbrug			pm
Waterveiligheid en maatregelen IJssel			pm
Hoogwaterkering binnenstad		1.000	
Vergroten capaciteit/vervangen sluiscomplex			pm
Renovatie de Scheg	pm		

Programma's

Burger en bestuur

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2023	2024	2025	2026	2027
Bijdrage Stedendriehoek	Lasten	0	283	283	132	132
Totaal lasten		0	283	283	132	132
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-283	-283	-132	-132

Openbare orde en veiligheid

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2023	2024	2025	2026	2027
Formatie TH flexteam en overlast locaties	Lasten	0	124	124	124	124
Formatie TH illegale kamerverhuur en handhavingsjurist	Lasten	0	99	99	99	99
Formatie uitvoering wet Bibob	Lasten	0	94	94	94	94
Totaal lasten		0	317	317	317	317
Formatie TH illegale kamerverhuur en handhavingsjurist	Baten	0	61	61	61	61
Totaal baten		0	61	61	61	61
Saldo		0	-256	-256	-256	-256

Leefomgeving

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2023	2024	2025	2026	2027
Areaaluitbreiding	Lasten	0	96	0	0	0
Baggeren voorhavens	Lasten	0	500	0	0	0
Dienstverleningsovereenkomst HGB	Lasten	0	30	0	0	0
Flexibele hoogwaterkering	Lasten	0	75	0	0	0
Nota Kapitaalgoederen (NKG)	Lasten	0	125	250	375	500
Overname speeltoestellen	Lasten	0	475	0	0	0
Totaal lasten		0	1.301	250	375	500
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-1.301	-250	-375	-500

Milieu en duurzaamheid

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2023	2024	2025	2026	2027
Circulariteit	Lasten	0	100	100	0	0
Datagedreven werken (milieuwaarden)	Lasten	0	105	0	0	0
Handhaving beleid (wabo) groen	Lasten	0	93	93	93	0
verkabeling hoogspanningskabels	Lasten	0	20	30	70	100
Totaal lasten		0	318	223	163	100
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-318	-223	-163	-100

Ruimtelijke ontwikkeling

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2023	2024	2025	2026	2027
Data gedreven werken - Data analist	Lasten	0	105	0	0	0
PAS	Lasten	0	26	26	26	0
Totaal lasten		0	131	26	26	0
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-131	-26	-26	0

Herstructurering en vastgoed

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2023	2024	2025	2026	2027
Een duurzame toekomst - Verduurzaming vastgoed	Lasten	0	0	35	35	35
Totaal lasten		0	0	35	35	35
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	0	-35	-35	-35

Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2023	2024	2025	2026	2027
Beschut werk	Lasten	0	200	300	400	400
Deltaview (vroegsignalering)	Lasten	0	125	125	0	0
Formatie Plan van aanpak Bewindvoering	Lasten	0	50	0	0	0
Human Capital Agenda (HCA)	Lasten	0	125	125	125	0
Totaal lasten		0	500	550	525	400
Human Capital Agenda (HCA)	Baten	0	125	125	125	0
Totaal baten		0	125	125	125	0
Saldo		0	-375	-425	-400	-400

Meedoen

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2023	2024	2025	2026	2027
De Scheg ijsbaan	Lasten	0	100	0	0	0
Kadernota GGD	Lasten	0	163	198	198	198
Onderhoud sportvelden	Lasten	0	30	0	0	0
Totaal lasten		0	293	198	198	198
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-293	-198	-198	-198

Jeugd en onderwijs

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2023	2024	2025	2026	2027
Bouw School Sancta Maria Lettele	Lasten	0	200	0	0	0
Buitengymzaal	Lasten	0	0	18	18	18
Human Capital Agenda	Lasten	0	50	50	50	0
Totaal lasten		0	250	68	68	18
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-250	-68	-68	-18

Economie en internationaal beleid

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2023	2024	2025	2026	2027
Arbeidsmigranten	Lasten	0	35	35	35	35
Handhaving terrassenbeleid	Lasten	0	37	37	0	0
Havencoordinator	Lasten	0	89	89	89	0
Partnerbijdrage de Kien	Lasten	0	25	25	25	0
Totaal lasten		0	186	186	149	35
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-186	-186	-149	-35

Kunst en cultuur

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2023	2024	2025	2026	2027
Burgerweeshuis	Lasten	0	1.350	350	350	350
Deventer Schouwburg	Lasten	0	650	650	650	650
Formatie Cultuurvisie	Lasten	0	75	0	0	0
Formatie erfgoed achterstanden	Lasten	0	106	0	0	0
Waarderingstraject monumenten	Lasten	0	135	70	0	0
Totaal lasten		0	2.316	1.070	1.000	1.000
	Baten	0	0	0	0	0
Totaal baten		0	0	0	0	0
Saldo		0	-2.316	-1.070	-1.000	-1.000

Bedrijfsvoering

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2023	2024	2025	2026	2027
Duurzame mobiliteit	Lasten	0	275	275	184	0
Financieel systeem	Lasten	0	290	0	0	0
Formatie CIO	Lasten	0	139	139	139	139
Formatie financiën consolidatie	Lasten	0	105	105	105	105
Formatie financiën control framework	Lasten	0	105	105	105	105
Formatie financiën subsidiebeheer	Lasten	0	43	43	43	43
Formatie HR adviseur	Lasten	0	105	0	0	0
Formatie procesanalist	Lasten	0	105	0	0	0
Formatie uitbreiding servicedesk	Lasten	0	67	67	67	0
Formatie versterken juridische functie	Lasten	0	105	105	105	0
Formatie versterking financiële administratie	Lasten	0	131	27	27	27
ICT Uitvoeringsplannen autonoom	Lasten	0	215	256	0	0
I-uitvoeringsplannen prioriteit 1 eenmalig	Lasten	0	362	141	134	134
I-uitvoeringsplannen prioriteit 1 Structureel	Lasten	0	110	117	110	110
Meester-gezel fonds	Lasten	0	400	400	0	0
Microsoft licenties	Lasten	0	51	109	167	167
Personeels en Salaris Administratie	Lasten	0	44	44	0	0
Versterken fiscale advisering	Lasten	0	50	50	50	0

Versterken kwaliteit BAG	Lasten	0	129	129	129	0
Totaal lasten		0	2.831	2.112	1.365	830
Financieel systeem	Baten	0	103	0	0	0
Formatie uitbreiding servicedesk	Baten	0	24	24	24	0
Formatie versterking financiële administratie	Baten	0	29	6	6	6
ICT Uitvoeringsplannen autonoom	Baten	0	90	91	0	0
I-uitvoeringsplannen prioriteit 1 eenmalig	Baten	0	41	69	69	69
I-uitvoeringsplannen prioriteit 1 Structureel	Baten	0	86	43	36	36
Microsoft licenties	Baten	0	18	39	59	59
Totaal baten		0	391	272	194	170
Saldo		0	-2.440	-1.840	-1.172	-660

Algemene dekkingsmiddelen

Financiële aanpassingen

Onderwerp		2023	2024	2025	2026	2027
AV - middelen raad	Lasten	0	0	80	80	80
Bouw School Sancta Maria Lettele	Lasten	0	65	65	65	65
De Scheg ijsbaan	Lasten	0	0	151	91	22
Duurzame mobiliteit	Lasten	0	-275	-275	-184	0
Hervormingsagenda Jeugd	Lasten	0	346	0	0	0
Nieuwe jaarschijf	Lasten	0	0	0	0	8.311
Renovatie Atletiekbaan	Lasten	0	0	60	60	60
Rijksbijdrage jeugd	Lasten	0	0	0	0	-39
Sportvoorziening Bathmen	Lasten	0	0	0	120	120
Stelpost autonome ontwikkelingen	Lasten	0	0	0	0	-725
Totaal lasten		0	136	81	232	7.894
Hervormingsagenda Jeugd	Baten	0	1.247	1.306	0	0
Nieuwe jaarschijf	Baten	0	0	0	0	6.739
Rijksbijdrage jeugd	Baten	0	0	0	0	-465
Rijksmededeling hoge kosten	Baten	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200
Volume accres VJN Rijk	Baten	0	0	0	0	5.500
Vrijval stelpost accres	Baten	0	0	0	2.900	0
Totaal baten		1.200	2.447	2.506	4.100	12.974
Saldo		1.200	2.311	2.425	3.868	5.079

Resultaatbestemming

(bedragen x €1.000)

Programma	Onderwerp	Reserve	2023	2024	2025	2026	2027
Stortingen							
Herstructurering en vastgoed	Verduurzaming vastgoed	Reserve verduurzaming vastgoed	0	1.000	1.000	0	0
Jeugd en onderwijs	Buitengymzaal	Reserve kapitaallasten investeringen	0	300	0	0	0
Kunst en Cultuur	Deventer Schouwburg	Reserve kapitaallasten investeringen	0	12.000	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	Hervormingsagenda jeugd	Reserve hervormingsagenda jeugd	0	901	1.306	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	Uitkomst voorjaarsnota 2023	Generieke weerstandsreserve	5.584	0	18.282	3.433	0
Algemene dekkingsmiddelen	Weerstandsratio	Specifieke weerstandsreserve	1.165	0	0	0	0
Saldo Stortingen			6.749	14.201	20.588	3.433	0
Puttingen							
Jeugd en onderwijs	Buitengymzaal	Reserve kapitaallasten investeringen	0	0	19	19	18
Algemene dekkingsmiddelen	Uitkomst voorjaarsnota 2023	Generieke weerstandsreserve	0	17.451	0	0	222
Algemene dekkingsmiddelen	Weerstandsratio	Generieke weerstandsreserve	1.165	0	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	Aanpassing rekeningresultaat 2022	Generieke weerstandsreserve	-856	0	0	0	0
Saldo Puttingen			309	17.451	19	19	240
Saldo			-6.440	3.250	-20.569	-3.414	240

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicomanagement

Inzicht

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. De risico's zijn geïnventariseerd en ingeschat, wat leidt tot aanpassing van de specifieke weerstandsreserve om het weerstandsvermogen op het gewenste peil te houden. De gemeente Deventer zal de financiële risico's en ontwikkelingen continue en nauwlettend volgen. Waar mogelijk en noodzakelijk worden extra beheersmaatregelen genomen.

Uit de analyse in deze paragraaf blijkt een stijging van de risico's die de gemeente loopt. De specifieke weerstandsreserve wordt verhoogd waarmee de gestegen risico's opgevangen kunnen worden. Hiermee wordt het weerstandsvermogen op het gewenste niveau gebracht (ratio van minimaal 1) en voldoet daarmee aan de beleidsuitgangspunten van het risicomanagement in Deventer.

Ontwikkelingen en conclusies

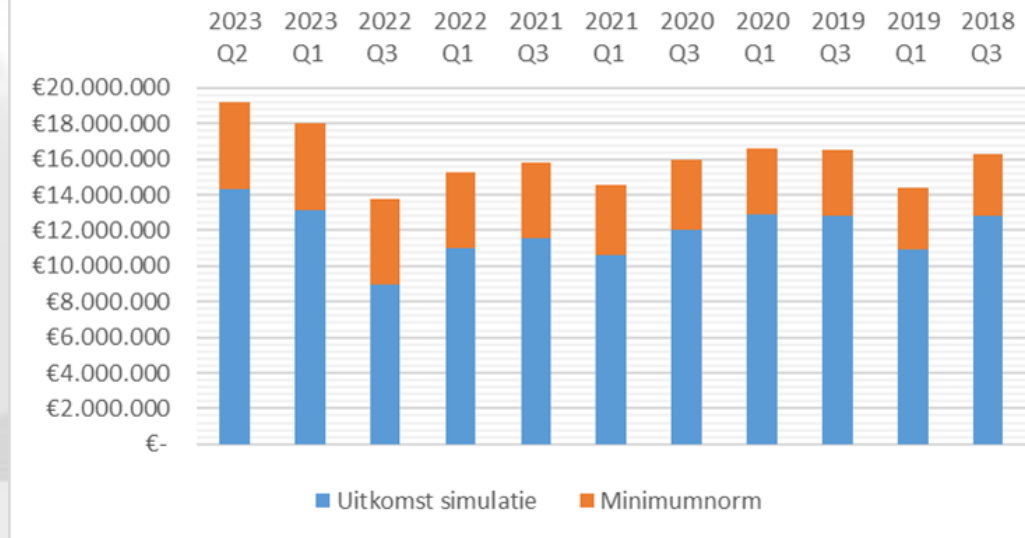
Ontwikkelingen

In totaal zijn er 51 risico's die meewegen in het berekenen van het weerstandsvermogen, één meer dan in de jaarrekening 2022. Daarvan hebben 9 risico's een risicoscore ≥ 9 . Deze worden toegelicht in deze paragraaf.

In de grondexploitaties zijn de risico's voor bedrijventerreinen gestegen, door een nieuw risico op lagere opbrengsten Teugseweg. In de overige risico's is het risico op de teruggave van BTW op sport opgevoerd, uit rechtszaken blijkt minder BTW subsidiabel is. Het risico op planschadevergoedingen voor het verplaatsten van de ligplaats van salonboten is komen te vervallen als gevolg van een rechtelijke uitspraak hierover.

De risico's zijn bij de jaarrekening 2022 en nu in de voorjaarsnota gestegen, ook ten opzichte van de meerjarige trend. Dit is af te lezen uit de volgende grafiek. Er is een stijging in de uitkomst uit het simulatiemodel, die weergeeft hoeveel reserve aangehouden moet worden om de gekwantificeerde risico's op te vangen. De stijging van de benodigde weerstandscapaciteit wordt ook veroorzaakt door de stijging in de minimumnorm (zie par. 8.1.5.4) voor het opvangen van overige risico's. Deze stijgt als gevolg van de hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Ontwikkeling benodigde weerstandscapaciteit

Conclusies

Conform het bestuursakkoord beschikken we over voldoende weerstandsvermogen wanneer de uitkomst van de ratio minimaal 1 is. De risico's zijn gestegen, daarom wordt de specifieke weerstandsreserve verhoogd om de ratio naar de minimale score van 1 te brengen. Dit wordt bereikt door de specifieke weerstandsreserve te verhogen met €1.165.000. Hierdoor stijgt de beschikbare weerstandscapaciteit naar €19,2 miljoen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. De weerstandscapaciteit wordt gevormd door de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Dit is hoofdzakelijk de specifieke weerstandsreserve. Alle significante risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en ten laste komen van de weerstandsreserve worden meegenomen in de analyse. Van elk risico (een gebeurtenis) wordt een analyse gemaakt met oorzaken, een kans van optreden en mogelijke gevolgen voor de gemeentelijke doelstellingen.

Het weerstandsvermogen is een belangrijk onderdeel van risicomanagement en zorgt ervoor dat Deventer financiële tegenvallers op kan vangen zonder dat dit invloed heeft op het uitvoeren van de programma's. Deze paragraaf is opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), de beleidsnota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (2015) en de beleidsnota Reserves en Voorzieningen (2018).

Een goed zicht op de aanwezige risico's en het hebben van financiële buffers heeft verschillende voordelen. Ten eerste kan ervoor worden gezorgd dat incidentele tegenvallers op te vangen zijn zonder dat de gemeente meteen hoeft te bezuinigen, waardoor een continuïteit van de dienstverlening gewaarborgd is en het behalen van doelstellingen niet financieel gehinderd wordt. Daarnaast kunnen buffers dienen als een extra zekerheid om onvoorspelbare risico's op te vangen, waarmee in het risicoprofiel niet of slechts gedeeltelijk rekening mee is gehouden.

Gemeente Deventer past voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit de Monte Carlo simulatietechniek toe, met een zekerheidspercentage van 90%. Boven op de uitkomst van het simulatiemodel rekent Deventer met een minimumnorm (2% omvang algemene uitkering + 2% OZB capaciteit). Dit is een extra opslag voor financiële tegenvallers die niet zijn opgenomen in de berekening

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn te dekken. Voor Deventer zijn dit de specifieke weerstandsreserve, de onbenutte (flexibele) begrotingsruimte, de onbenutte investeringsruimte, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves.

Samenstelling

(bedragen x €1.000)

Element	Onderdeel	Waarde
Specifieke weerstandsreserve		16.141
Onbenutte begrotingsruimte	Post onvoorzien	153
	Stelpost structurele autonome ontwikkelingen	1.725
	Stelpost accres algemene uitkering (gemeentefonds)	-
Onbenutte investeringsruimte		-
Onbenutte belastingcapaciteit		-
Stille reserves		-
Saldo weerstandscapaciteit 2023		18.019

Specifieke weerstandsreserve

De specifieke weerstandsreserve is bij het vaststellen van de jaarrekening verhoogd tot €16.141.000 waarmee de weerstandsratio met de risico's die in de jaarrekening zijn opgenomen op 1 uitkomt.

Onbenutte (flexibele) begrotingsruimte

De onbenutte (flexibele) begrotingsruimte bestaat in Deventer uit de posten Onvoorzien, de stelpost Autonome ontwikkelingen en de stelpost Accres algemene uitkering (gemeentefonds). De stelpost accres algemene uitkering is in de begroting 2023 verlaagd naar nul waardoor deze niet meer meetelt in de onbenutte begrotingsruimte.

Onbenutte investeringsruimte, onbenutte belastingcapaciteit en stille reserves

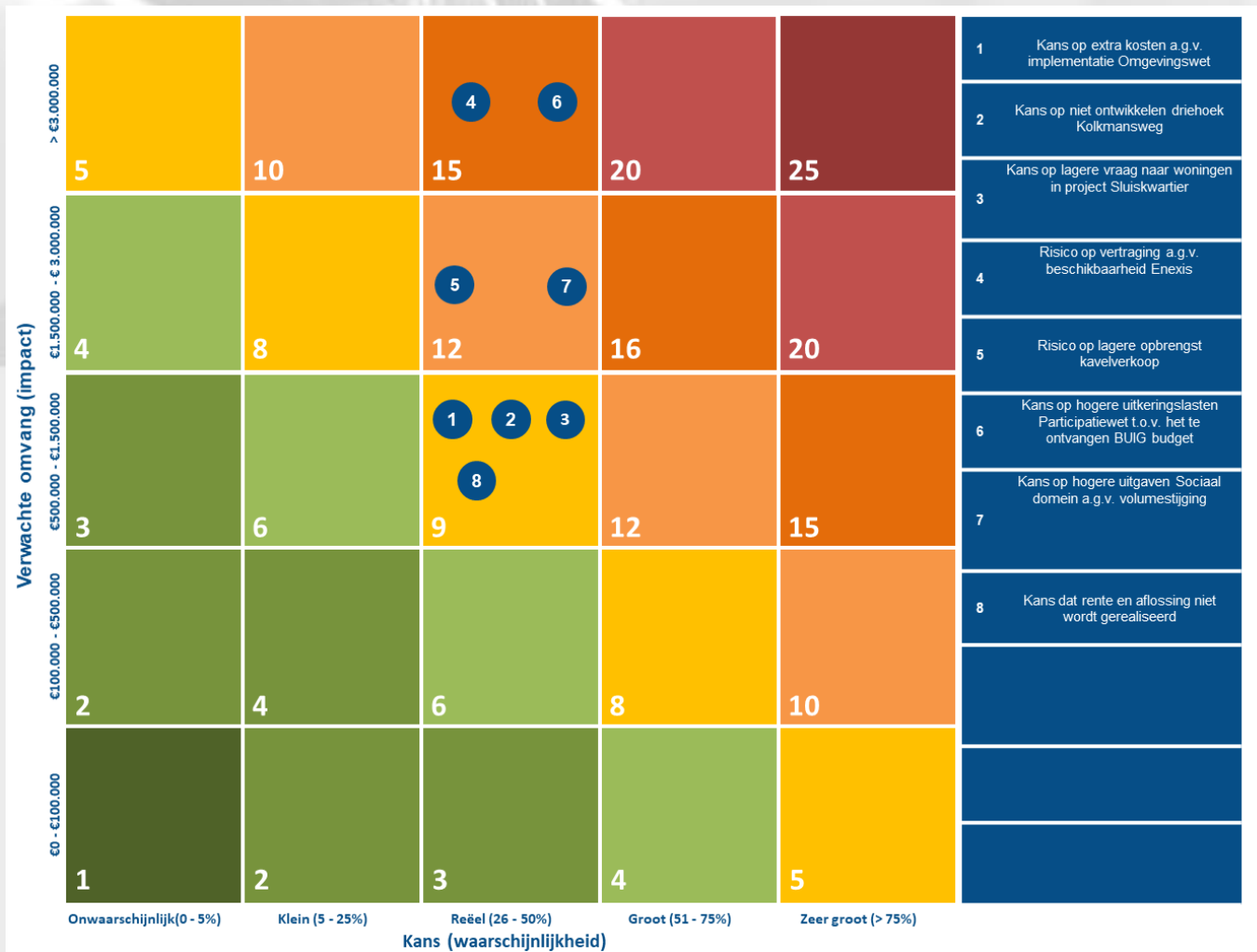
Er is geen vrije investeringsruimte beschikbaar en ook de belastingcapaciteit wordt volledig benut (kostendekkend). Deventer kent een aantal stille reserves. De betreffende objecten zijn niet binnen 1 jaar te verkopen zonder een negatief effect op het bedrijfsproces. Dit betekent dat de waarde niet wordt meegenomen bij de omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van een analyse van de risico's die gemeente Deventer loopt vermeerderd met de minimumnorm. De risico's met een risicoscore ≥ 9 worden hieronder nader toegelicht.

Risicokaart

De aard van de risico's worden weergegeven in een risicokaart. Hoe roder de kleur, hoe hoger de prioriteit voor de aanpak van het risico. De risico's worden in het volgende onderdeel toegelicht.

Gekwantificeerde risico's

Omgevingswet						Ruimtelijke ontwikkeling
1. Risico op hogere lasten (dan begroot) bij de implementatie van de nieuwe Omgevingswet	50%	<u>1.350.000</u>	3-3	9		
		1.350.000				
Wijtenhorst						Herstructurering en vastgoed
2. Risico dat de ontwikkeling van de driehoek Kolkmansweg niet door gaat.	50%	<u>600.000</u>	3-3	9		
		600.000				
Sluiskwartier						Herstructurering en vastgoed
3. Risico op een lagere vraag maar woningen in het project Sluiskwartier.	40%	<u>1.500.000</u>	3-3	9		
		1.500.000				
Bedrijvenpark A1						Herstructurering en vastgoed
4. Risico vertraging als gevolg van (te late) beschikbaarheid van de netwerken van Enexis, vanwege transportcapaciteit.	30%	4.500.000	3-5	15		
5. Risico van een lager dan geraamde opbrengst bij de verkoop van de kavels.	40%	<u>2.133.600</u>	3-4	12		
		6.633.600				
BUIG						Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt
6. Het risico dat het macro budget BUIG dat het Rijk vaststelt niet toereikend is en/of het aantal cliënten dat in Deventer een beroep doet op de bijstand hoger is dan het aantal waarop het Rijk het BUIG budget voor Deventer bepaalt. Het eigen risico bedraagt maximaal 10% van het BUIG-budget, dit is ongeveer €4,4 miljoen. Bedragen daarboven worden (onder voorwaarden) worden gecompenseerd door het Rijk.	35%	4.400.000	3-5	15		
		<u>4.400.000</u>				

Sociaal Domein (3D's)		Meedoen/Jeugd		
7. Risico op overschrijdingen Sociaal Domein door verschillende ontwikkelingen en gebeurtenissen. Actueel is het risico op Jeugdzorg in relatie tot de invoering van het woonplaatsbeginsel.	70%	700.000	4-3	12
		700.000		
Mimik		Kunst en cultuur		
8. Risico dat rente op en aflossing van de verstrekte lening aan MIMIK niet wordt gerealiseerd.	50%	600.000	3-3	9
		600.000		

Samenvatting

Samenvatting benodigde weerstandscapaciteit

Alle geïdentificeerde risico's bij elkaar hebben een maximale impact van ongeveer €45 miljoen. Dit is de basis voor de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Dit is een stijging van €1.165.000 ten opzichte van de jaarrekening 2022.

De geïdentificeerde risico's hebben een kans van optreden van gemiddeld 27%. Daarnaast houden we rekening met een zekerheidsfactor (toepassen simulatiemodel), dit houdt in dat we in 90% van alle simulatie-uitkomsten voldoende weerstandscapaciteit hebben. Het resultaat van deze berekening is een aan te houden weerstandscapaciteit voor deze risico's van €14,3 miljoen. Dit wordt verhoogd met de minimumnorm van €4,9 miljoen voor overige risico's waarmee de gewenste omvang van de benodigde weerstandscapaciteit uitkomt op €19,2 miljoen.

De minimumnorm en het simulatiemodel worden hierna toegelicht.

Minimumnorm

Voor 2023 is de minimumnorm als volgt bepaald:

(bedragen x €1 miljoen)

Bedragen begroting 2022	Geraamd bedrag	Minimumnorm 2%
Algemene uitkering (gemeentefonds)* in 2023	213	4,3
Verwachte OZB capaciteit 2023**	30	0,6
Saldo	243	4,9

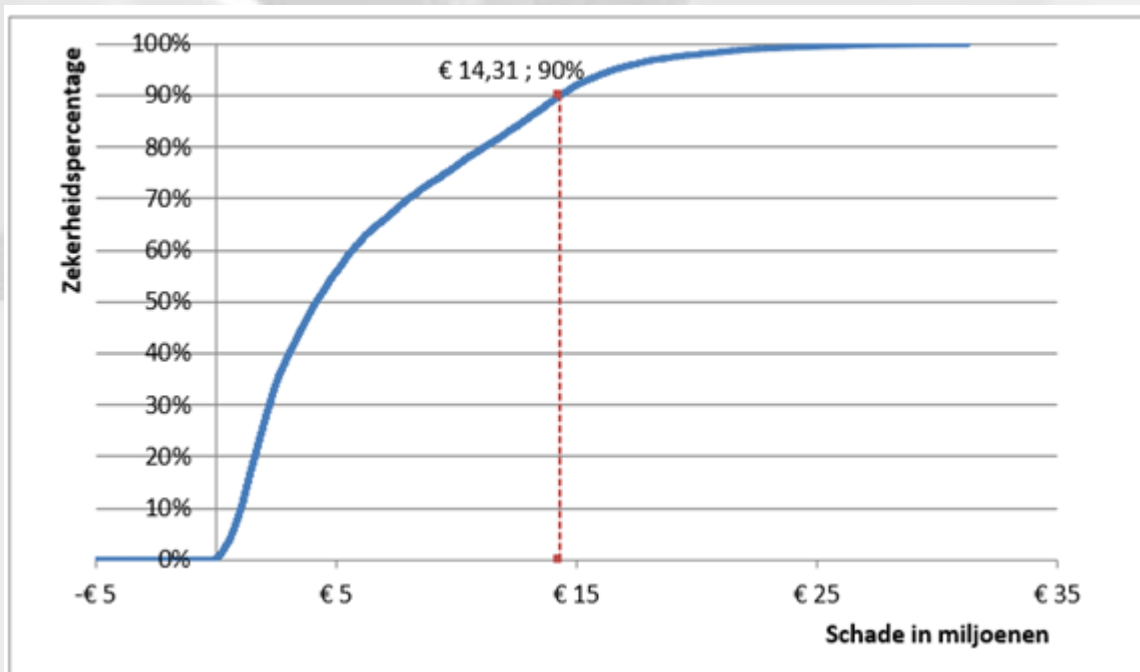
*)exclusief integratie- en decentralisatie uitkeringen en inclusief inkomstenmaatstaven OZB, op basis van decembercirculaire 2022

**)begroting 2023-2026 zie paragraaf lokale heffingen

Simulatiemodel

In het simulatiemodel wordt rekening gehouden met de mogelijke impact van een risico, de kans dat een risico zich voordoet en de kans dat ze tegelijkertijd voordoen. Dit wordt gesimuleerd in een model waarin de kans van de verschillende combinaties van uitkomsten worden berekend. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van de Monte Carlo simulatiemethode.

Deze uitkomsten zijn te lezen in de volgende grafiek. In 90% van alle simulatie-uitkomsten volstaat een risicoreserve van €14,31 miljoen om de impact op te vangen.

Ratio weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit moet minimaal gelijk zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit om de risico's op te kunnen vangen. Deze verhouding is de ratio weerstandsvermogen:

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit/ Benodigde weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit = €18.019.000

Benodigde weerstandscapaciteit = € 14.314.000 + €4.870.000 = €19.184.000

Ratio weerstandsvermogen = 0,94

De beschikbare weerstandscapaciteit is lager dan de benodigde weerstandscapaciteit. Dit betekent dat er onvoldoende weerstandsvermogen is om volledig de gevolgen van het optreden van risico's financieel op te vangen. Daarvoor is het nodig de specifieke weerstandsreserve (vanuit de generieke weerstandsreserve) aan te vullen met € 1.165.000. Samen met de post onvoorzien en de stelpost structurele autonome ontwikkelingen is dit samen €19,2 miljoen, waarmee de ratio uitkomt op 1.

Algemene risicogebieden

Naast de ingeschatte risico's heeft Deventer ook te maken met algemene onzekerheden.

Onder andere:

- Algemene uitkering (onzekerheid verdeelsystematiek en soms sterk fluctuerende accessen);
- BTW/BCF (ontwikkelingen en plafond BCF);
- Vennootschapsbelasting
- Leegstand onroerende panden in eigendom;
- Restauratie monumentale panden;
- Financieringsrisico's (rente- en kredietrisico's);
- Garantstellingen (kans op aflossen krediet vanwege insolventie kredietnemer);
- Te ontvangen subsidies (kans op terugvordering door niet voldoen aan de subsidievoorwaarden).

Op basis van wat we nu weten, kunnen deze onzekerheden (risico's) niet worden gekwantificeerd. Voor het opvangen van deze risico's houdt Deventer middelen aan in de generieke weerstandsreserve. De omvang van de generieke weerstandsreserve is na verhoging van de specifieke weerstandsreserve in de jaarrekening €24,7 miljoen.

Continuïteitsveronderstelling

De financiële positie van de gemeente Deventer geeft geen aanleiding af te wijken van de continuïteitsveronderstelling. Deze veronderstelling heeft ook betrekking op de mate waarin Deventer zelfstandig en autonoom (financieel) beleid kan voeren en feit dat het risico op preventief provinciaal toezicht (artikel 12) zeer klein is. De continuïteitsveronderstelling is gebaseerd op de volgende constatering:

- De gemeente heeft een structureel sluitende meerjarenbegroting en kent de afgelopen jaren positieve jaarrekeningresultaten.
- Voor gemeenten geldt een vrijwel onbegrensde leencapaciteit bij de BNG (en daardoor sprake van altijd aanwezige liquiditeit) waardoor er geen onzekerheid bestaat over de continuïteitsveronderstelling.
- De financiële positie van de gemeente is gezond, zoals blijkt uit de financiële kengetallen.
- De risico's worden goed beheerst respectievelijk gemonitord door een actief risicomanagement toe te passen en er is sprake van een goed onderbouwde toereikende weerstandscapaciteit.